

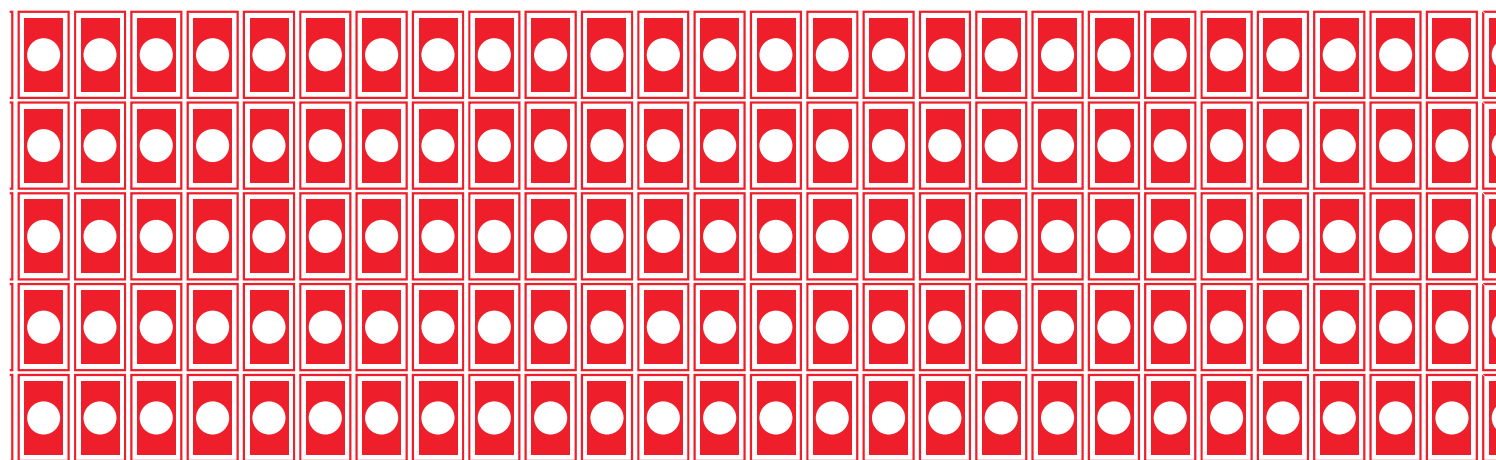
هزینه ئ منازعه

و افراط گرایي

خشونت آمیز

در افغانستان

بر آورد هزینه اقتصادی و مالی
منازعه و افراط گرایي خشونت آمیز در سال ۲۰۱۵

اگست ۲۰۱۵

UNITED STATES
INSTITUTE OF PEACE

EPD | EQUALITY
for Peace and
Democracy

فهرست مطالب

۴	خلاصه
۷	۱. معرفی
۸	۱,۱ روش‌ها و میتودولوژی
۹	۲,۱ دورنما و محدودیت‌ها
۱۰	۳,۱ مفاهیم کلیدی و تعریف آنها
۱۱	۲. هزینه‌های افراط‌گرایی خشونت‌آمیز
۱۱	ملاحظات اخلاقی و انگیزه‌ها
۱۲	تمرکز این گزارش
۱۳	۳. جمع کردن هزینه‌ها
۱۳	۳,۱ هزینه‌های مستقیم ملموس
۱۳	مصارف امنیتی
۱۴	ادغام مجدد
۱۶	جبران خساره
۱۸	۳,۲ هزینه‌های غیر مستقیم ملموس
۱۸	سرمایه انسانی و درآمد احتمالی
۲۰	صحت عامه، جراحت و معلولیت
۲۲	معارف
۲۶	تخریب زیربناها و تأثیرات آن بر انکشاف
۲۸	بی‌جاشده‌گان و مهاجرین در اثر منازعه
۲۹	۳,۳ افراط‌گرایی خشونت‌آمیز و اقتصاد
۳۳	۴. نتیجه‌گیری
۳۴	منابع
۳۹	ضمیمه‌ی الف: محاسبه‌ی هزینه‌ها
۳۹	هزینه‌های مستقیم ملموس
۳۹	مصارف نظامی
۴۰	ادغام مجدد
۴۰	استخبارات
۴۱	جبران خساره
۴۲	هزینه‌های غیر مستقیم ملموس
۴۲	سرمایه انسانی و احتمال درآمد
۴۲	جراحت و معلولیت
۴۳	بخش معارف
۴۴	از دست دادن زیربناها
۴۴	بی‌جاشده‌گان و مهاجرین ناشی از منازعه

معرفی موسسه‌ی برابری برای صلح و دموکراسی

موسسه‌ی برابری برای صلح و دموکراسی (EPD) یک موسسه‌ی غیرانتفاعی و غیر دولتی بوده که برای توانمندسازی زنان و جوانان در سطوح اجتماعی و پالیسی‌سازی فعالیت میکند. این موسسه در اوایل سال ۲۰۱۰ توسط خانم نرگس نهان که فعال ریاست اجرایی این موسسه را به عهده دارد، تأسیس شد. موسسه‌ی برابری برای صلح و دموکراسی برای ظرفیت‌سازی و ارتقای ظرفیت زنان و جوانان کار نموده تا آنها بتوانند نیازمندی‌های شانرا در پروسه‌های انکشافی، اعمار صلح و دموکراسی، بصورت صریح بازگو کنند. این موسسه همچنان تلاش مینماید تا زنان و جوانان را برای سهم‌گیری در روند مبارزه با چالش‌های امنیتی‌یی که افغانستان با آن مواجه است، بسیج نماید.

موسسه‌ی برابری برای صلح و دموکراسی چارچوب‌هایی را ایجاد نموده تا زمینه‌های خوبی را برای گردهمایی، ایجاد و تشکیل شبکه‌ها برای زنان و جوانان مهیا کرده تا آنها بتوانند اعتمادسازی نموده و بصورت مشترک تلاش نمایند تا افغانستان را به یک کشور دموکراتیک عاری از هر نوع خشونت و تبعیض، تبدیل نمایند.

این موسسه به منظور نظارت از پروسه‌ی عرضه‌ی خدمات و دادخواهی برای حکومت داری خوب، شبکه‌های ائتلاف افغانها برای شفافیت و حسابداری را ایجاد نموده که این شبکه‌ها در ولایات هرات، بامیان، ننگرهار کابل و فاریاب فعالیت دارند. شبکه‌های ولایتی زنان این موسسه نیز از سوی نهادهای اجتماعی رهبری میشوند و جهت تشخیص و رسیدگی به مسایلی مربوط به زنان در سطح اجتماع ها، در ولایات هرات، بامیان، ننگرهار، فاریاب، کندز، کندهار و کابل فعالیت دارند.

در ضمن، موسسه‌ی برابری برای صلح و دموکراسی یکی از نهادهای پیش‌تاز جامعه‌ی مدنی در کابل است که با سایر نهادها و گروه‌های جامعه مدنی همکاری نموده و از پروسه‌ی پالیسی‌سازی دولت در بخش‌های صلح و حکومت داری خوب نظارت میکند. همچنین این مؤسسه، برای تضمین حقوق بشر و دادخواهی از فعالیت‌های جامعه مدنی تلاش می‌کند. کارمندان موسسه‌ی برابری برای صلح و دموکراسی، علاوه بر اینکه به ولایات سفر نموده تا از نزدیک نگرانی‌های مردم را جویا شوند، جلسات و مناظره‌هایی را نیز در مرکز با پالیسی‌سازان دایر مینمایند تا نگرانی‌های آنها را به گوش مراجع مربوطه برسانند. هیئت رهبری موسسه‌ی برابری برای صلح و دموکراسی همچنان در نشست‌های بین‌المللی اشتراک نموده و برای فراهم‌آوری همکاری مؤثر و متداوم جامعه‌ی بین‌المللی در افغانستان دادخواهی می‌کنند.

سیاسگذاری

موسسه‌ی برابری برای صلح و دموکراسی در قدم اول از جناح‌های ذیدخل که در سراسر افغانستان در برنامه‌های مشوره‌دهی اشتراک کردند سیاسگذاری و قدردانی نموده زیرا بدون سهم‌گیری آنها تکمیل نمودن این تحقیق ممکن نبود. این موسسه همچنان از انستیتوت صلح ایالات متحده برای تمویل بودجه و حمایت‌شان از این پروژه ابراز امتنان می‌نماید. علاوه بر آن، موسسه‌ی برابری برای صلح و دموکراسی از داکتر ویلیام بیرد، مرور کننده‌ی خارجی این تحقیق، بخاطر دیدگاه‌های ارزشمندی که ارائه کردند، و داکتر ژام گرین برای ویراستاری این گزارش صمیمانه تقدیر و تشکر می‌کند. موسسه‌ی برابری برای صلح و دموکراسی از ماری هوبر و موریتس بخاطر نوشتن این گزارش تقدیر و سپاس‌گزاری نموده و در ضمن از پلوشه هاشمی و هماهنگ‌کننده‌های ولایتی این موسسه به خاطر جمع‌آوری اطلاعات سیاس‌گزاری می‌کند. در پایان، قدردانی ویژه از تمام تیم موسسه‌ی برابری برای صلح و دموکراسی بخاطر همکاری و حمایت‌شان جهت اجرا و تکمیل پروژه .

خلاصه

تحقیقات زیادی در مورد هزینه‌ی ناامنی و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز صورت گرفته که در آن روی هزینه‌ی جانی، مصونیت فزینی و امنیت توجه شده است. با وجود آن، ناامنی و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز هزینه‌ی مالی و اقتصادی نیز در پی دارد. در سروی «مردم افغانستان» که در سال ۲۰۱۴ از سوی بنیاد آسیا انجام شده است، ۳۴٪ اشتراک‌کننده‌ها از ناامنی، حملات تروریستی، خشونت‌گرایی و تروریسم به عنوان بزرگترین چالش‌هایی نام برده اند که افغانستان بصورت کلی با آن مواجه است. ۳۲٪ اشتراک‌کننده‌ها در همین سروی گفته اند که آنها نسبت به گروه‌های مخالف مسلح همدردی «اندک» یا «زیاد» نشان می‌دهند. این یافته‌ها نشان می‌دهد که برای آن عده که از گروه‌های مخالفین مسلح و خشونت‌گرایان حمایت می‌کنند، روشی که روی حقوق بشری تأکید می‌کند به اندازه کافی نمی‌تواند حمایت آنها را برای صلح جلب کند. این پروژه می‌کوشد به عدم موجودیت اراده برای مبارزه با ناامنی و خشونت‌گرایی افراطی به عنوان عامل بوجود آورنده‌ی منازعه پرداخته و یک رویکرد بدیل برای مبارزه با افراط‌گرایی خشونت‌آمیز را با محاسبه‌ی هزینه‌های مالی و اقتصادی آن، ارائه کند.

در این تحقیق، هزینه‌ها به هشت بخش قابل محاسبه تقسیم شده است: امنیت، ادغام مجدد، جبران خساره برای تلفات، سرمایه انسانی و احتمال درآمد آن، جراحت و معیوبیت، تعلیم و آموزش، از بین رفتن زیربناها، و مهاجرت و بیجا شدن در اثر درگیری و منازعه. این مطالعه، هزینه‌ی خشونت و ناامنی را در سال ۲۰۱۴ برآورد و تخمین می‌کند. با این درونما، این تحقیق همچنان هزینه‌های آینده را که خشونت باعث می‌شود، مثل از دست دادن درآمد برای همیشه، در این محدوده‌ی زمانی بررسی می‌کند. این تحقیق فقط هزینه‌هایی را که دولت افغانستان متقبل می‌شود بررسی می‌کند و هزینه‌های جناح‌های ذیدخل بین المللی را شامل نمی‌شود.

برای محاسبه و بررسی هزینه‌ها روش‌های مختلف وجود دارد. بصورت کلی، اندازه‌گیری و محاسبه‌ی هزینه‌های اقتصادی منازعه با استفاده از یکی از این دو شیوه صورت می‌گیرد—محاسبه یا مدل سازی. در این تحقیق از روش بررسی تأثیر هزینه استفاده می‌کند، روشی که در آن تأثیرات اجتماعی-اقتصادی یک معضل با استفاده از روش محاسبه بررسی می‌شود. در روش بررسی تأثیر هزینه، هزینه‌های مستقیم و غیر مستقیم، محسوس و نامحسوس، هزینه‌های خشونت و ناامنی بر قربانیان، خانواده‌های قربانیان، و جامعه بصورت کلی محاسبه می‌شود. در این تحقیق، این محاسبه با استفاده از روش جمع کردن صورت گرفته است که در آن راه‌های مختلفی که از طریق آن منازعه و خشونت هزینه می‌آفریند و روی اقتصاد تأثیر می‌گذارد، بصورت مجزا محاسبه و بررسی شده است.

مورد	هزینه به دالر آمریکایی
امنیت	
بودجه اضافه وزارت دفاع	۱,۵۹۷,۸۶۴,۲۵۰
بودجه اضافه وزارت داخله	۱,۱۹۶,۸۷۳,۵۱۸
بودجه شورای امنیت ملی	۱,۵۸۰,۰۳۵
بودجه ریاست امنیت ملی	۲۰۰,۳۴۸,۳۹۳
ادغام مجدد	
بودجه صندوق صلح و ادغام مجدد	۵۸,۰۹۲,۰۰۰
جبران خساره تلفات	
تقاعدی برای تلفات نیروهای امنیتی	۶۴,۳۵۰,۰۰۰
جبران خساره برای تلفات ملکی	۱۷,۱۶۳,۵۰۴
جبران خساره برای معلولیت	۲۸,۹۷۵,۱۰۸
سرمایه انسانی و درآمد احتمالی	

۶۷,۱۱۳,۲۷۶	از دست دادن درآمد برای همیشه
جراحت و معلولیت	
۹۳,۲۳۸,۲۲۴	مخارج فردی برای تداوی و بستری شدن در اثر درگیری و خشونت
۳۳,۴۴۴,۱۴۶	مخارج دولت و تمویل کننده ها برای تداوی و بستری شدن در اثر درگیری و خشونت
۲۰۵,۶۸۸	از دست دادن درآمد سالانه بخاطر جراحت های غیرمرگبار
معارف (آموزش)	
۴,۰۵۱,۶۶۸,۳۰۸	از دست دادن درآمد آینده بخاطر از دست دادن فرصت تعلیم برای کسانیکه بخاطر ناامنی از مکتب رفتن باز می مانند
۴۵۸,۹۶۲,۹۶۵	از دست دادن درآمد آینده بخاطر از دست دادن فرصت تعلیم برای کسانیکه بخاطر بسته شدن مکاتب از مکتب باز مانده اند
۵۰,۱۷۲	از دست دادن روزهای کاری
تخریب زیربناها	
۴,۱۶۰,۰۰۰	تخریب مکاتب
۴,۴۸۰,۰۰۰	تخریب امکانات و سهولت های مرتبط با خدمات صحی
۳۱۲,۲۱۲	تخریب زیربناها
بیجاشدن و مهاجرت در اثر منازعات	
۷۲,۴۴۰,۵۱۱	از دست دادن درآمد بیجا شده گان داخلی در اثر درگیری و خشونت
۳۹۷,۹۲۹,۱۷۹	از دست دادن درآمد مهاجرین در اثر درگیری و خشونت
۷۴۱,۳۷۰,۴۰۶	از دست دادن درآمد بخاطر عدم عودت در اثر ناامنی
۹,۰۹۰,۶۲۱,۸۹۵	تمام هزینه سالانه درگیری و افراط گرایی خشونت آمیز

منففات:

کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان	AIHRC
اردوی ملی افغانستان	ANA
برنامه‌ی آغاز جدید افغانها	ANBP
پولیس ملی افغانستان	ANP
نیروهای ملی امنیتی افغانستان	ANSF
گروه‌های مخالفین مسلح	AOG
برنامه صلح و ادغام مجدد افغانستان	APRP
برنامه‌ی حمایت‌های اجتماعی افغانستان	ASOP
برنامه خدمات ولسوالی‌ها	DDP
خلع سلاح، انحلال گروه‌ها و ادغام مجدد	DDR
انحلال گروه‌های مخالفین مسلح	DIAG
بقایای مواد منفجره دوران جنگ	ERW
شورای عالی صلح	HPC
مقر سلاح‌های ثقیله	HWC
ریاست مستقل ارگان‌های محل	IDLG
بیجا شده گان داخلی	IDP
مواد انفجاری تعبیه شده	IED
وزارت دفاع	MoD
وزارت معارف	MoEd
وزارت داخله	Mol
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	MoLSAMD
وزارت صحت عامه	MoPH
وزارت فواید عامه	MoPW
وزارت احیا و انکشاف دهات	MRRD
ریاست امنیت ملی	NDS
برنامه سرک سازی در قریه جات	NRAP
شروای امنیت ملی	NSC
برنامه همبستگی ملی	NSP
صندوق صلح و ادغام مجدد	P&RTF
شورای صلح ولایتی	PPC
تحکیم صلح	PTS
مهمات منفجر نشده	UXO

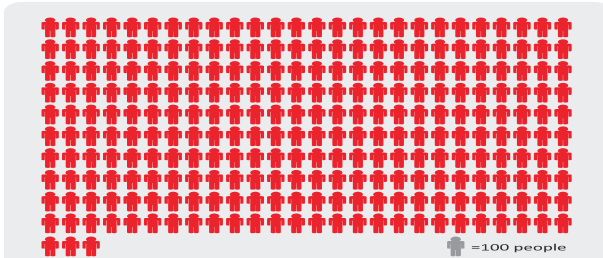
۱. معرفی

ترور سیاسی، بیجاشدن، درگیری داخلی و بین المللی، درگیری‌های داخلی، روابط با کشورهای همسایه، و نظامی‌گری، را مورد بررسی و محاسبه قرار داده است.^۵

تحقیقات زیادی در مورد هزینه‌ی ناامنی و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز صورت گرفته که در آن روی هزینه‌ی جانی، مصونیت فزینی و امنیت توجه شده است. با وجود آن، ناامنی و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز هزینه‌ی مالی و اقتصادی نیز در پی دارد. منابع عامه که در بخش امنیت سرمایه گذاری شده است از بخش‌های بسیار ضرور دیگر مثل معارف و خدمات صحتی کاسته است. مصارف روی زیربناها و تجهیزات امنیتی از منابعی صورت می‌گیرد که می‌شود از آن برای اعمار جاده‌ها، مکاتب و دیگر زیرساخت‌های عامه که بسیار ضرور است، مورد استفاده قرار بگیرد.^۶ درگیری داخلی و بی‌ثباتی تأثیرات منفی روی سرمایه‌گذاری و پس انداز مردم دارد و علاوه بر آن رشد اقتصادی را ضربه می‌زند.^۷ تحقیقات نشان داده است که ناکامی در برآورده شدن نیازها و انتظارات شهروندان می‌تواند منجر به حمایت آنها از گروه‌های غیر دولتی مثل طالبان و سایر گروه‌های شورشی شود زیرا آنها به عنوان بدیل حکومت ناکاره و فاسد تلقی می‌شوند.^۸ این امر به یک دور باطل منتهی خواهد شد زیرا مصارفی که باید برای بهبود وضع امنیتی استفاده می‌شود می‌تواند احتمالاً در جهت همسویی با گروه‌های مخالف مسلح استفاده شود زیرا آن بودجه از ارایه خدمات عامه و حکومت داری خوب می‌کاهد.

انواع مختلف هزینه‌ها وجود دارد—مستقیم و ملموس، غیر مستقیم و ملموس، مستقیم و ناملموس، و غیر مستقیم و ناملموس. هزینه‌های

افغانستان پس از تهاجم اتحاد جماهیر شوروی سابق در سال ۱۹۷۹، بیشتر از سه دهه اشغال، جنگ داخلی و شورش را تجربه کرده است. به تعقیب حمله‌ی نیروهای شوروی، یک دهه مقاومت علیه اشغال افغانستان جریان داشت و پس از آن جنگ داخلی میان تنظیم‌های مجاهدین و زورمندان محلی در گرفت و نهایتاً رژیم طالبان در سال ۱۹۹۶ کابل را تصرف کرد و اکثر خاک افغانستان را تا سال ۲۰۰۱ تحت کنترل و اداره‌ی خود در آورد.^۹ با وجودیکه بعد از سقوط رژیم طالبان افغانستان به عنوان کشور «پس از منازعه» شناخته شده است، هنوز هم این کشور درگیر منازعه و ناامنی است و بیشتر بخش‌های آن توسط افراط‌گرایان خشونت‌گرا و گروه‌های مخالف مسلح اداره می‌شود.^{۱۰} از ۲۰۰۱ بدین سو، بصورت مجموعی ۹۲۰۰۰ افغان بصورت مستقیم از جنگ آسیب دیده‌اند. حدود ۲۶،۲۷۰ نفر ملکی کشته شده‌اند و بیش از ۲۹،۹۰۰ نفر جراحت برداشته‌اند.^{۱۱} افغانستان هنوز هم در لیست کشورها بر اساس صلح، که در سال ۲۰۱۴ به نشر رسیده است، از میان ۱۶۲ کشور در درجه ۱۶۱ قرار دارد؛ این سروی ۲۲ مورد شاخص‌های کمی و کیفی را که شامل میزان وسیعی از مسایل مرتبط به صلح و منازعه می‌شود، به شمول امنیت و مصونیت اجتماعی، بی‌ثباتی سیاسی،

^۱ ویلیام برید، "درس‌هایی از تاریخ افغانستان برای وضعیت گذار و پس از آن، انستیتوت صلح ایالات متحده، ۲۰۱۲.

<http://www.usip.org/sites/default/files/SR۱۴.pdf>.

^۲ توماس بارفیلد، "افغانستان: تاریخ سیاسی و فرهنگی." پرنستون، نیوجرسی: انتشارات دانشگاه پرنستون، ۲۰۱۰.

^۳ انیلا دولت زی، "بعد از آن چه خواهد شد؟ یادداشت‌هایی در مورد افغانستان پس از جنگ"، مجله Cultural Anthropology، ۲۴ مارچ ۲۰۱۴، <http://www.culanth.org/fieldsights/۵۰۳-what-comes-after-the-after-notes-on-a-post-conflict-afghanistan>.

"تحقیقاتی در باره هزینه‌ی جنگ نشان می‌دهد که تلفات جنگ در افغانستان و پاکستان بیش از ۱۴۹۰۰۰ نفر بوده است"، انستیتوت امور عامه و بین المللی واتسن، دانشگاه برون، ۲۲ می ۲۰۱۵.

<http://watson.brown.edu/news/۲۰۱۵/costs-war-research-shows-war-related-deaths-afghanistan-and-pakistan-۱۴۹۰۰۰>.

^۴ نیتا سی. کرافورد، "تلفات، جراحت‌ها و بی‌جاشدن ناشی از جنگ در افغانستان و پاکستان ۲۰۰۱-۲۰۱۴"، هزینه‌های جنگ، انستیتوت امور عامه و بین المللی واتسن، دانشگاه برون، ۲۲ می ۲۰۱۵.

<http://costsofwar.org/sites/default/files/articles/۱۴/attachments/War%20Related%20Casualties%20Afghanistan%20and%20Pakistan%20۲۰۰۱-۲۰۱۴%20FIN.pdf>.

^۵ "شاخص‌های جهانی صلح ۲۰۱۴: ارزیابی صلح و بررسی خطر کشورها"، انستیتوت صلح و اقتصاد، ۲۰۱۴.

<http://www.visionofhumanity.org/sites/default/files/۲۰۱۴%20Global%20Peace%20Index%20REPORT.pdf>.

^۶ گورن لیند گرین، "هزینه‌های اقتصادی جنگ‌های داخلی"، گزارش برای نهمین کنفرانس بین المللی در مورد اقتصاد و امنیت، ۲۳-۲۵ جون، ۲۰۰۵، مرکز بوروالز، کپلتن، بریستول، <http://carecon.org.uk/Conferences/Conf۲۰۰۵/Papers/Lindgren.pdf>.

"تأثیرات منازعه"، بانک جهانی، پرزنتیشن، فیبروری ۲۰۰۷، <http://siteresources.worldbank.org/PSGLP/Resources/ImpactofConflict.pdf>.

"هزینه اقتصادی مهار منازعه: بررسی جامع هزینه‌های جهانی منازعه"، انستیتوت صلح و اقتصاد، ۲۰۱۴.

<http://www.visionofhumanity.org/sites/default/files/The%20Economic%20Cost%20of%20Violence%20Containment.pdf>.

^۷ گورن لیند گرین، "هزینه‌های اقتصادی جنگ‌های داخلی"، ۲۰۰۵.

^۸ سوکانیا پودر، "گروه‌های مسلح غیر دولتی و بی‌ثباتی: بررسی مشروعیت و شمولیت"، پالیسی معاصر امنیتی ۳۴، شماره ۱ (۲۰۱۳): ۱۶-۳۹.

۱.۱ روش‌ها و میتودولوژی

منازعات طولانی مدت نظیر آنچه در افغانستان وجود دارد، بصورت طبیعی پیچیده است و فضای ناامنی بصورت عمومی جمع‌آوری اطلاعات را مانع می‌شود.^{۱۱} بنابراین، برای محاسبه هزینه‌های درگیری و منازعه، یک الگوی معین که در تمام موارد بتوان از آن استفاده کرد وجود ندارد.^{۱۲} برای اندازه‌گیری هزینه‌ها روش‌ها و رویکردهای مختلف وجود دارد. عموماً، اندازه‌گیری و محاسبه‌ی هزینه‌های اقتصادی منازعه از طریق یکی ازین دو گزینه صورت می‌گیرد—محاسبه و مدل‌سازی. در این تحقیق از روش بررسی تأثیر هزینه استفاده می‌کند، روشی که در آن تأثیرات اجتماعی-اقتصادی یک معضل با استفاده از روش محاسبه بررسی می‌شود. در روش بررسی تأثیر هزینه، هزینه‌های مستقیم و غیر مستقیم، محسوس و نامحسوس، هزینه‌های خشونت و ناامنی بر قربانیان، خانواده‌های قربانیان، و جامعه بصورت کلی محاسبه می‌شود. در این تحقیق، این محاسبه با استفاده از روش جمع کردن صورت گرفته است که در آن راه‌های مختلفی که از طریق آن منازعه و خشونت هزینه می‌آفریند و روی اقتصاد تأثیر می‌گذارد، بصورت مجزا محاسبه و بررسی شده است.

این تحقیق یک روش مختلط را انتخاب کرده است و از روش‌های تحقیق کیفی و کمی بصورت همزمان استفاده شده است. برای انجام این تحقیق، یک تعداد منابع اولیه و ثانوی اطلاعات و ارقام مورد استفاده قرار گرفته است. اطلاعات اولیه از طریق مصاحبه با جناح‌های ذیدخل کلیدی در هفت ولایت جمع‌آوری شده است—کابل، بامیان، هرات، فاریاب، کندز، ننگرهار و کندهار. در هر ولایت، مصاحبه‌های ما با رئیس یا معین ریاست‌های مربوطه وزارت داخله، وزارت دفاع، وزارت اقتصاد، وزارت صحت عامه، وزارت معارف، وزارت فواید عامه، و وزارت احیا و انکشاف دهات صورت گرفته است. مضاف بر آن، در هر ولایت یک مصاحبه با یک داکتر موظف در یکی از شفاخانه‌ها، با یک مدیر یا معلم

مستقیم و ملموس مصارفی را در بر می‌گیرد که پرداخت شده است و نشان‌دهنده این است که پول به مصرف رسیده است. هزینه‌های غیر مستقیم ملموس ارزش پولی در اقتصاد دارد ولی به عنوان کاهش احتمالی مورد محاسبه قرار می‌گیرد؛ به عنوان مثال پایین آمدن سطح درآمد و سود در اثر کاهش توان فعالیت فرد فخ. هزینه‌های غیر مستقیم هم محاسبه می‌شود با وجودیکه این هزینه‌های بیشتر مربوط از دست دادن فرصت‌ها می‌شود تا مصرف پول واقعی. هزینه‌های مستقیم ملموس مستقیماً از درگیری و خشونت ناشی می‌شود ولی ارزش پولی ندارد؛ مثال خوب آن درد و محنت است یا هم رنج عاطفی که در اثر از دست دادن یکی از نزدیکان در جریان درگیری فرد متقبل می‌شود. هزینه‌های غیر مستقیم و غیر ملموس بصورت غیر مستقیم از خشونت ناشی می‌شوند و هیچ ارزش پولی و مالی نیز ندارند. به طور مثال، تأثیرات منفی روانی بالای کسانی که شاهد رویداد خشونت‌بار بوده اند که نمی‌شود آنرا با کمک اعداد و ارقام محاسبه کرد.^۹

در سروی «مردم افغانستان» که در سال ۲۰۱۴ از سوی بنیاد آسیا صورت گرفته است، ۳۴ فیصد اشتراک‌کننده‌ها از ناامنی، حملات تروریستی، خشونت و تروریسم به عنوان بزرگترین مشکل یاد کرده اند که افغانستان با آن مواجه است. ۷ فیصد اشتراک‌کننده‌ها بصورت مستقیم از حضور طالبان به عنوان جدی‌ترین مشکل نام برده اند و ۶ فیصد آنها حملات انتحاری را مشکل عمده فراروی افغانستان دانسته اند. در حالیکه همدردی با مخالفین مسلح بصورت قابل ملاحظه از سال ۲۰۰۹ بدین سو کاهش یافته است (۵۶٪)، ۲۳ فیصد اشتراک‌کننده‌ها هنوز هم اظهار کرده اند که «زیاد» یا «کم» با مخالفان مسلح احساس همدردی می‌کنند. این تحقیق همچنان دریافته است که باشند‌های مناطق روستایی میزان بالاتر همدردی نسبت به مخالفان مسلح را نشان می‌دهند و مردان مناطق ناامن نیز بصورت قابل ملاحظه نسبت به آنان همدردی می‌کنند.^{۱۰} این یافته‌ها نشان می‌دهد که برای آنانیکه از مخالفان مسلح و خشونت‌گرایان حمایت می‌کنند، روش حق-محور برای جلب حمایت شان برای صلح کافی نیست. این تحقیق تلاش می‌کند احتمال عدم موجودیت اراده برای مبارزه با ناامنی و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز را بررسی کرده و با محاسبه هزینه‌ها اقتصادی و مالی این پدیده، یک روش بدیل بجای روش حق-محور را به منظور مبارزه با افراط‌گرایی خشونت‌آمیز ارائه کند.

^{۱۱} حمید ای. علی، "تخمین هزینه‌های اقتصادی منازعات مسلحانه: مطالعه موردی در دارفور"، مجله Defense and Peace Economics، ۲۴، شماره ۶ (۲۰۱۳): ۵۱۹-۵۰۳.
^{۱۲} همان منبع.

^۹ داکتر تانیس دی، داکتر کترین مک کینا و داکتر اورا باولوس، "هزینه‌های اقتصادی خشونت علیه زنان: بررسی کتابخانه‌ای"، ۲۰۰۵، <http://www.un.org/womenwatch/daw/vaw/expert/20-brief/20-costs.pdf>.

^{۱۰} "مجسم کردن افغانستان"، بنیاد آسیا، ۲۰۱۵، www.afghansurvey.asiafoundation.org.

یکی از مکاتب و یک نفر عضو شورای ولایتی صلح صورت گرفته است. علاوه بر آن، شش مطالعه موردی عمیق و همه جانبه در هر ولایت با معیارهای مشخص صورت گرفته است. مطالعات موردی شامل اینها میشود: یکی از اعضای خانواده ای که رییس آن خانواده در اثر درگیری مخالفان مسلح به قتل رسیده است؛ یکی از اعضای خانواده ای کسی که بنابر درگیری و خشونت معلول شده است؛ یک عضو خانواده نیروهای امنیتی که در اثر درگیری ها جانش را از دست داده است؛ یکی از والدین اطفالی که در مناطق ناامن از رفتن به مکتب باز مانده اند؛ یک دکاندار یا تاجر که در منطقه ای ناامن از تأثیرات سوء ناامنی بر اقتصاد و تجارتش اطلاع بدهد؛ و یکی از بیجا شده ها که در اثر ناامنی و درگیری بیجا شده است. بصورت مجموعی، برای این تحقیق ۱۰۰ مصاحبه در ولایات و مرکز انجام شده است.

اطلاعات ثانویه از طریق گزارش ها و آماری که در دسترس عامه قرار دارد، جمع آوری شده است؛ همچنان از نهادهایی مثل نمایندگی های سازمان ملل متحد و نهادهای دولتی نیز اطلاعات ثانویه گرد آوری شده است. منابع اطلاعات ثانوی که جمع آوری شده است، در لابلای این گزارش یادداشت و ذکر شده است.

۲.۱ دورنما و محدودیتها

هدف این تحقیق اندازه گیری و محاسبه ی هزینه های اقتصادی افراط گرایی خشونت آمیز است. به همین دلیل، تمرکز این تحقیق روی خشونت ها و بی ثباتی ناشی از مخالفین مسلح است و به مسایلی مثل مجرمیت و خشونت فزینی که افراد و گروه های دیگر مرتکب می شوند، نمی پردازد. هم چنان، این تحقیق به تأثیرات مستقیم خشونت مخالفین مسلح یا خشونت های ناشی از درگیری با مخالفین مسلح می پردازد و به همین دلیل، از خشونت ها و تلفات نیروهای بین المللی، نیروهای ملی امنیتی افغانستان به شمول اردوی ملی و پولیس ملی افغانستان که به درگیری با مخالفان مسلح ارتباط نمی گیرد، کاری ندارد. مضاف بر آن، با توجه به پیچیدگی و مدت طولانی خشونت و منازعه در افغانستان، این تحقیق بجای محاسبه ی هزینه های مجموعی دوران منازعه، تنها هزینه های یک ساله را برآورد می کند. به همین دلیل، این تحقیق هزینه های خشونت و ناامنی را در سال ۲۰۱۴ محاسبه کرده است یا

هم در مواردی که اطلاعات و آمار مربوط به سال ۲۰۱۴ در دسترس نبوده، نزدیک ترین آمار را مورد استفاده قرار داده است. با این دورنما، این تحقیق همچنان هزینه هایی را که در آینده در اثر خشونت تحمیل میشوند در همین محدوده زمانی تخمین کرده است؛ مثلاً از دست دادن درآمد برای همیشه. در محاسبه ی هزینه های آینده، یک ضریب تخفیف اجتماعی نیز تطبیق شده است. این روش برای محاسبه کردن هزینه هایی استفاده میشود که در دوره های مختلف زمانی اتفاق می افتد؛ درین روش هزینه ها را در دوره ی زمانی طولانی عیار می کند تا ارزش کنونی آن را بدست بیاورد. محاسبه ی هزینه ها و سود آینده در این روش مبتنی بر از دست دادن فرصت ها است که در آن، مبلغ مصرف زمان حاضر مبلغی است که شاید می شود آنرا با یک زمان دیگر نیز تعویض کرد. در این روش، امکان تولید سرمایه محاسبه می شود و ارزش های آینده را در مقایسه با منابع اقتصادی و مالی زمان حاضر، کمتر در نظر می گیرد؛ یعنی ارزش منابع در زمان حاضر نسبت به آینده بیشتر در نظر گرفته میشود^{۱۳}.

کشورهای در حال توسعه نسبت به کشورهای توسعه یافته ضریب بالاتری تخفیف اجتماعی را در نظر می گیرند که معمولاً میان ۸-۱۵٪ است. در این تحقیق در ابتدا از ضریب اولیه ۱۲٪^{۱۴} استفاده شده است، و در قسمت انفلاسیون یا تورم ضریب ۴٫۶٪^{۱۵} در نظر گرفته شده است؛ رشد تولید ناخالص ملی نیز ۲٪^{۱۶} محاسبه شده است و نهایتاً، از محاسبه همه ی اینها، ضریب تخفیف اجتماعی ۵٫۴٪ بدست آمده است. در محاسبه تمام هزینه های آینده در این تحقیق، از فورمول ذیل استفاده شده است:

$$t = \text{ارزش} \\ \sum_{i=0}^{\infty} (1/1 + 0.054)^i$$

در این معادله، حرف t مقدار مجموعی زمان است که هزینه در آن محاسبه میشود.

^{۱۳} مارک هریسن، "ارزشگذاری آینده: نرخ تخفیف اجتماعی در تحلیل هزینه سود"، (مارک هریسن، "ارزشگذاری آینده: نرخ تخفیف اجتماعی در تحلیل هزینه سود"، ۲۰۱۰).

^{۱۵} اطلاعات بانک جهانی برای ۲۰۱۴.

^{۱۶} اطلاعات بانک جهانی برای ۲۰۱۴.

^{۱۳} مارک هریسن، "ارزشگذاری آینده: نرخ تخفیف اجتماعی در تحلیل هزینه سود"، کمیسیون ظرفیت تولید دولت استرالیا، تحقیق محقق مهمان، اپریل ۲۰۱۰، <http://www.pc.gov.au/research/completed/cost-benefit-discount/cost-benefit-discount.pdf>.

^{۱۴} نرخ ۱۲٪ معمولاً در کشورهای دیگر که به لحاظ زمینه و جغرافیا مشابه افغانستان است، مثل هند، پاکستان ... از سوی بانک توسعه آسیا مورد استفاده قرار گرفته است

گزارش به آنها اشاره شده است. در صورت نبود اطلاعات معتبر، بسیار از آمارها بر اساس شاخص‌های نزدیک آنها محاسبه شده است و جزئیات آن در ضمیمه الف همین گزارش آمده است. لازم به یادآوری است که آمار و اطلاعات استفاده شده در این تحقیق تخمینی است تا محاسبه عینی مصارف، مخصوصاً جاییکه هزینه‌های ملموس غیر مستقیم تخمین شده است. بنابر لزوم برخی از فرضیات، هزینه‌های درگیری تخمین شده اکثراً بحث برانگیز است. از همین رو، در سراسر این گزارش، بسیار احتیاط شده است که در مورد محاسبات و ارقامی که استفاده شده دقیق و شفاف باشیم. این کار به این منظور صورت گرفته است تا خواننده‌ها خودشان بتوانند محاسبات را ارزیابی کنند و یافته‌های این تحقیق را آنگونه که مناسب می‌دانند، در همان زمینه قرار دهند.

همچنان باید اذعان شود که در این روش، فرض بر این نیست که مبلغ پولی که در بخش امنیت به مصرف می‌رسد لزوماً به بخش‌های دیگر اختصاص داده شود تا امنیت بهبود یابد. به عنوان مثال، بهبود امنیت و کاهش تخصیص بودجه به وزارت دفاع به این معنا نیست که از عین مبلغ برای اعمار مکاتب و جاده‌ها استفاده شود. مخصوصاً زمانیکه میزان کمک تمویل کننده‌ها را در نظر می‌گیریم، لازم است این نکته را در نظر داشته باشیم و چنین فرض نکنیم که تمویل کننده‌ها بصورت طبیعی و بدون در نظر داشت بخشی که بودجه در آن به مصرف می‌رسد، مبلغ معینی را در اختیار آن بخش قرار بدهد. نگاه کنید به ضمیمه الف: محاسبات هزینه

۳٫۱ مفاهیم کلیدی و تعریف آنها

افراط‌گرایی خشونت‌آمیز به خشونت گفته می‌شود که با گروه‌ها و ایدئولوژی‌های رادیکال سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و مذهبی همراه باشد.^{۱۷} با در نظر داشت هدف این تحقیق، افراط‌گرایی خشونت‌آمیز در افغانستان شامل تمام گروه‌های مخالف مسلح می‌شود که بصورت مستقیم درگیر خشونت اند.

لازم به یادآوری است که در برآوردهایی که براساس بودجه ملی افغانستان صورت گرفته است، از ارقامی که در سال ۲۰۱۴ اختصاص یافته بود استفاده شده است. باید ذکر کنم که ارقامی که به زیربناهای ارتباط می‌گیرد از بودجه انکشافی است که در بودجه ملی منتشر شده برای سال ۲۰۱۴ (۱۳۹۳) شامل نبوده است؛ از همین رو، این ارقام از بودجه ملی سال ۲۰۱۵ (۱۳۹۴) مورد استفاده قرار گرفته است. علاوه بر آن، در این تحقیق هیچ تمایزی میان منابع مالی دولت و تمویل کننده قایل نشده است زیرا چنین تمایزی با در نظر داشت اهداف کلی این تحقیق از اهمیت خاصی برخوردار نیست.

از آنجاییکه این تحقیق بیشتر به هزینه‌های اقتصادی متمایل است، تنها روی هزینه‌های مستقیم و غیر مستقیم ملموس تمرکز خواهد کرد چون این هزینه‌های بصورت عددی قابل محاسبه اند و برای محاسبه هزینه‌های مالی و اقتصادی خشونت و ناامنی مناسب اند. با آن هم، به هزینه‌های ناملموس نیز از طریق مصاحبه‌های کیفی و مطالعات موردی اشاره خواهد شد. روش جمع کردن یک خطر محاسبه مضاعف نیز دارد زیرا هزینه‌ها بصورت مستقیم و غیر مستقیم در بیشتر از یک بخش محاسبه می‌شوند. علی رغم این مسأله، با طرح دقیق الگوی تحقیق و بررسی و محاسبه هر بخش قبل از جمع آوری اطلاعات و کار میدانی، این خطر بسیار کم شده است.

مودل سازی برای محاسبه تأثیرات منازعه و ناامنی بر اقتصاد بزرگ در افغانستان بسیار مشکل است زیرا بخاطر وضعیت طولانی جنگ و منازعه امکان مطالعه مقایسوی میان دوران نبود جنگ و دوران جنگ میسر نیست. در برخی از مودل‌ها، رشد از مصارف نظامی یک دولت و عوامل اقتصادی دیگر بدست می‌آید. ولی استفاده از چنین مودلی در مورد افغانستان اشتباه است زیرا مبلغ هنگفتی مصارف خارجی و کمک‌های بین المللی از طریق مصارف غیر بودجی در این مودل محاسبه نخواهد شد. علاوه بر آن، ایجاد یک مودل با استفاده از اطلاعات بدست آمده از کشورهای دیگر به این تحقیق ارتباط نمی‌گیرد. بنابرین، محاسبه‌ی هزینه‌ها محدود به آن عده هزینه‌ها خواهد بود که با استفاده از روش جمع کردن قابل تخمین باشند؛ تأثیرات دیگر اقتصادی مثل رشد اقتصادی یا کاهش درآمد داخلی از طریق تجارت و سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی تنها بصورت کمی ارزیابی و بررسی شده است.

محدودیت‌های قابل ملاحظه در رویکرد و روش این تحقیق وجود دارد زیرا این تحقیق مبتنی بر برخی فرضیات است که در لابلای این

<http://www.usip.org/sites/default/files/SR۲۲۶-Countering%۲۰Violent%۲۰Extremism-A%۲۰Peacebuilding%۲۰Perspective.pdf>

۱۷ جورجیا هولمر، "مبارزه با افراط‌گرایی خشونت‌آمیز: دیدگاه صلح پرورانه"، انستیتوت صلح ایالات متحده، سپتامبر ۲۰۱۳

۲. هزینه‌های افراط‌گرایی خشونت‌آمیز

انجام دادن محاسبه هزینه‌های منازعه نیازمند توجه دقیق به تکنیک‌های مشخص و لازم نیز است زیرا تشخیص اینکه چه چیزی باعث تحمیل این هزینه می‌شود با توجه به اصول اخلاقی و جهان بینی شخص تحقیق کننده تفاوت می‌کند. تصمیم در مورد اینکه کدام شاخص‌ها استفاده شود یا نشود، مثلا تمایز میان هزینه‌ها و سود جنگ به گروه‌های مختلف در جامعه، یا بررسی و ارزیابی زندگی بشری بصورت مقایسوی میان کشوری با درآمد بالا و کشوری با درآمد پایین، در اساس یک مسأله‌ی اخلاقی است. شما چگونه تأثیرات جنگ بر جندر را در تحقق خود می‌گنجانید؟ چگونه هزینه‌های جانی را در کشورهای مختلف محاسبه می‌کنید؟ متون کنونی در بخش هزینه‌های اقتصادی منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز به ندرت به این مسایل توجه میکند (البته برخی استثنائات وجود دارد)^{۲۱} زیرا این متون بیشتر روی متودولوژی و تکنیک‌های محاسبه متمرکز اند. در این متون، بنیان‌های فلسفی روش‌ها به نفع مباحث تکنیکی که به همان اندازه اهمیت دارد، مسکوت می‌ماند.

نواقص و چالش‌های روش‌شناختی

در متن، هیچ توافق نظر مبنی بر اینکه چگونه هزینه‌های اشکال مختلف منازعات را محاسبه و برآورد کنیم، وجود ندارد ولی یک تعداد روش‌ها وجود دارد که معمولا مورد استفاده قرار می‌گیرند. بسیاری از نویسنده‌ها تنها روی هزینه‌های مستقیم منازعات متمرکز میشوند (چه در مورد جنگ‌های داخلی یا خارجی) و هزینه‌های غیر مستقیم را از قلم می‌اندازند زیرا محاسبه دومی اندکی با دشواری همراه است. هزینه‌های مستقیم معمولا شامل مصارف بودجوی می‌شود در حالیکه هزینه‌های غیر مستقیم شامل مواردی مثل عوامل اقتصادی نیز میشود. در بخش روش، برخی‌ها از تکنیک‌های معمول محاسبه استفاده می‌کنند در حالیکه برخی‌های دیگر از تحلیل مقایسوی استفاده می‌کنند تا تفاوت میان وضعیت منازعه را با وضعیت بدون منازعه بررسی کنند. هر دو روش نواقص خود را دارد.

یکی از تحلیل‌های مقایسوی که معمولا به آن ارجاع داده میشود، مطالعه موردی کشور باسک است^{۲۲}. نویسنده‌ی این تحقیق هزینه‌های

پس از ختم جنگ سرد و با بروز جنگ و منازعه در سراسر دنیا، بسیاری از اقتصاد دانان و جامعه‌شناسان—که اکثرا از اروپا و ایالات متحده آمریکا بودند—بر آن شدند تا برای تحلیل منازعه و فهمیدن عوامل و پی‌آمدهای آن که بصورت مستقیم یا غیر مستقیم جوامع غربی را متأثر می‌کرد، زمان بیشتر اختصاص بدهند. استفاده از تیوری اقتصادی برای تحلیل جنگ و منازعه همزمان^{۱۸} با گزینش عقلانی و فردگرایی روش‌گرا به عنوان معرفت‌شناسی مسلط در حلقه‌های پالیسی‌ساز و حلقه‌های علوم اجتماعی، ظهور کرد^{۱۹}. از آنجاییکه عوامل جنگ‌ها و هدف مهم دولت-ملت‌ها مستقما به اقتصاد وابسته است و با توجه به هزینه‌های کمرشکن منازعات، انجام دادن تحقیق جهت تخمین هزینه‌های اقتصادی منازعات منطقی به نظر می‌رسد. به هر صورت، تمرین برآورد کردن هزینه‌های منازعات و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز به هیچ وجه پیشاپیش دست به نتیجه گیری نمی‌زند و مستلزم بررسی مسایل اخلاقی و روشی شناختی است.

ملاحظات

اخلاقی و انگیزه‌ها

قبل از شروع پروژه تحقیقی به منظور برآورد هزینه‌های منازعه، از دید اخلاقی لازم است به انگیزه‌های انجام دادن چنین تحقیقی پرداخته شود. شاید وزارت دفاع یک کشور علاقه داشته باشد هزینه‌های اقتصادی یک جنگ احتمالی را برآورد کند تا به نیازهای بودجوی خود را بتواند تحلیل و بررسی کند، ولی یک یک نهاد غیر دولتی یا تحقیقی به بررسی هزینه‌های اقتصادی جنگ ازین رو علاقه مند است که برای صلح دادخواهی می‌کند. هدف برآورد هزینه‌های اقتصادی منازعه مهم است زیرا هدف معین میکند که چه چیزی را چگونه محاسبه کنیم. در متون این تفاوت بصورت واضح از کنار هم قرار دادن منافع کسانیکه تحقیق را در مورد صلح انجام میدهند (مثلا در مورد مفاد صلح استدلال میکنند) و یا در مورد تمویل جنگ (مثلا محاسبه هزینه‌های راه اندازی جنگ برای حکومت یا جامعه)، فهمیده میشود^{۲۰}.

^{۱۸} به استثنای "پیامدهای اقتصادی صلح" نوشته‌ی کینس که در آن وی به عنوان یک اقتصاددان/سیاست مدار هشدار داد که صلح پس از جنگ جهانی اول امنیت تمام اروپا را به مخاطره می‌اندازد.

^{۱۹} گروستوفر کریمر، "اقتصاد داخلی و جنگ: فردگرایی روش‌گرا، گرینش عقلانی و اقتصاد سیاسی جنگ"، ۲۰۰۲.

^{۲۰} ران اسمیت، "هزینه‌های اقتصادی منازعات نظامی"، ۲۰۱۳.

^{۲۱} همان منبع.

^{۲۲} جاور گاردیزابال و آلبرتو عبادی، "هزینه‌های اقتصادی منازعه: مطالعه موردی کشور باسک"، ۲۰۰۳.

شود و هزینه‌های آینده چگونه محاسبه شود؟)، علت (چگونه هزینه‌ها را در سرمایه انسانی شامل بسازیم؟) و محاسبات جزئی (چگونه از فرار مغزها را با ارزش اقتصادی محاسبه کنیم؟).

تمرکز این گزارش

با توجه به چالش‌های تحلیل مدل ذهنی و میزان دسترسی به اطلاعات در افغانستان، تصمیم بر آن شد که از روش محاسبه برای برآورد هزینه‌های افراط‌گرایی خشونت‌آمیز استفاده شود. هزینه‌های مستقیم و غیر مستقیم در این تحقیق گنجانده شده است تا بصورت کامل—تا جاییکه ممکن است—هزینه‌های اقتصادی جنگ در این کشور را که افراط‌گرایی خشونت‌آمیز سبب شده است محاسبه کنیم و از چشم‌پوشی از هزینه‌هایی که در بودجه شامل نیست، جلوگیری کنیم. ناامنی بصورت قابل ملاحظه بودجه دولت را تحت تأثیر قرار میدهد که این نکته شامل هزینه‌های مستقیم ملموس میشود؛ ولی اطلاعاتی که در این گزارش از آنها استفاده شده است نشان می‌دهد که تأثیر منفی روی زیربناها (تخریب زیربناها)، معارف (از دست دادن سالهای تعلیمی بخاطر ناامنی)، صحت عامه (جراحات ها و تلفات)، سرمایه انسانی (پوتانسیل اقتصادی افراد)، و معیشت و زندگی گروه‌های مختلف مردم (مثل مهاجرین و بیجا شده‌گان) به همان اندازه قابل توجه است و بنابراین در این گزارش شامل شده است.

منازعه را از طریق خلق کردن یک کشور ذهنی باسک عاری از منازعه با ویژگی‌های مشابه با کشور حقیقی باسک، بررسی کرده است. این کار برای آنها این امکان را میسر کرد که دو کشور حقیقی و ذهنی را بصورت مقایسوی مطالعه کنند و ازین طریق، بصورت تقریبی هزینه‌های جنگ را در خصوص از بین رفتن تولیدات برآورد کنند. حتا اگر تحقیق معتبر باشد و درست انجام شده باشد، مثل مثالی که ذکر شد، مسایل روش‌شناختی مثلا فرضیات بسیاری که در تحلیل کشور ذهنی موجود بوده است، هنوز هم مسأله دار است. به عنوان مثال، یک تحلیل مدل ذهنی نیازمند اطلاعات دقیق^{۲۳} است و نیز نیازمند این است که زمان قابل تشخیص برای شروع و ختم منازعه به سادگی وجود داشته باشد. مسایل دیگر مربوط مدل تیوریک که برای تحلیل اقتصاد به کار رفته است، تخمین‌هایی که برای شاخص‌های فرضی در الگوی ذهنی استفاده شده است^{۲۴} و تکنیکی بودن محاسبات اقتصادی و مدل‌سازی میشود^{۲۵}.

تکنیک‌های محاسبه که در جریان برآورد هزینه‌های اقتصادی منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز استفاده شده است، نیز نواقص خود را دارند با وجودیکه دقیق تر است و از لحاظ محاسبات اقتصادی روش ساده تر است. بخش عمده‌یی برآورد هزینه‌های مستقیم روی مصارف بودجه در گذشته، حال و آینده می‌چرخد. با وجودیکه محاسبه هزینه‌های مالی نظیر مصارف نظامی مشکل نیست، با توجه به هزینه‌های منازعه همیشه لزوماً دقیق نیست زیرا ممکن است وزارت دفاع یک کشور بخاطر تهدیدات جاری یا تهدیدات خارجی مفروض، در فضای غیر جنگی قرار داشته باشد. هزینه‌های آینده هنوز هم دشوارتر است زیرا نیازمند این است تا سناریوی بدیل خلق کنیم؛ مثلا توافق صلح، ادامه‌ی جنگ، یا چیزی وسط این دو—برای جبران این مشکل باید وزنه‌های احتمال را برای هر سناریو در نظر بگیریم وقتی تحلیل بازگشت وضع را ارایه می‌کنیم^{۲۶}.

مسأله‌ی دیگر مربوط فرضیات در مورد از دست رفتن فرصت‌ها با مصارفی مثل مصارف نظامی است. درین فرضیه چنین استدلال میشود که این مصارف از بودجه رفاه عامه مثل معارف و صحت گرفته میشود. به هر حال، با وجودیکه این امر در بسیاری از کشورهای جنگ زده واقعیت دارد، مصارف امنیتی می‌تواند با ملاحظات مشخص تمویل کننده‌ها و یا منافع بوروکراسی سیاسی دولت مرتبط باشد. نگرانی‌های دیگر شامل اینها میشود: تراکم (چند سال باید در محاسبه در نظر گرفته

^{۲۶} جوزیف استگلیتز و لیندا بیلز، تخمین هزینه‌ی جنگ: مسایل روش‌شناسی و تطبیق آن به افغانستان و عراق، ۲۰۱۲.

^{۲۳} استرجیوس کاپرداس و دیگران، هزینه‌های خشونت، بانک جهانی، ۲۰۰۹.

^{۲۴} ران اسمیت، "هزینه‌های اقتصادی منازعات نظامی"، ۲۰۱۳.

^{۲۵} اولاف دو گروت، "متودولوژی برای محاسبه‌ی هزینه‌های جهانی منازعه"، DIW، ۲۰۰۹.

۳. جمع کردن هزینه‌ها

۳.۱ هزینه‌های مستقیم ملموس مصارف امنیتی

این رقم برای وزارت داخله ۱۵۶ درصد بود. معاش پرسونل امنیتی ۵۲,۴ درصد تمام کود ۲۱ (معاشات و امتیازات) را به خود اختصاص داده بود. از سوی دیگر، تنها ۱۴ درصد بودجه ملی به بخش زیربناها و منابع طبیعی، ۱۲,۹ درصد به بخش معارف و ۴,۳ درصد به بخش صحت اختصاص داده شده بود.^{۳۰}

به هر صورت، در محاسبه‌ی هزینه‌های منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز، نمی‌توانیم چنین فرض کنیم که نبود خشونت به معنای اختصاص ندادن بودجه به بخش نظامی باشد. علاوه بر آن، با وجودیکه پولیس معمولاً مسؤولیت تطبیق قانون، حفظ نظم و قانون و حفاظت از مصوونیت و امنیت افراد را به عهده دارد، در افغانستان پولیس ملی بخش مهم از آجندای امنیتی را تشکیل داده و بخشی از نیروهای ملی امنیت این کشور بوده است. وزارت داخله نیز اعتراف کرده است که از پولیس در مبارزه با هراس‌افگنی استفاده شده است و در عملیات‌ها نیز حضور داشته اند.^{۳۱} به همین دلیل، ما مصارف نظامی را که بخاطر میزان بالای ناامنی اختصاص داده شده است در مقایسه با وضعی که در آن افغانستان بصورت ذهنی یک کشور آرام فرض شده است، محاسبه می‌کنیم (جزئیات در ضمیمه الف).

شورای امنیت ملی افغانستان به فرمان رییس جمهور ایجاد شد تا به رییس جمهور در مورد مسایل امنیتی مشوره داده، پالیسی امنیتی را طرح و هماهنگ کند، میان وزارت‌های بخش امنیتی و سکتور اجراییه ارتباط ایجاد کند و از تطبیق پالیسی امنیتی نظارت کند در عین حالیکه به عنوان واحد هماهنگ کننده برای اطلاعات در بخش امنیت نیز نقش بازی می‌کند.^{۳۲} از زمان تأسیس این نهاد در سال ۲۰۰۲، شورای امنیت ملی از طریق دیپلماتیک با گروه‌های شورشی ارتباط برقرار کرده و با نماینده‌های طالبان بصورت انفرادی دیدار کرده اند تا آنها را به پروسه صلح دعوت کند.^{۳۳} ریاست امنیت ملی امنیت داخلی و استخبارات این کشور است که بصورت مستقل عمل فعالیت میکند و فعالانه از حملات جلوگیری میکند؛ در عین حال شبکه‌های شورشیان و بخش‌های لوجیستیکی آنها را نیز مورد حمله قرار میدهد.^{۳۴} ریاست امنیت ملی در

مورد	هزینه به دالر
بودجه اضافه وزارت دفاع	۱,۵۹۷,۸۶۴,۲۵۰
بودجه اضافه وزارت داخله	۱,۱۹۶,۸۷۳,۵۱۸
بودجه شورای امنیت ملی	۱,۵۸۰,۰۳۵
بودجه ریاست امنیت ملی	۲۰۰,۳۴۸,۳۹۳

در سراسر دنیا، مصارف نظامی بزرگترین و مهم ترین عامل مؤثر اقتصادی برای مهار خشونت است.^{۳۵} وقتی منازعه و تروریسم وجود داشته باشد، مصارف نظامی بطور معمول بیشتر میشود و حتا پس از اینکه خشونت خاتمه یابد نیز، بالا باقی می‌ماند. مصارف بالا در بخش امنیت بودجه‌ی بخش‌های دیگر را متأثر زیرا از منابع موجود که باید برای بخش‌هایی مثل صحت و معارف استفاده شود، تأمین میشود؛ به همین دلیل، مصارف بالا در بخش امنیت می‌تواند در درازمدت نرخ رشد پایدار را نیز متأثر کند.^{۳۶} پس از مصارف نظامی (بخش اردو)، مصارف بخش پولیس و امنیت عامه دومین بخشی است که بالاترین مصارف را برای مهار خشونت در سطح دنیا نیاز دارد.^{۳۷}

در بودجه‌ی ملی سال ۱۳۹۳، مصارف امنیتی ۴۴ فیصد تمام بودجه ملی را به خود اختصاص داده بود؛ این مصارف شامل بودجه اختصاص یافته به وزارت دفاع ملی، وزارت داخله، ریاست امنیت ملی، واحد محافظت از ریاست جمهوری و وزارت خارجه می‌شد. بودجه‌ی اختصاص یافته به وزارت دفاع به تنهایی ۲۴,۵ درصد کل بودجه ملی را تشکیل می‌داد و

^{۳۲} مارک سیدرا، "تحول بخش امنیتی در افغانستان"، مرکز جنیوا برای کنترول دموکراتیک نیروهای مسلح، n.g.
^{۳۳} "مذاکره در مورد آشتی در افغانستان"، گروه حقوق بین الملل عمومی و پالیسی، دسامبر ۲۰۱۱.

<http://publicinternationalallawandpolicygroup.org/wp-content/uploads/2011/07/Background-Briefing.pdf>.

^{۳۴} "گزرشی در مورد پیشرفت به سوی امنیت و ثبات در افغانستان"، وزارت دفاع ایالات متحده، گزارش به کانگرس، دسامبر ۲۰۱۲.
http://www.defense.gov/news/۱۳۰_Report_final.pdf.

^{۳۵} "هزینه‌ی اقتصادی مهار خشونت"، انتیستوت صلح و اقتصاد، ۲۰۱۴.

^{۳۶} سانجیو گوپتا، بنیدیکت سلیمنس، رینا بتاچاریا و سامت چکراواری، "پیامدهای مالی منازعات مسلحانه و تروریسم در کشورهای با درآمد کم و متوسط"، مجله‌ی اروپایی اقتصاد سیاسی ۲۰، شماره ۲ (۲۰۰۴): ۴۰۳-۴۲۱.

^{۳۷} "هزینه‌ی اقتصادی مهار خشونت"، انتیستوت صلح و اقتصاد، ۲۰۱۴.

^{۳۸} "سند بودجه ملی ۱۳۹۳"، وزارت مالیه، جمهوری اسلامی افغانستان، ۲۰۱۴.
^{۳۹} "دورنمای ده ساله برای پولیس ملی افغان: ۱۳۹۲-۱۴۰۲"، وزارت امور داخله، جمهوری اسلامی افغانستان، ۲۰۱۳.

<https://ipcb.files.wordpress.com/2013/06/۱۳-۰۴-۰۲-ten-year-vision-english-final-version.pdf>.

در میان کسانی که از وزارت دفاع و داخله مصاحبه شد، وجود داشت.^{۴۱} این نظر در مناطق ناامن که مصاحبه انجام داده شد نیز وجود داشت — مثلاً در ولایت ننگرهار، کندز و فاریاب. تعدادی از مسؤولین دولتی نیز به مؤثریت مصارف بالا در بخش امنیت ابراز تردید کردند زیرا به نظر آنها دست‌آوردها در بخش استقرار صلح و ثبات بسیار اندک بوده است و شورشیان هنوز هم مایل نیستند به دولت بپیوندند و این برداشت را که مصارف بالا در بخش امنیت منجر به استقرار صلح خواهد شد، مورد سوال قرار می‌دهند.^{۴۲} به هر حال، تمام مسؤولین دولتی که مصاحبه شدند اتفاق نظر داشتند که مصارف بالا در بخش امنیتی از منابعی که باید در بخش‌های دیگر هزینه شوند، می‌کاهد و به این نظر بودند که کاهش مصارف در بخش امنیت تأثیرات مثبت در بخش‌های دیگر، مخصوصاً بخش صحت، معارف و انکشاف خواهد داشت.^{۴۳}

ادغام مجدد

مورد	هزینه به دالر
بودجه صندوق صلح و ادغام مجدد	۵۸,۰۹۲,۰۰۰

ادغام مجدد از سوی سازمان ملل متحد به عنوان پروسه‌ای تعریف شده است که در آن جنگ‌جویان پیشین به وضعیت ملکی اختیار کرده و استخدام و درآمد پایدار پیدا خواهند کرد.^{۴۴} در افغانستان، ادغام مجدد به تلاش‌هایی گفته می‌شود که انگیزه و حمایت برای جنگ‌جویان شورشی مهیا می‌کنند تا دست از جنگ بکشند.^{۴۵} در افغانستان ادغام مجدد از طریق برنامه‌ی صلح و ادغام مجدد (APRP) تطبیق می‌شود؛

^{۴۳} مصاحبه با مقام ارشد وزارت داخله در بامیان و کندهار؛ با مقامات وزارت دفاع در فاریاب، هرات، و کندهار؛ با مقامات وزارت اقتصاد در فاریاب، کندهار و ننگرهار؛ با مقامات وزارت احیا و انکشاف دهات در بامیان، فاریاب، هرات، کابل، کندز، و ننگرهار؛ با مقامات وزارت صحت عامه در فاریاب، هرات، کابل، کندهار و کندز؛ با پرسونل شفاخانه‌ها در بامیان، فاریاب، کابل، کندهار، و کندز؛ با مقامات وزارت معارف در بامیان، فاریاب، هرات، کابل و کندز؛ با مقامات وزارت فواید عامه در بامیان، فاریاب، هرات و کابل.

^{۴۴} فلیپ آرتور انجوغونا اموانیکا، "ادغام مجدد و بازسازی در سودان جنوبی پس از جنگ"، مرکز حمایت از آموزش صلح بی‌المللی، ۲۰۱۲، http://www.ipstc.org/media/documents/Occasional_Paper_۰۴_۲۰۱۳.pdf.

^{۴۵} استینا تورجینسن، "به سوی تیوری ادغام مجدد جنگ‌جویان پیشین"، مجله بین‌المللی امنیت و توسعه، ۱۱ دسامبر ۲۰۱۳، <http://www.stabilityjournal.org/articles/1۰.۵۳۳۴/sta.cx/>.

حیطه صلاحیتی که آن تفویض شده است، مسؤولیت‌های دیگر نیز دارد که شامل مبارزه با جرایم و فساد سازمان یافته می‌شود.^{۴۶} از آنجایی که ریاست امنیت ملی در حال حاضر بیشتر روی جلوگیری از حملات و مبارزه با تروریسم تمرکز دارد، تمام مصارف این بخش می‌تواند به عنوان هزینه‌ی افراط‌گرایی خشونت‌آمیز محسوب شود.

طبق این محاسبات، بودجه وزارت دفاع ملی در صورت نبود درگیری حدود ۱,۵۹۸ میلیارد دالر کمتر از حال خواهد بود و بودجه وزارت داخله ۱,۱۹۷ میلیارد دالر کمتر مصارف کنونی آن خواهد بود. با در نظر داشت صلاحیت ریاست امنیت ملی و فعالیت‌های این نهاد در بخش مبارزه با شورشیان و پروسه صلح، تمام بودجه ۱,۵۸۰ میلیون دالری این ریاست به عنوان هزینه‌ی مستقیم محاسبه شده است و همچنان، بودجه ۲۰۰,۳۴۸ میلیون دالری این نهاد در سال ۲۰۱۴ نیز همین‌طور. بصورت مجموعی، مصارف امنیتی که بصورت مستقیم با منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز ارتباط دارد، حدود ۲,۹۹۷ میلیارد دالر در سال می‌شود.

طبق گفته‌های مسؤولین دولتی، بخش اساسی مصارف امنیتی در بخش وسایل و تجهیزات، آموزش، معاشات، و سلاح و مهمات هزینه می‌شود.^{۴۷} مصارف دیگر شامل غذای پرسونل امنیتی، یونیفورم، ترانسپورت و لوژیستیک و استخدام می‌شود.^{۴۸} کسانی که از وزارت داخله و دفاع مصاحبه شد، بصورت هزینه‌ی کسانی را که در عملیات اشتراک می‌کنند روزانه از ۵۰۰ افغانی فی نفر^{۴۹} الی ۷۰۰۰۰ افغانی فی نفر^{۵۰} در هر ماه تخمین می‌کنند؛ این مصارف به میزان ناامنی در ساحه عملیات و رتبه مأمورین امنیتی بستگی دارد.

از سوی دیگر، مسؤولین امنیتی افغان معتقدند که مصارف بالا در بخش امنیت لازم است زیرا این مصارف زمینه‌های دیگر را ایجاد می‌کند^{۵۱} مثل آموزش مسؤولین امنیتی و پروژه‌های انکشافی و این نظر بیشتر

^{۴۶} "تلاش‌های آمریکا برای بازسازی در افغانستان از استراتژی نهایی جامع ایالات متحده برای مبارزه علیه فساد استفاده خواهد کرد"، اداره نظارت ویژه بر بازسازی در افغانستان، ۲ اگست، ۲۰۱۰.

^{۴۷} در مصاحبه‌های انجام شده با ۱۰ مقام ارشد وزارت امور داخله و وزارت دفاع در ولایات یادآوری شد.

^{۴۸} مصاحبه‌ها با مقامات وزارت داخله و وزارت دفاع در ولایات.

^{۴۹} مصاحبه با مقام ارشد وزارت دفاع در فاریاب.

^{۵۰} مصاحبه با مقام ارشد وزارت دفاع در کندز.

^{۵۱} مصاحبه با مقام ارشد وزارت احیا و انکشاف دهات در فاریاب، کندهار، و ننگرهار؛ با مقامات وزارت فواید عامه در بامیان، فاریاب، کندهار و ننگرهار؛ با مقامات وزارت معارف در بامیان، فاریاب، کندهار و ننگرهار؛ با مقامات وزارت صحت عامه در فاریاب، هرات، کابل، کندهار و کندز؛ با مقامات وزارت احیا و انکشاف دهات در بامیان و با مقامات ارشد وزارت دفاع در کندز و فاریاب.

^{۵۲} مصاحبه با مقام ارشد وزارت احیا و انکشاف دهات در هرات و کندز؛ و با وزارت فواید عامه در هرات.

این برنامه از طریق کمک رسانی، ادغام مجدد، و بهبود اجتماعی برای تقویت صلح، آشتی و امنیت در مناطق مختلف افغانستان فعالیت می‌کند.^{۴۶} شورای عالی صلح از تطبیق برنامه‌ی صلح و ادغام مجدد نظارت می‌کند و پیشرفت‌ها را در بخش ادغام مجدد جنگ‌جویان شورشی تحت نظر دارد؛ تطبیق برنامه صلح و ادغام مجدد بیشتر در ولایات تحت نظر والیان و شوراهای ولایتی صلح صورت می‌گیرد.^{۴۷} در افغانستان، تلاش‌ها برای ادغام مجدد شامل آموزش‌های مهارت‌ها، حمایت برای اسکان مجدد، آموزش‌های ابتدایی حرفه و همکاری برای پیدا کردن وظیفه می‌شود.^{۴۸} برنامه‌ی صلح و ادغام مجدد بر سه پایه استوار است: امنیت؛ حکومت‌داری، حاکمیت قانون و حقوق بشر؛ انکشاف اجتماعی و اقتصادی. پایه‌ی اول که امنیت است شامل تأمین امنیت برای قریه‌های و ولسوالی‌هایی است که به پروسه صلح و ادغام مجدد می‌پیوندند و این کار به کمک وزارت داخله (نیروهای امنیتی) و نیروهای آیساف/ائتلاف صورت می‌گیرد. پایه‌ی دوم که حکومت‌داری، حاکمیت قانون و حقوق بشر است، روی شفافیت پروسه صلح و ادغام مجدد و هم‌نویی آن با قانون اساسی افغانستان تمرکز دارد؛ در عین حال مسؤولیت هماهنگی با ریاست مستقل ارگان‌های محل، برنامه‌ی حمایت اجتماعی افغانستان، برنامه خدمات ولسوالی‌ها، و پلان حمایت‌های اجتماعی که از سوی شورای عالی صلح رهبری می‌شود، را نیز به عهده دارد. پایه سومی که انکشاف اجتماعی و اقتصادی است، شامل برنامه‌ی ملی بهبود اجتماعی می‌شود که بخشی از برنامه‌ی همبستگی ملی است و علاوه بر آن، هماهنگی و تسهیل برنامه‌ی سرک‌سازی روستایی که از طریق وزارت احیا و انکشاف دهات صورت می‌گیرد.^{۴۹}

مطابق گفته‌های اعضای شوراهای ولایتی که برای انجام این تحقیق مصاحبه شدند، بخش اساسی بودجه به حمایت دوره‌ی انتقالی جنگ‌جویانی هزینه می‌شود که به پروسه ادغام مجدد می‌پیوندند که به شکل کمک‌معاش تا زمان محدود به آنها پرداخت می‌شود.^{۵۰} و هم‌چنان حمایت‌های حرفه‌ای آنها نیز به بودجه نیاز دارد.^{۵۱} مصارف دیگر شامل پروژه‌های انکشافی می‌شود که از طریق برنامه‌ی صلح و ادغام مجدد

تطبیق می‌شود، تأمین حمایت‌های امنیتی برای تازه پیوسته‌ها و سفرها و مصارف کارمندان برای مذاکره با گروه‌های مخالفین مسلح دولت می‌شوند.^{۵۲} اعضای شوراهای ولایتی صلح در مصاحبه هدف غایی فعالیت‌های شان را استقرار امنیت و ثبات برشمردند و با دیگران در اینکه مصارف امنیتی فرصت‌ها و زمینه‌های دیگر را برای زیربناها، معارف و صحت فراهم می‌کند.^{۵۳} نظر مشابه داشتند. تمام این فعالیت‌های از بودجه‌ی صندوق صلح و ادغام مجدد تمویل می‌شوند.^{۵۴} که در سال ۲۰۱۴ مبلغ ۵۸,۰۹۲ میلیون دالر بود. از آنجاییکه این تحقیق تنها مصارف مالی سال ۲۰۱۴ را پوشش می‌دهد، این آمار مربوط به مصارف دولت برای ادغام مجدد بسیار محافظه‌کارانه به نظر می‌رسد زیرا این تحقیق میلیون‌ها دالری را که در برنامه‌های قبلی مثل برنامه‌ی آغاز مجدد افغانها برای خلع سلاح، انحلال گروه‌های مخالف مسلح، و ادغام مجدد (DDR) از سال ۲۰۰۳ الی ۲۰۰۵، برنامه‌ی جمع‌آوری سلاح‌های ثقیله (HWC) و انحلال گروه‌های مخالف مسلح از ۲۰۰۵ الی ۲۰۱۱ و برنامه‌ی تحکیم صلح از سال ۲۰۰۵ بدینسو به مصرف رسیده است را شامل نمی‌شود. این تحقیق منابع مالی را که به کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان اختصاص داده شده است، نیز شامل نمی‌شود که در نوع خود، حد اقل بصورت قسمی، به منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز ارتباط می‌گیرد زیرا این نهاد بصورت گسترده تلاش می‌کند حمایت از حقوق بشر و مستند سازی موارد نقض حقوق بشر را در اثر منازعات کنونی و گذشته انجام دهد.^{۵۵}

^{۴۹} "اسناد برنامه‌های برنامه صلح و ادغام مجدد،" شورای امنیت ملی، جولای ۲۰۱۰.

^{۵۰} مصاحبه با ۵ عضو شورای ولایتی صلح.

^{۵۱} همان.

^{۵۲} مصاحبه با عضو شورای ولایتی صلح.

^{۵۳} مصاحبه با عضو شورای ولایتی صلح در کندهار، فاریاب و هرات.

^{۵۴} "اسناد برنامه‌های برنامه صلح و ادغام مجدد،" شورای امنیت ملی، جولای ۲۰۱۰.

^{۵۵} همان.

^{۴۶} گزارش پیشرفت برنامه صلح و ادغام مجدد ۲۰۱۴، "برنامه انکشافی ملل متحد، ۲۰۱۴.

^{۴۷} <http://www.af.undp.org/content/dam/afghanistan/docs/crisisprev/APR/PRP/APRP-APR-۲۰۱۴.pdf>.

^{۴۸} "اسناد برنامه‌های برنامه صلح و ادغام مجدد،" شورای امنیت ملی، جولای ۲۰۱۰.

^{۴۹} مت والدمن، "تسلیم طلایی؟ خطرات، چالش‌ها و پیامدهای ادغام مجدد در افغانستان،" شبکه تحلیل گران افغانستان، ۲۰۱۰.

^{۵۰} http://www.afghanistan-analysts.org/wp-content/uploads/downloads/۲۰۱۲/۱۰/۲۰۱۰_AAN_Golden_Surrender.pdf.

جبران خساره

جبران خساره برای تلفات نیز هزینه‌ی مستقیم قابل ملاحظه است که در اثر منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز بر افغانستان تحمیل می‌شود. بصورت کلی، این مصارف به سه بخش تقسیم می‌شوند--تقاعدی برای تلفات نیروهای امنیتی، جبران خساره برای تلفات ملکی و جبران خساره برای معلولیت ناشی از درگیری. مطابق پالیسی وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین، اگر کارمندی که دارای یونیفورم است در جریان اجرای وظیفه جان خود را از دست بدهد، بازماندگان وی ۷۸ برابری آخرین معاش وی را تقاعدی دریافت می‌کنند، صرف نظر از اینکه برای چه مدت خدمت کرده است. بازماندگان می‌توانند این مبلغ را

مورد	هزینه به دالر
تقاعدی برای تلفات نیروهای امنیتی	۶۴,۳۵۰,۰۰۰
جبران خساره برای تلفات ملکی	۱۷,۱۶۳,۵۰۴
جبران خساره برای معلولیت	۲۸,۹۷۵,۱۰۸

هزینه‌های انسانی و مالی تلفات نیروهای امنیتی: داستان منگله

پسرم ۱۳ یا ۱۴ سال داشت. او در شهر لشکرگاه گماشته شده بود ولی پس از یک سال، او در جنگ با طالبان کشته شد و آنها جسد او را به دریا انداختند. بعد از سه روز دولت جسد او را یافت و یک هفته بعد، او را به اینجا منتقل کردند. یک روز شام، کسی به خانه‌ی ما آمد و از من در مورد پدر اولادهایم پرسید. من فکر کردم شاید او دوست پسرم باشد و مایل باشد او را ببیند و برایش گفتم که شوهرم به مسجد رفته است. او شوهرم را پیدا کرد و او را از مرگ پسرمان مطلع کرد. وقتی شوهرم این خبر را شنیده بود، روی زمین افتاده بود و برای چند لحظه بیهوش بود.

مرگ پسرم همه را متأثر کرد، مخصوصاً پدرش را که پس از یک و نیم سال از اندوه پسرمان جان سپرد. روزی شوهرم از من پول خواست تا برود و جایی را که پسرمان کشته شده بود، ببیند. من او را منع کردم و گفتم آنجا طالبان است و تو را می‌گیرند و می‌کشند؛ ولی او اصرار کرد و رفت. وقتی او دوستان و قوماندان پسرمان را دیده بود، بازهم بیهوش شده بود. در برگشت، قوماندان به شوهرم ۳۰۰۰ افغانی کمک کرده بود و او را در طیاره اردو ملی فرستاده بود. ۵ روز پس از بازگشتش از لشکرگاه، جان سپرد.

ما هر دو نان آور خانه‌ی مان را از دست دادیم و حالا جز خداوند هیچ کسی را نداریم که از ما حمایت کند. من پنج دختر دارم؛ دو دخترم شوهر کرده اند و سه تای دیگرشان با من زندگی می‌کنند. من دو پسر هم دارم ولی آنها هنوز طفل هستند و نمی‌توانند کار کنند و به خانواده‌ی ما کمک کنند. حالا من در دکان کار می‌کنم ولی برادر شوهرم ازین کار راضی نیست؛ یکبار آمدند و مرا لت و کوب کردند. همچنان، آنها بخاطر اینکه من نمی‌گذارم خانه‌ی مان را که یادگار شوهرم است و ما خودمان با دستان خود آنها را ساختیم، بفروشد، مرا لت و کوب می‌کنند. آنها از ما خواستند با برویم لغمان ولی من نپذیرفتم؛ به همان خاطر آنها هیچ کمکی به ما نمی‌کنند. آنها می‌خواستند پسرانم را از مکتب رفتن منع کنند و من و دخترانم را تحت کنترل داشته باشند. من چندین بار به ریاست شهدا و معلولین مراجعه کردم و با خودم سندی از والی نیز بردم ولی آنها هیچ کمکی نکردند. من تا شام آنجا می‌ماندم تا کارم را انجام بدهند ولی هیچگاه موفق نشدم. بسیار ناامید شدم و دیگر از کمک خواستن منصرف شدم. بعد، اقارت و همسایه‌های ما مرا تشویق کردند و گفتند که این حق قانونی من است تا از حکومت کمک دریافت کنم. وقتی پسرم کشته شد، دولت به ما ۵۵۰۰۰ افغانی به عنوان جبران مالی پرداخت کرد و حالا ماهوار ۵۰۰۰ افغانی بخاطر تقاعدی وی دریافت می‌کنیم.

مرگ پسر و شوهرم مرا افسرده کرده است؛ گاهی می‌خواهم خودم را از بل بهسود به دریا بیندازم. چند روز پیش دو دخترم با هم روی چیزی جنجال داشتند. من به آنها گفتم که بس کنند اگر نه خودم را به دریا می‌اندازم تا مردم بدانند که پسرش را طالبان کشت، شوهرش از اندوه مرگ پسرش دق مرگ شد و خودش خود کشی کرد و خود را به دریا انداخت.

بصورت مجموعی یا ماهوار دریافت کنند^{۵۶}. آمارهای تلفات نیروهای

^{۵۶} <http://molsamd.gov.af/Content/files/retirement/July,%20۲۰۱۱/۲۰Military%20Handbook%20FINAL.pdf>.

دست نامه افسران پرسونل اردو برای تطبیق ترتیب تقاعدی و ترتیب تقاعدی های افسران، ساتمن‌ها و بریدملان، وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین، جمهوری اسلامی افغانستان، می ۲۰۱۱.

امنیتی در سال ۲۰۱۴ دقیق نیست ولی حکومت افغانستان تأیید میکند که در سال ۲۰۱۴ تلفات نیروهای داخل خدمت بیش از ۵۰۰۰ بوده است. با استفاده از رقم ۱۶۵ دالر در ماه^{۵۷} بصورت حداقل، هزینه‌ی تقاعدی برای تلفات داخل خدمت تقریباً ۶۴,۳۵۰ میلیون دالر در سال ۲۰۱۴ میشود.

این رقم احتمالاً خیلی محافظه‌کارانه باشد زیرا در محاسبه‌ی این رقم از کمترین مبلغی که دولت می‌پردازد استفاده شده است؛ زیرا یک افسر با رتبه متوسط از ۲۷۵ الی ۴۱۵ دالر ماهوار معاش دریافت می‌کند و یک جنرال ۹۴۵ دالر الی ۱۰۹۵ دالر بصورت ماهوار معاش دریافت می‌کند^{۵۸}. مضاف بر آن، این رقم تنها هزینه‌ی مربوط به تلفات را دربر می‌گیرد و خساره معلولیت داخل خدمت را شامل نمی‌شود. رهنمود وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین نشان میدهد که کسانی که در جریان عملیات معلول شده‌اند، همان مبلغ را دریافت می‌کنند که افراد ملکی معلول شده در اثر درگیری‌های دریافت می‌کنند. با وجودیکه آماري در مورد مجروحین نیروهای امنیتی در سال ۲۰۱۴ وجود ندارد، با در نظر داشت اینکه بیشتر از ۵۰۰۰ نفر در صفوف نیروهای امنیتی جان شان را از دست داده‌اند و ۶۸۴۹ نفر ملکی در سال ۲۰۱۴ زخم برداشته‌اند، احتمالاً شمار مجروحین نیروهای امنیتی بسیار بالا باشد که از میان آنها، یک فیصدی معین شان قطعاً معلول شده‌اند.

علاوه بر تقاعدی تلفات و معلولیت پرسونل داخل خدمت، دولت میکانیسم‌هایی را برای حمایت از تلفات مردمان ملکی نیز دارد. بصورت کلی، این بودجه از سوی وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین و بودجه «کود ۹۹» رییس جمهور تأمین میشود و مردمان ملکی واجد شرایط می‌توانند به هر یک از این دو گزینه مراجعه کنند و این حمایت را دریافت کنند. خانواده‌های کشته‌شدگان ملی یا «شهدا» مستحق دریافت ۱۰۰,۰۰۰ افغانی (حدود ۲۰۰۰ دالر) از بودجه «کود ۹۹» رییس جمهور اند و هیچ شرایطی برای دریافت این مبلغ در کار نیست^{۵۹}. بستگان شهدا از وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین ماهوار ۱۵۰۰ افغانی (حدود ۳۰ دالر) دریافت می‌کنند که مجموعاً ۱۸۰۰۰ در سال می‌شود. به هر صورت، متقاضیان در صورتی این کمک‌معاش را

دریافت می‌کنند که در خانواده هیچ مردی بالای سن ۱۸ سال نداشته باشند و فیصدی مشخص این مبلغ بخاطر هر پسری که سن ۱۸ سالگی را تکمیل میکند و هر دختری که عروسی می‌کند، منفی میشود^{۶۰}. در سال ۲۰۱۴، ۳۶۹۹ مورد تلفات ملکی ثبت شده است^{۶۱}. با محاسبه اینکه هر فرد ۲۰۰۰ دالر از بودجه «کود ۹۹» دریافت کرده و حدود ۳۵۰ دالر سالانه برای مدت ده سال از وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین دریافت کرده است، و با تطبیق نرخ تخفیف اجتماعی ۵,۴٪، نتیجه این است که تلفات ملکی در اثر منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز ۱۷,۱۶۴ میلیون دالر برای دولت تنها در سال ۲۰۱۴ هزینه داشته است.

افراد ملکی که در اثر جنگ مجروح می‌شوند مستحق دریافت ۵۰,۰۰۰ افغانی (حدود ۱۰۰۰ دالر) از «کود ۹۹» رییس جمهور اند. همین مجروحین و معلولین ملکی از طریق وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین بصورت ماهوار از ۷۵۰ افغانی (۱۵ دالر) الی ۱۵۰۰ افغانی (۳۰ دالر) دریافت می‌کنند که مبلغ آن به شدت جراحات که از سوی مسؤولین صحت عامه ولایات مشخص می‌شود، تعیین می‌گردد. در برخی مناطق، وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین برای معلولین محل بود و باش، غذای روزانه، وظیفه و آموزش حرفه نیز در نظر می‌گیرد. این کمک‌ها بصورت ماهوار، فصل‌وار یا سالانه پرداخت میشود و ظاهر هیچ شرایطی ندارند^{۶۲}. در سال ۲۰۱۴، تعداد ۶۸۴۹ نفر ملکی در اثر جنگ مجروح شدند^{۶۳}. با محاسبه اینکه هر فرد ۱۰۰۰ دالر از بودجه «کود ۹۹» دریافت کرده و حدود ۲۷۰ دالر سالانه برای مدت بیست سال از وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین دریافت کرده است، و با تطبیق نرخ تخفیف اجتماعی ۵,۴٪، نتیجه این است که تلفات ملکی در اثر منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز ۲۸,۹۷۵ میلیون دالر برای دولت تنها در سال ۲۰۱۴ هزینه داشته است.

لازم به یادآوری است که محدودیت‌های زیادی در محاسبه‌ی این هزینه‌های وجود دارد زیرا فرایند درخواست این مبالغ بسیار طولانی و پیچیده است و در بسیاری از موارد این کمک‌ها پرداخت نمی‌شود. مثلاً، درخواست کمک «کود ۹۹»، اول پولیس ملی/امنیت ملی تحقیق می‌کند، پس از آن ورق عریضه «کود ۹۹» از دفتر والی باید گرفته

^{۶۰} همان.

^{۶۱} "گزارش سالانه افغانستان ۲۰۱۴: حفاظت مردمان ملکی در منازعات مسلحانه،"

یوناما، فبروری ۲۰۱۵.

<http://unama.unmissions.org/Portals/UNAMA/human%20rights/2015/2014-Annual-Report-on-Protection-of-Civilians-Final.pdf>.

^{۶۲} همان.

^{۶۳} همان.

^{۵۷} ایان اس. لیونگستون و میشل او هالون، "شاخص افغانستان"، بروکینگز، ۲۰۱۵.

<http://www.brookings.edu/~media/Programs/foreign-policy/afghanistan-index/index%20150520.pdf?la=en>.

^{۵۸} همان.

^{۵۹} "مراقبت از خود: پاسخ قویتر افغانها به آسیب‌های ملکی"، مرکز مردمان ملکی درگیر منازعه، ۲۰۱۳.

http://civiliansinconflict.org/uploads/files/publications/Afghan_Report_2013_smaller_final.pdf.

۲.۳ هزینه‌های غیر مستقیم ملموس سرمایه انسانی و درآمد احتمالی

مبلغ به دالر	مورد
۶۷،۱۱۳،۲۷۶	از دست دادن درآمد برای همیشه

تلفات انسانی مخرب‌ترین هزینه‌ی منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز است. با این حال، باید در نظر داشته باشیم که ارزش زندگی انسانها تنها به اهمیت عاطفی و اهمیت آن به خانواده و جامعه خلاصه نمی‌شود؛ بخشی از ارزش زندگی انسانها به تولید و درآمد نیز وابسته است. آنگونه که جان بابتیست گفته است، "هزینه‌ی جنگ هنگامی که از آن است که به مصرف می‌رسد؛ جنگ چیزی را از ما می‌گیرد که نمی‌شود آنرا بدست آورد."^{۶۸} این هزینه‌ی اقتصادی بطور جدی روی افراد، خانواده‌ها، مسایل خانه و بصورت کل جامعه تأثیر منفی بجا می‌گذارد. این نوع هزینه مخرب است، به گونه‌ای که هیچگاه بهبود پیدا نمی‌کند حتا پس از آنکه جنگ و خشونت پایان یابد. از دست رفتن زندگی افراد تنها از دست رفتن فرد و تأثیرات روانی آن نیست، بلکه باعث از بین رفتن درآمد و تولید کار او میشود و همچنان باعث از بین رفتن درآمد فرد ازدست رفته برای همیشه میشود.^{۶۹}

مشکل حیات یک انسان را با پول محاسبه کنیم، ولی باید در نظر داشته باشیم که هر فرد به میزان توانایی اش برای تولید، نزد جامعه ارزش معینی دارد.^{۷۰} درآمد به یک تعدا متغیرات مثل متغیرهای شخصی، متغیرهای بازار و متغیرهای محیطی بستگی دارد.^{۷۱} با این حال، بخاطر اجرای این تحقیق و با اتکا دسترسی ما به اطلاعات، درآمد سرانه ملی به عنوان درآمد افراد در نظر گرفته شده است. تلفات پرسونل امنیتی و افراد ملکی بطور یکجا در نظر گرفته شده اند نه مجزا و باوجودیکه درآمد پرسونل امنیتی بیشتر است، همان در آمد سرانه برای آنها نیز در نظر گرفته شده است زیرا اطلاعات در مورد رتبه‌های کشته شده‌گان در دست نبود. جنگ بیشتر از جوانان تلفات می‌گیرد زیرا هم سربازان جوان هستند و هم اطفال در دوران جنگ آسیب پذیری بیشتر دارند.^{۷۲}

شود، سپس متقاضی باید امضای دفتر ولایتی پولیس ملی، امنیت ملی، اداره صحت عامه ولایتی، یا یک داکتر یا هم کلینیک صحتی را بگیرد. پس ازینکه تمام انی امضاها را تأییدی را گرفت، متقاضی باید عریضه را با یک قطعه عکس متوفی به دفتر ولایت تسلیم کند و والی باید آنرا تأیید کند و بعد، ریاست مستقل ارگان های محل آنرا بررسی میکند و در صورت تأیید، این عریضه به اداره امور فرستاده میشود تا برای امضای رییس جمهور آماده شود. فقط پس ازینکه رییس جمهور در خواستی را امضا کرد، وزارت و وزارت مالیه مبلغ را به اداره مالی ولایت صادر می‌کند و مبلغ معینه «کود ۹۹» به متقاضی پرداخته می‌شود.^{۶۴} طرزالعمل درخواست به وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین نیز عین پروسته را دارد، با این استثنا که درخواست نامه‌ها توسط دفاتر ولایتی این وزارت بررسی می‌شود نه مقام ولایت و در مرکز نیز، بجای امضای رییس جمهور، مقام وزارت آنرا امضا می‌کند.^{۶۵} بطور گسترده دیده شده است که دریافت این مبلغ آسان نیست، مخصوصا برای زنانیکه شوهر خود را از دست داده و هیچ مردی در خانه ندارند که این پروسه را به نمایندگی از آنها طی مراحل کند. همچنان، این مبالغ معمولاً به رویدادهای کلان و جدی در نظر گرفته میشود و برای رویدادهای خیلی کوچک، که بصورت گسترده عمومی نمی‌شوند، دریافت این مبالغ بسیار دشوار است.^{۶۶} مطابق مسؤولین دولتی، این وظیفه دولت نیست که با واجدین شرایط این کمک‌ها تماس برقرار کند. در عوض، خود متقاضی باید پروسه را طی مراحل کند و این امر خودش دریافت این مبلغ را مشکل تر میکند زیرا متضررین بنابر رنج روانی که در اثر از دست دادن عضوی از خانواده‌ی شان یا معلولیت عاید شان شده است، نمی‌توانند این پروسه پیچیده را دنبال کنند.^{۶۷} به همین دلیل، در این جا محاسبات ما میزان جبران خسارات را که پرسونل امنیتی و مردمان ملکی مطابق میکانیسم‌ها و طرالعمل‌های موجود مستحق دریافت آن هستند را سنجیده است نه مبلغ واقعی را که در سال ۲۰۱۴ پرداخت شده است.

^{۷۰} لیستر آر. کورتز، دایرت المعارف خشونت، صلح و منازعه، آمستردام؛ لندن: ایلسیور، ۲۰۰۸.

^{۷۱} رابرت جی. ویلس، "بازتعریف توابع درآمدهای سرمایه انسانی"، در دستنامه اقتصاد کار، جلد اول، ویراست او. آشن فیلتر و آر. لیارد، انتشارات علمی ایلسیور، ۱۹۸۶.

^{۷۲} لیستر آر. کورتز، دایرت المعارف خشونت، صلح و منازعه، آمستردام؛ لندن: ایلسیور، ۲۰۰۸.

^{۶۴} "مراقت از خود." مرکز حفاظت از مردمان ملکی در منازعات مسلحانه، ۲۰۱۳.

^{۶۵} همان.

^{۶۶} همان.

^{۶۷} همان.

^{۶۸} لیستر آر. کورتز، دایرت المعارف خشونت، صلح و منازعه، آمستردام؛ لندن:

ایلسیور، ۲۰۰۸.

^{۶۹} حمید ای. علی، "برآورد هزینه‌ی اقتصادی منازعه"، ۲۰۱۲.

به همین دلیل، از دست دادن درآمد بصورت دائمی با در نظر گرفتن ۲۰ سال کاری در نظر گرفته شده است؛ همان طور که بعضی تحقیقات مشابه نیز چنین کرده است.^{۷۳} در سال ۲۰۱۴ تلفات پرسونل امنیتی و مردم ملکی حدود ۸,۶۹۹ نفر بوده است. با در نظر داشت درآمد سرانه ۶۳۴,۸۰ دالر، برای مدت بیست سال و با استفاده از نرخ تخفیف اجتماعی ۵,۴٪، تلفات پرسونل امنیتی و افراد ملکی در سال ۲۰۱۴ به هزینه دولت افغانستان حدود ۶۷,۱۱۳ میلیون دالر افزوده است.

لازم است یادآوری شود که از میان تمام تلفات ملکی، مسؤولیت ۷۲ درصدش به طالبان بر می‌گردد، ۱۴ درصدش به دولت و ۲ درصدش به نیروهای بین‌المللی.^{۷۴} به هر حال، با در نظر داشت اینکه تلفاتی که از سوی وارد می‌شود در اثر جنگ با گروه‌های مخالف مسلح است، این تلفات نتیجه‌ی منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز به حساب می‌آید.

هزینه‌های انسانی و مالی تلفات ملکی: داستان سیم

در اثر یک حمله انتحاری در جریان نماز عید قربان، من شوهر، دو برادر شوهر و دو پسر را از دست دادم. شوهرم با برادرش ربیس خانه‌ی ما بودند. برادر شوهرم معلول بود و هر دو دکاندار بودند.

ما نان آورد خانه خود را از دست دادیم و حال اطفال از من لباس نو، کفش، یونیفورم مکتب، کتابچه و قلم می‌خواهند ولی من از عهده اینها بر نمی‌آیم. من و خسورمادرم هر دو کار می‌کنیم تا مخارج خانواده را تأمین کنیم. ما قالین بافی می‌کنیم. وضعیت مالی ما بسیار تغییر کرده است. قبلاً شوهرم مسولیت تمام مصارف خانه را به عهده داشت ولی حالا من باید خودم تمام آنها را به عهده بگیرم. ما کمک‌هایی از دو انجو در یافت کردیم—مقداری پول و مواد غذایی. دولت کمی پول برای ما پرداخت ولی همه اش در فاتحه به مصرف رسید و هیچ چیزی برای ما باقی نماند زیرا باقیمانده پول را کسانی که به شوهرم قرض داده بودند، پرداختم. شوهرم دکانی کوچکی داشت و پس از مرگش، من تصمیم داشتم آن دکانک را برای دو پسرم نگهدارم، ولی دکان از دست ما رفت. حال هیچ منبع درآمد نداریم؛ ما از مردم قرض می‌گیریم و از دکانها مواد غذایی، روغن و برنج به قرض می‌خریم. ما تقاضای کمک کردیم ولی تا هنوز هیچ کسی حاضر نشده ما را کمک کند. من ده بار به مقام ولایت رفتم تا درخواست کمک کنم ولی موفق نشدم والی را ببینم و مشکلم را با او در میان بگذارم.

از دست دادن شوهرم همه‌ی ما را از لحاظ روانی متأثر کرده است. همه شکسته ایم؛ من افسردگی دارم و خیلی وقت‌ها گریه می‌کنم. اولادهایم هم بخاطر از دست دادن پدر و دو برادر شان غمگین هستند. تأثیر اجتماعی مرگ شوهرم هم خیلی بد بوده است؛ مردم حتا یک پیسه روی ما اعتماد ندارند و ما مشکلات زیادی داریم. من در مورد امنیت خودم نگران ام زیار من یک بیوه جوان هستم، مخصوصاً شب‌ها نگرانم. گشت و گذارم هم محدود شده است بخاطریکه قبلاً با شوهرم آزاده هر جا می‌رفتم ولی حالا آزادانه بیرون رفته نمی‌توانم. کلان‌ترین پسر ۷ ساله است و من می‌خواهم تمام اولادهایم درس بخوانند و زحمت بکشند تا روزی معلم، داکتر یا انجنیر شوند و به دردهای ما خاتمه ببخشند.

هرگز نمی‌خواهم ازدواج کنیم زیرا ده سال را با شوهرم گذراندم؛ همین کافی است. تا آخر عمرم بیوه می‌مانم. پسرم مریض است و نمی‌توانم او ره به داکتر ببرم؛ داکتر برای تداوی او ۲۰,۰۰۰ افغانی خواسته است. واضح است اگر پدرش زنده می‌بود به بهترین وجه تداوی اش می‌کردیم؛ حتا اگر پدرش زنده می‌بود او را به پاکستان و هندوستان برای تداوی می‌برد. از دولت می‌خواهم مرا در تداوی پسرانم کمک کنند؛ نگران شان استم. همچنان از دولت می‌خواهم برای ما غذای اولیه تهیه کند زیرا ما به تنهایی از عهده اش بر آمده نمی‌توانیم.

http://unama.unmissions.org/Portals/UNAMA/human%20rights/Feb_8_2014_PoC-report-2013-Full-report-ENG.pdf.

^{۷۳} حمید ای. علی، "برآورد هزینه‌ی اقتصادی منازعه"، ۲۰۱۲.

^{۷۴} "گزارش سالانه افغانستان ۲۰۱۳: حفاظت افراد ملکی در درگیری‌های مسلحانه"،

فبروی ۲۰۱۴.

صحت عامه، جراحت و معلولیت

مورد	هزینه به دالر
مخارج فردی برای تداوی و بستری شدن در اثر درگیری و خشونت	۹۳,۳۳۸,۲۳۴
مخارج دولت و تمویل کننده ها برای تداوی و بستری شدن در اثر درگیری و خشونت	۳۳,۴۴۴,۱۴۶
از دست دادن درآمد سالانه بخاطر جراحت های غیرمرگبار	۲۰,۵۶۸۸

هزینه‌ی ملموس دیگری را که منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز در پی دارد، باری است که بر دوش افراد، خانواده‌ها و سکتور صحت می‌گذارد تا از مجروحین و معلولین مراقبت صحتی کنند. منازعه به شیوه‌های مختلف آسیب‌های صحتی دارد: مریضی، سوء تغذیه و امنیت غذایی، مرگ و میر، جراحت‌ها و معلولیت. در مناطقی که منازعه وجود دارد، بیجا شدن باعث بوجود آمدن میکروب‌های بیماری‌زا می‌شود و بنا به کثرت جمعیت، خیلی زود سرایت می‌کند و بخاطر تخریب سیستم خدمات صحتی مراقبت و خدمات نیز محدود است. اگرچه واضح ترین شکل تأثیر خشونت مرگ در اثر خشونت و منازعه است، تحقیقات نشان می‌دهند که مرگ و میرهایی غیر مستقیم در اثر مریضی مهم ترین علت مرگ در مناطق جنگی محسوب می‌شود.^{۷۵} علاوه‌ا، منازعه سبب زخم‌های روانی می‌شود و علاوه بر مشکلات صحت روانی و رنج عاطفی که روی افراد، خانواده‌ها و جامعه تحمیل می‌کند، می‌تواند باعث از دست دادن ظرفیت تولید کار فرد شود. بسیاری ازین هزینه‌های غیر مستقیم به سختی قابل محاسبه اند بنابراین، آسانتر این است که هزینه‌های مستقیم آن را بر سکتور صحت عامه محاسبه کنیم: مصارف فردی و مصارف دولتی که مستقیماً در اثر جراحت‌های ناشی از منازعه و خشونت است. با وجود این، باید یادآوری کنم که هزینه‌های واقعی

مربوط به مصارف اقتصادی برای صحت و از دست دادن سرمایه انسانی بسی بیشتر ازین است.

مسئولین دولتی از هر بخش و در هر ولایت اظهار کردند که منازعه روی صحت بصورت کلی و روی ارایه خدمات صحتی و زیربناها بصورت خاص تأثیر منفی دارد.^{۷۶} پس از زیربناها، انکشاف و معارف، سکتور صحتی سومین سکتوری بود که همه معتقد بودند بیشترین صدمه را در اثر منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز متحمل می‌شود. مطابق گفته‌های مسئولین وزارت صحت عامه و منسوبین شفاخانه‌ها که برای این تحقیق با آنها مصاحبه شد، منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز از طرق مختلف بخش صحتی را آسیب می‌رساند. در مورد اینکه چگونه صحت عامه را متأثر میکند، مسئولین اظهار کردند که به مریضان بسیاری که در اثر حملات زخمی شده اند و وضعیت اضطراری دارند، باید اولویت داده شود و در نتیجه، داکتران به وظایف روزمره و مریضان دیگر رسیدگی کافی نمی‌توانند.^{۷۷} کارمندان بخش صحتی زیر فشار کار قرار می‌گیرند، تحت فضای خیلی زیاد کار می‌کنند، و خود جراحت‌های تأثیرات منفی روانی روی کارمندان صحتی بجا می‌گذارد.^{۷۸} یکی از مسئولین وزارت صحت عامه ابزار کرد که ناامنی هم دسترسی به خدمات صحتی و هم کیفیت ارایه خدمات را صدمه می‌زند زیرا پوشش دادن مناطق دور دست و ناامن بسیار مشکل است و اگر میسر هم باشد، چالش‌های زیادی فراوری برای کنترل و نظارت آن وجود دارد.^{۷۹} بسیاری نیز اظهار کردند که ناامنی باعث می‌شود مریضان در جستجوی تداوری بیرون نیایند.^{۸۰} یکی از مسئولین این مثال را ذکر کرد: اگر خانمی حامله باشد و درد زایمان داشته باشد، در صورتیکه وضعیت امنیتی خوب نباشد او نمی‌تواند به شفاخانه مراجعه کند و زایمان در خانه صورت خواهد گرفت و احتمالاً بدون حضور متخصص که فرد با تجربه و این امر مشکلات شدید را به بار خواهد آورد و حتا باعث مرگ مادر خواهد شد.^{۸۱} با آنکه یکی از مسئولین صحتی اظهار داشت که کارمندان صحتی بی طرف شناخته می‌شوند و گروه‌های مخالف مسلح به آنها کاری ندارند

در بامیان، فاریاب، هرات، کابل، کندهار و ننگرهار؛ با وزارت فواید عامه در فاریاب، هرات، کندهار، و ننگرهار.

^{۷۷} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت صحت عامه در کندهار؛ پرسونل شفاخانه در هرات.

^{۷۸} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت صحت عامه در کندهار؛ پرسونل شفاخانه در هرات.

^{۷۹} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت صحت عامه در هرات و ننگرهار.

^{۸۰} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت صحت عامه در فاریاب، بامیان و ننگرهار؛ پرسونا شفاخانه در کندز.

^{۸۱} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت صحت عامه در فاریاب.

^{۷۵} چپارا آلتاری، "بار منازعه مسلحانه: رویکرد صحت عامه"، مرکز تحقیقات در مورد سرایت فجایع، پریزنشن برای کنفرانس مایکروکان، برایتون، ۳۰ جون ۲۰۱۱.

^{۷۶} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت داخله در کندز و ننگرهار؛ با مقامات وزارت دفاع در فاریاب، هرات و کندهار؛ با مقامات وزارت اقتصاد در فاریاب، کندهار و ننگرهار؛ با مقامات وزارت احیا و انکشاف دهات در بامیان، فاریاب، هرات و ننگرهار؛ با مقامات وزارت صحت عامه در بامیان، فاریاب، هرات، کندهار، کندز، ننگرهار؛ با آموزگاران در هرات کابل و ننگرهار؛ با پرسونا شفاخانه‌ها در بامیان، فاریاب، کابل، کندهار، کندز و ننگرهار؛ با وزارت معارف در فاریاب، کابل، ننگرهار؛ با اعضای شورای ولایتی صلح

زیرا گاه گاهی خودشان نیز به آنها مراجعه می‌کنند^{۸۲}، ولی دیگران به این عقیده بودند که ناامنی فعالیت‌های بخش صحت را مختل می‌کند زیرا کارمندان در صورت موجودیت تهدیدات امنیتی به کارشان حاضر نمی‌شوند یا در زمانهای معین در جریان روز، بخاطر ملاحظات امنیتی غیابت دارند^{۸۳}. علاوه بر آن، همانطور که در بخش بعدی در مورد تخریب زیربنایها به تفصیل بحث خواهد شد، امکانات صحتی از حملات مخالفین مسلح در امان نیستند. برخی از مسؤولین اظهار کردند که گاهی کلینیک‌های صحتی بنا به دلایل امنیتی بسته شوند و کمپاین‌های صحتی برای اطفال و واکسیناسیون اطفال به همین دلیل با محدودیت مواجه می‌شوند^{۸۴}.

در این مورد توافق نظر وجود داشت که حملات انتحاری مهم‌ترین عامل مجروح شدن مردم ملکی است و بعد از آن درگیری‌های میدان جنگ در رده دوم قرار دارد^{۸۵}. شیوه تداوی و مراقبت از مجروحین در موارد مختلف متفاوت است. لازم به یادآوری است که اگرچه خدمات صحتی باید بدون هزینه ارائه شود، برآورد شده است که هزینه شخصی در این بخش ۷۳٫۶ درصد هزینه‌های مراقبت صحتی را در افغانستان تشکیل می‌دهد^{۸۶}، با وجودیکه برخی از مصاحبه‌شوندگان ادعا کردند که خدمات اضطراری بدون فیس و هزینه ارائه می‌شود. اگر جراحات‌ها سطحی باشند، مریض در همان روز مرخص می‌شود و فقط فیس ۵۰ افغانی (حدود یک دالر) را بخاطر بنداج می‌پردازد. ولی مقدار هزینه در صورتیکه جراحات شدید باشد، زیاد می‌شود زیرا بصورت متوسط سه الی شش ماه بخاطر التیام جراحات‌های شدید مریض بستری می‌شود و در مواردی فلج شدن یا جراحات‌هایی که چندین عملیات لازم دارند، این پروسه چندین سال را در بر خواهد گرفت^{۸۷}.

برای جراحات‌های شدید، تداوی بین ۳۰،۰۰۰ الی ۵۰،۰۰۰ افغانی (۵۰۰ الی ۸۳۰ دالر) بطور متوسط هزینه دارد و برای تداوی جراحات‌های ستون فقرات حتی تا ۳۰۰۰ الی ۵۰۰۰ دالر هزینه دارد^{۸۸}. علاوه بر آن،

بسیاری از مصاحبه‌دهندگان به مصارف گزافی مواردی اشاره کردند که باید به خارج از کشور فرستاده شوند^{۸۹}. افزون بر آن، اکثراً در صورتی که وضعیت مجروح اضطراری باشد، باید به شهرهای کلان انتقال داده شود تا از خدمات لازم صحتی مستفید شود^{۹۰}. متخصصین صحت عامه در مصاحبه خود بیان کردند که در هر جا ۵ الی ۱۵ درصد مریضان نیاز به تداوی دامدار دارند^{۹۱}. تداوی دامدار شاید با دوا خوب شود یا جراحی‌های مکرر نیاز داشته باشد^{۹۲}. بسیاری به این نظر بودند که تداوی در موارد اضطراری و طولانی مدت در شفاخانه‌های خصوصی به مراتب پرهزینه‌تر است و حتی تا ۱۰۰،۰۰۰ یا ۲۰۰،۰۰۰ افغانی (۱۶۰۰ تا ۳۲۰۰ دالر) نیز می‌رسد^{۹۳}.

مطابق گزارش وزارت صحت عامه در فصل اول سال ۱۳۹۳ که فیصدی کسانی را که بستری شده‌اند مطابق نوع جراحات شان گزارش داده است، ۱۳ درصد مراجعین در اثر سلاح زخم بر داشته‌اند^{۹۴}. مطابق یک گزارش از سال ۲۰۱۱-۲۰۱۲، مجموع مصارف صحتی آن از منابع شخصی پرداخت شده و تنها ۲۶٫۴ درصد آن از سوی دولت و جامعه بین‌المللی کمک شده است. همین گزارش نوشته است که ۵۸ درصد تمام مصارف در بخش صحت موارد معالجوی بوده است و ۹٫۰٪ مربوط بازتوانایی می‌شده است^{۹۵}. ازین آمار برای محاسبه‌ی تخمینی هزینه‌های بخش صحت عامه در اثر منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز استفاده شده است و تنها کسانی را شامل می‌شود که با سلاح زخمی شده باشند. مطابق این محاسبه، منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز در سال ۲۰۱۴ حدود ۹۳،۲۹۸ میلیون هزینه را روی مردم افغانستان تحمیل کرده و حدود ۳۳،۴۴۴ میلیون دالر به دولت و تمویل‌کننده‌های خارجی.

لازم به یادآوری است که این محاسبه محافظه‌گانه است زیرا در آن تنها کسانی که در اثر سلاح زخمی شده‌اند، در نظر گرفته شده است و

^{۸۲} همان.

^{۸۳} مصاحبه با پرسونل شفاخانه در کابل و کندز.

^{۸۴} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت صحت عامه در بامیان و ننگرهار.

^{۸۵} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت صحت عامه و پرسونل شفاخانه در هفت ولایت.

^{۸۶} "گزارش‌های ملی و ضمیمه‌ی صحت تناسلی ۲۰۱۱-۲۰۱۲"، وزارت صحت عامه، جمهوری اسلامی افغانستان، اکتوبر ۲۰۱۳.

^{۸۷} http://www.healthpolicyproject.com/pubs/۲۶۲_AfghanistanNHARep ortFINAL.pdf.

^{۸۸} مصاحبه با پرسونل شفاخانه در کابل، فاریاب، بامیان، ننگرهار، کندز و کندهار؛ وزارت صحت عامه در هرات، بامیان، کندز و کندهار.

^{۸۹} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت صحت عامه در هرات.

^{۸۹} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت صحت عامه در هرات و بامیان؛ پرسونل شفاخانه در هرات.

^{۹۰} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت صحت عامه در بامیان.

^{۹۱} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت صحت عامه در هرات.

^{۹۲} مصاحبه با پرسونل شفاخانه‌ها در هرات.

^{۹۳} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت صحت عامه در کندهار.

^{۹۴} "گزارش شفاخانه، فصل اول سال ۱۳۹۳"، وزارت صحت عامه، جمهوری اسلامی افغانستان، ۲۰۱۴.

^{۹۵} <http://moph.gov.af/Content/Media/Documents/HospitalReportQ1-۱۳۹۳۶۱۲۲۰۱۴۱۰۲۴۱۲۹۹۷۵۵۳۳۲۵۲۵۵.pdf>.

^{۹۵} "گزارش‌های ملی و ضمیمه‌ی صحت تناسلی ۲۰۱۱-۲۰۱۲"، وزارت صحت عامه، جمهوری اسلامی افغانستان، اکتوبر ۲۰۱۳.

معارف

مورد	هزینه به دالر

مطابق تحقیقی که از سوی نظارت جهانی بر آموزش برای همه منتشر شده است، منازعه و ناامنی به شیوه‌های مختلف در بخش معارف هزینه تحمیل میکند. در شدیدترین حالت منازعه می‌تواند سبب کشته شدن با بیجا شدن معلمان، کارمندان و دانش آموزان شود. جنگ و منازعه هم چنان زیربناهای فیزیکی مثل مکاتب را نیز تخریب می‌کند. منازعه می‌تواند باعث کاهش دسترسی به مکاتب شود زیرا سبب می‌شود مکاتب بسته شوند، امنیت شاگردان در مسیر مکتب تهدید شود، غیبت معلمان افزایش پیدا کند و حضور و ثبت نام شاگردان به مکتب نیز کاهش می‌یابد. بیجا شدن در اثر ناامنی نیز آموزش را صدمه می‌زند زیرا شاگردان شاید مدارک و اسناد لازم یا مهارت زبانی لازم را برای ادامه دادن مکتب در جاهایی که بیجا شده اند، نداشته باشند.

لزوما دیگر جراحاتی را که در اثر منازعه و خشونت صورت گرفته شامل نیست. این محاسبه مراقبت صحتی دوامدار را نیز شامل نمی‌شود و مراقبت‌های صحتی خصوصی را نیز در بر ندارد. علاوه بر آن، درینجا به پیچیده شدن وضعیت صحتی و مرگ احتمالی در اثر عدم معالجه به دلیل تراکم کاری زیاد، عدم دسترسی به خدمات صحتی یا خدمات بی کیفیت که همه پیامدهای ناامنی اند، نپرداخته‌است.

جراحت‌ها از منظر از دست دادن ظرفیت تولید کار نیز هزینه‌ی اقتصادی دارد. آنطور که مسؤولین وزارت صحت عامه و مسؤولین شفاخانه‌های در هفت ولایت شکور در مصاحبه‌های شان اذعان کردند، برای سه نوع معمول جراحت‌های ناشی از منازعه و درگیری بطور متوسط ۱۷ روز زمان نیاز است. با این فرض که افراد در دوران معالجه ابتدایی خود نمی‌توانند کار کنند، این محاسبه برآورد کرده است که از دست دادن درآمد بخاطر غیرحاضری در اثر جراحت ناشی از منازعه در سال ۲۰۱۴، ۲۰۵۶۸۸ دالر به افغانستان خساره وارد کرده است. بازهم، این آمار محافظه کارانه است زیرا تعداد روزهای غیرحاضری را بطور متوسط در نظر گرفته است. اگر چه برخی تداوی‌ها چند روز دوام می‌کنند، ماردی هم هست که ۳-۶ ماه طول می‌کشد و به همان اندازه میزان درآمد را کاهش می‌دهد.

منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز: داستان عبداله

من دو سال پیش در یک حمله انتحاری از ناحیه ران و شکم زخم برداشتم. معلولم و به دشواری می‌توانم قدم بزنم ولی تنها نان آور خانواده شش نفری خودم هستم. در خانه کرایه زندگی می‌کنم پس باید تمام تلاشم را به خرج بدهم و با وجود معلولیت باید کار کنم. من با عصا راه می‌روم یا از ویلچیر استفاده می‌کنم. معلولیت مرا متأثر کرده بخاطریکه قبلا من یک شخص کامل بودم ولی حال دیگران طور نیست و من نمی‌توانم وظایف ام را به درستی انجام دهم. قبلا من می‌توانستم بیشتر کار کنم و درآمدی بیشتری داشته باشم ولی حالا وضعیت فرق می‌کند. قبلا ۳۵۰۰۰ الی ۴۰۰۰۰ افغانی در ماه درآمد داشتم ولی حالا به سختی می‌توانم ۱۷۰۰۰ در بیاورم که برای رفع نیازهای خانواده و کرایه خانه کافی نیست. از زمانیکه زخمی شدم درآمد ۵۰ درصد کاهش یافته است.

خانواده ام از دولت درخواست کمک نکرد بخاطریکه آنها مصروف تداوی من در مزار شریف بودند و من تقریباً حدود سه ماه تحت تداوی بودم. برای کسانیکه در حمله انتحاری زخمی شده بودند از سوی دفتر ریاست جمهوری کمک مالی صورت گرفته بود ولی ما به دلیل اینکه در مزار شریف بودیم آنرا دریافت نکردیم و وقتی بعدها برای دریافت آن درخواست دادیم، چیزی باقی نمانده بود. وقتی در شفاخانه بودم بعضی از مردم کمک کردند و حدود ۱۶۵۰۰ افغانی کمک کرده بودند ولی من عادت ندارم چیزی را رایگان از کسی درخواست کنم. من از مشکلاتی که دارم رنج می‌بریم ولی تمام تلاشم را میکنم و از کسی صدقه درخواست نمی‌کنم.

وقتی مردم طرفم نگاه می‌کنند چنین فکر می‌کنند که قبلا من یک شخص سالم بودم ولی حالا عضوی از بدنم را از دست داده ام. ولی خوشبختانه مردم طرف من با نیت بد یا چیزی مثل آن نگاه نمی‌کنند؛ من هنوز هم در چشم آنها همان آدم قبلی ام. معلولیت امنیت شخصی ام را نیز متأثر کرده است؛ حالا به درستی راه رفته نمی‌توانم. از خداوند بزرگ می‌خواهم صلح و ثبات را به کشور ما بیاور تا هم وطنان خودم را

ناامنی هم چنان می تواند باعث ازدیاد ترک تعلیم شود و میزان ادامه تعلیم را کاهش دهد زیرا مشکلاتی زیادی را به بار می آورد: بیجا شدن، به خدمت نظام درآمدن، مشکلات اقتصادی. آموزش و تعلیم پس از دوران ابتدایی با چالش های بیشتر مواجه است. منازعه روی کیفیت تعلیم نیز تأثیر منفی دارد زیرا باعث می شود کیفیت به حاشیه رفته و کودکان آسیب پذیر از رفتن به مکتب بازداشته شوند تا به کاری مشغول شوند و به معیشت خانواده کمک کنند، و دختران نیز مشکلات بیشتری را تجربه می کنند زیرا ترس از خشونت علیه دانش آموزان دختر بیشتر است.^{۹۶}

مسئولین حکومتی از بخش که برای این تحقیق مصاحبه شدند، در هر هفت ولایت اذعان کردند که خشونت و منازعه بصورت کلی نظام معارف را صدمه می زند، مخصوصا کیفیت خدمات و زیربنای معارف را.^{۹۷} ۹۵ مسئول دولتی که برای انجام این تحقیق مصاحبه شدند، بخش معارف را پس از بخش انکشافی و زیربنایی، دومین بخش آسیب پذیر از منازعه و خشونت دانستند. آموزش دهندگان و مسئولین وزارت اقتصاد در هفت ولایت یادآوری کردند که خشونت روی ثبت نام و حاضری شاگردان تأثیر منفی دارد.^{۹۸} مسئولین در هفت ولایت این نکته را مورد تأکید قرار دادند که دختران آسیب پذیر تر اند.^{۹۹} یکی از مسئولین وزارت معارف گفت:

این یک حقیقت آشکار است که وقتی ذهن شاگردان آرامش نداشته باشد و آنها احساس امنیت نکنند، نمی توانند بطور مؤثر به تعلیم خود ادامه دهند. در این اواخر ما از مکاتبی در ولسوالی های ناامن دیدار کردیم. بخاطر ناامنی بسیاری از والدین پسران و دختران شان را از مکتب رفتن منع میکنند بخاطریکه امنیت شان تأمین نیست. تأثیرات منفی ناامنی تعلیم در سطح ابتدایی را بیشتر از سطح متوسطه یا لیسه صدمه می زند بخاطریکه اطفال بیشتر آسیب پذیر اند و از رویدادهای

خشونت بار هراس دارند. تأثیرات مخرب ناامنی روی پسران و دختران مشاهده میشود ولی دختران بیشتر آسیب پذیر اند.^{۱۰۰}

چندین تن از مسئولین بخش معارف به تأثیرات روانی ناامنی روی شاگردان، و تأثیر ترس روی حاضری و یادگیری شاگردان اشاره کردند.^{۱۰۱} مطابق گزارش یونیسیف، در سال ۲۰۱۴ دانش آموز کشته شده و ۶۱ تن دیگر جراحت برداشته اند.^{۱۰۲} ناامنی همچنان باعث بسته شدن مکاتب و تهدید و اختطاف معلمان شده است.^{۱۰۳} در سال ۲۰۱۴، ۱۰ مورد اختطاف کارمندان بخش معارف، ۷ مورد تهدید آنها، و ۴۶ مورد زخمی شدن و کشته شدن کارمندان این بخش به ثبت رسیده است.^{۱۰۴} ناامنی و جنگ استخدام معلمان و کارمندان در مناطق دوردست را نیز با مشکل مواجه میکند.^{۱۰۵} این نکته نیز یادآوری شد که منازعه و جنگ نظام معارف را بصورت غیر مستقیم نیز صدمه میزند زیرا شاگردان پس از اینکه نان آورد خانواده خود را از دست می دهند، مجبور به ترک تعلیم می شوند.^{۱۰۶} و ناامنی دسترسی به مواد آموزشی را نیز دشوار می سازد.^{۱۰۷}

در برخی از ولایات، بنا به گفته ی مسئولین معارف، هیچ مکتبی بخاطر ناامنی بسته نشده است. ولی متأسفانه در برخی ولایات دیگر، برآوردها نشان میدهد که از یک یا دو مکتب تا ۴۰-۶۰٪ مکاتب در مناطق روستایی به دلیل ناامنی بسته است.^{۱۰۸} یونیسیف اسنادی در دست دارد که در سال ۲۰۱۴ ۵۴۳ مکتب به دلیل ناامنی مسدود شده است.^{۱۰۹} ۴۲ مورد ثبت شده وجود داشت که مواد منفجره در مکاتب جاسازی شده بود ولی هیچ سندی مبنی بر انفجار مواد منفجره نشده باقیمانده از دوران جنگ یا مواد منفجره تعبیه شده وجود ندارد.^{۱۱۰} هم چنان ۱۴ مورد تسخیر مکاتب و استفاده از آن توسط مخالفین و ۱۹ مورد حمله بر مکاتب ثبت شده است.^{۱۱۱}

^{۱۰۰} مصاحبه با مقام ارشد وزارت معارف، ننگرهار.

^{۱۰۱} مصاحبه با آموزگاران در هرات و کندهار؛ با مقامات وزارت معارف در فاریاب، هرات و ننگرهار.

^{۱۰۲} اطلاعات یونیسیف شامل رویدادهای تثبیت شده و تثبیت نشده.

^{۱۰۳} مصاحبه با آموزگاران در کابل؛ با مقامات وزارت معارف در کابل و ننگرهار.

^{۱۰۴} مصاحبه با مقام ارشد وزارت معارف در فاریاب.

^{۱۰۵} مصاحبه با مقام ارشد وزارت معارف در فاریاب.

^{۱۰۶} مصاحبه با آموزگاران در هرات.

^{۱۰۷} مصاحبه با آموزگاران در کندهار.

^{۱۰۸} مصاحبه با آموزگاران و مقامات وزارت معارف.

^{۱۰۹} اطلاعات و آمار یونیسیف در مورد مکاتب بسته شده تا امه دسامبر ۲۰۱۴.

^{۱۱۰} اطلاعات یونیسیف شامل رویدادهای تثبیت شده و تثبیت نشده.

^{۱۱۱} همان.

^{۹۶} "تأثیرات کمی منازعه روی بخش معارف"، انستیتوت آمار یونسکو، سپتامبر ۲۰۱۰، <http://www.uis.unesco.org/Library/Documents/Quantimp.pdf>.

^{۹۷} مصاحبه با مقام ارشد وزارت داخله در کندز و ننگرهار؛ با مقام وزارت اقتصاد در فاریاب، کندهار و ننگرهار؛ با مقام وزارت احیا و انکشاف دهات در بامیان، فاریاب، هرات و ننگرهار؛ با مقام وزارت صحت عامه در بامیان، فاریاب، کندهار، کندز و ننگرهار؛ با آموزگاران در هرات، فاریاب، کابل، کندهار، کندز و ننگرهار؛ با پرسونل شفاخانه در فاریاب و کابل؛ با وزارت معارف در بامیان، فاریاب، هرات، کابل، کندز و ننگرهار؛ با اعضای شورای ولایتی صلح در بامیان، فاریاب، هرات، کابل و کندهار؛ با وزارت فوائد عامه در فاریاب، هرات، کندهار و ننگرهار.

^{۹۸} مصاحبه با آموزگاران در فاریاب، هرات، کابل، کندهار، کندز، و ننگرهار؛ با وزارت معارف در بامیان، فاریاب، هرات، کابل، کندز و ننگرهار.

^{۹۹} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت معارف در فاریاب، هرات، کابل، کندهار، کندز و ننگرهار؛ با آموزگاران در هرات، کابل، کندهار، کندز و ننگرهار.

برخی از آموزگاران و مسؤولین وزارت معارف گزارش دادند که به رغم حملات روی معلمین و شاگردان، آنها تلاش می‌کنند مکتب را باز نگهدارند و با مسؤولین مربوطه ولایت یا ولسوانی مشکلات امنیتی را در میان بگذارند. یکی از آموزگاران از نقش همکاری مؤثر با ارگان‌های امنیتی یاد کرد و مثالی را ذکر کرد که مکتب آنها قبلاً از سوی مخالفین هشداری دریافت کرده بود که چاهش سم‌پاشی می‌شود.^{۱۱۲} گاهی وقتی مشکل یا تهدیدی وجود دارد، نیروهای امنیتی ما امنیت مکاتب را تأمین می‌کنند.^{۱۱۳} آموزگار دیگر گفت: "هیچ کس حق ندارد مکاتب ما را بسته کند حتی اگر بسوزد" و همچنان پیشنهاد کرد که در صورت هر گونه تهدیدی باید موسفیدان محل در جریان قرار داده شوند تا با مخالفین به توافق برسند و از حملات جلوگیری شود.^{۱۱۴} از سوی دیگر، برخی دیگر چنین اظهار کردند که در صورت تهدید یا حمله، مکاتب بسته می‌شوند ولی مدت بسته ماندن آن بستگی به نوع تهدید دارد. علاوه بر آن، این نیز یادآوری شد که بعضی وقت‌ها مکاتب فقط برای چند روز بسته می‌شوند ولی گاهی برای هفته‌ها، گاهی تا شش ماه، گاهی برای چند سال و گاهی نیز برای همیشه بسته می‌شوند.^{۱۱۵}

در سطح ملی، ۲٫۱ میلیون دانش آموز در سطوح ابتدائیه، ۲٫۵ میلیون در سطح متوسطه و ۲٫۴ میلیون دانش آموز در سطح لیسه شامل مکتب نبودند (۲۰۱۴). ۶ درصد این دانش آموزان در سطح ابتدائیه، ۵ درصد در سطح متوسطه و ۶ درصد در سطح لیسه به دلیل ناامنی به مکتب نمی‌روند.^{۱۱۶} بنابراین، مطابق آمارهای گزارش NRVA در سال ۲۰۱۱-۲۰۱۲، بخاطر ناامنی در سطح ابتدائیه ۱۲۶۰۰۰ دانش آموز، در سطح متوسطه ۱۲۵۰۰۰ و در سطح لیسه ۱۴۴۰۰۰ از مکتب باز مانده اند. در حالیکه این آمار آن عده از شاگردانی را که به دلیل ناامنی دروس خود را ترک کرده بودند ولی دوباره شامل مکتب شدند را شامل نمی‌شود. اگر وضعیت امنیتی بهبود پیدا کند، یا حداقل فهم امنیت وجود داشته باشد، برخی از شاگردان مدتی بعد دوباره شامل مکتب می‌شوند که در این صورت از کاهش درآمد آینده او کاسته می‌شود اگر بتواند مکتب را

به اتمام برساند. با وجودیکه آمار شاگردانیکه دوباره شامل مکتب میشوند در دست نیست^{۱۱۷}، آمار آن‌عده از شاگردانیکه سن شان با صنف شان در مکتب تطابق ندارد نشان می‌دهد که شاگردانی که مکتب را ترک می‌کنند بعداً دوباره به هر دلیلی شامل مکتب میشوند. بنابر عدم دسترسی به آمار یادشده، از آمار شاگردانی که سن شان با صنف شان تطابق ندارد به عنوان آمار مماثل استفاده شد زیرا ناامنی تأثیرات ناگوار قابل ملاحظه روی سیستم آموزش در کشورهای جنگ زده مثل افغانستان دارد.^{۱۱۸} در گزارش NRVA، در بخشی که به معارف پرداخته، آمده است که در تمام سطوح تعلیم ۳۰ درصد شاگردان به شمول دختران و پسران سن شان با صنف تطابق ندارد^{۱۱۹}. به همین دلیل، از تعداد شاگردانیکه به مکتب می‌روند ۳۰ کم شد تا تعداد شاگردانی که در آینده دوباره شامل مکتب می‌شوند، محاسبه شود.

مطابق گزارش در مورد مردم افغانستان که از سوی بنیاد آسیا در سال ۲۰۱۴ منتشر شده است، درآمد متوسط فردیکه تعلیم ابتدایی داشته باشد ۲۱۵۷ دالر در سال است؛ کسی که در سطح متوسطه سواد داشته باشد در آمدش بطور متوسط ۲۲۸۹ دالر است؛ کسی که دوره متوسطه را تمام کرده و وارد دوره لیسه شده، درآمدش ۲۹۷۴ دالر است و کسیکه دوره لیسه را به اتمام رسانده درآمدش ۴۹۵۷ دالر در یک سال برآورد شده است. با استفاده از این آمار، برآورد میزان از دست دادن درآمد همیشگی با در نظر داشت درآمد متوسط سالانه در صورتیکه شاگرد تعلیمش را بخاطر ناامنی به اتمام نرسانده اینگونه محاسبه شد: سن تقاعد منفی سن متوسط شاگردی که همان سطح تعلیمی را به اتمام می‌رساند و در نهایت نرخ تخفیف اجتماعی ۵٫۴٪ نیز بر آن تطبیق شد. بصورت مجموعی، شاگردانی که بنا به دلایل امنیتی نتوانستند در سال ۲۰۱۴ به دروس خود ادامه بدهند درآمد آینده‌ی افغانستان را ۴٫۵۲ میلیون دالر صدمه زده است.

در سال ۲۰۱۴، ۵۴۳ مکتب به دلیل ناامنی بسته بود^{۱۲۰}. ۲۷۹ مکتب ازین میان مکاتب ابتدائیه بودند، یک مدرسه، ۴۹ مکتب متوسطه، ۱۱۴

^{۱۱۲} مصاحبه با مقام ارشد وزارت معارف در کابل.

^{۱۱۳} مصاحبه با مقام ارشد وزارت معارف در بامیان.

^{۱۱۴} مصاحبه با آموزگاران در کابل.

^{۱۱۵} مصاحبه با آموزگاران در هرات و کندهار.

^{۱۱۶} "بررسی خطرات و آسیب پذیری ملی ۲۰۱۱-۲۰۱۲: معارف"، اداره احصائیه مرکزی، ۲۰۱۳.

<http://cso.gov.af/Content/files/Chapter%۲۰EDUCATIO N.pdf>.

^{۱۱۷} UNHCO در مکاتبه خصوصی با موسسه برابری برای صلح و دموکراسی آمار در مورد بازشمولیت شاگردان به مکاتب بخاطر ناامنی در دست نیست.

^{۱۱۸} مطابق گزارش جهانی یونسف، اطفال در سن مکتب در کشورهای جنگ زده سه برابر احتمال بازماندن شان از مکتب بیشتر است در مقایسه با اطفال دیگر کشورهای در حال توسعه. منازعه هم چنان باعث میشود کودکان مکتب را ترک کنند و تنها ۶۵٪ اطفال دوره ابتدایی مکتب را به اتمام می‌رسانند در حالیکه در کشورهای دیگر در حال توسعه این رقم به ۸۵٪ میرسد.

<http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/oosci-global-report-en.pdf>.

^{۱۱۹} "بررسی خطرات و آسیب پذیری ملی ۲۰۱۱-۲۰۱۲: معارف"، اداره احصائیه مرکزی، ۲۰۱۳.

<http://cso.gov.af/Content/files/Chapter%۲۰EDUCATIO N.pdf>.

^{۱۲۰} اطلاعات یونسف در مورد تعداد مکاتب بسته شده تا دسامبر ۲۰۱۴.

مکتب لیسه و ۶۱ مکتب دیگر مشخص نشده است. ۵۸۴۷۰ دانش آموز در سطح ابتدائیه بخاطر بسته بودن مکاتب نتوانستند به دروس خود ادامه بدهند، ۲۱۸۳۰ دانش آموز در سطح متوسطه و ۲۷۳۲۸ دانش آموز هم در سطح لیسه، بازهم تعداد شاگردانی که نتوانستند به دروس خود ادامه بدهند، ۳۰ درصد بخاطر امکان شامل شدن دوباره کم شد. با محاسبات مشابه و تطبیق ۵٫۴٪ تخفیف اجتماعی، این نتیجه به دست آمد که در سال ۲۰۱۴ بسته بودن مکاتب در تمام سطوح در افغانستان ۴۵۸٫۹۶۳ میلیون دالر از درآمد آینده افغانستان کاسته است.

علیه مکاتب موجود بوده است^{۱۲۱}. بخاطری که دوران بسته بودن مکتب در صورت بروز که رویداد متفاوت است، این محاسبه بطور متوسط برای هر رویداد یک هفته بسته بودن مکتب را در نظر گرفته است که می تواند بطور اوسط ۱۲ معلم را در هر مکتب متضرر کند. بر اساس این برآورد، بطور متوسط معلمین ۱۳۵۶۰ روز کاری را در سال ۲۰۱۴ به دلیل ناامنی از دست دادند. با در نظر داشت معاش سالانه ۸۸۸ دالر برای هر معلم^{۱۲۲}، تعداد روزهای کاری معلمین که بخاطر ناامنی از دست داده اند تقریباً ۵۰۱۷۲ میلیون دالر هزینه داشته است.

افراط گرایی خشونت آمیز در بخش معارف: داستان صالحه

من چهار فرزند دارم، هر یک ۱۲، ۱۱، ۹ و ۵ ساله—سه دختر، یک پسر. همه به مکتب می روند بجز آخرین فرزندم که هنوز طفل است. ما اولاد خود را به مکتب می فرستیم تا تعلیم کنند و آینده ی روشنی داشته باشند. خسور و خسورمادرم به ما می گفتند که فرستادن دختران به مکتب درست نیست ولی وقتی نگرانی های خود را ازین بابت با شوهرم در میان گذاشتیم، او موفق شد والدینش را راضی کند.

مسایل امنیتی روی تصمیم ما که فرزندان خود را به مکتب بفرستیم یا نه، تأثیر دارد. به عنوان مثال، در نزدیکی مکتبی که فرزندانم درس می خوانند انفجار شد و ما تا دو هفته نتوانستیم آنها را به مکتب بفرستیم. دو دختر در همان انفجار کشته شدند. من بیش از اندازه اصرار کردم و سرانجام شوهرم پذیرفت که آنها را دوباره به مکتب بفرستد. شرایط برای دختران و پسران متفاوت است؛ دختران در شرایط بحرانی اجازه ندارند مکتب بروند ولی پسران می روند بخاطریکه دختران آسیب پذیر تر اند. من واقعا می ترسم وقتی فرزندانم در مسیر مکتب رفت و آمد می کنند، اگر اندکی دیر بیایند، من دم دروازه منتظر شان می مانم. برای شان دعا می کنم که سر وقت و سالم برگردند. بخاطریکه من آنها را شامل مکتب کرده ام، در صورتی که کدام مشکلی پیش بیاید یا اختطاف شود من مسؤولم. من از طالبان و حمله کننده های انتحاری بیم دارم.

پند بلاک دورتر از ما دو مدرسه وجود دارد ولی مردم دختران شان را نمی فرستند زیرا از ناامنی می ترسند و مردم در مورد دخترانی که به مکتب می روند بسیار شایعه پخش می کنند. مثلاً، دختری از همین چند بلاک دورتر از ما همه روزه مکتب می رفت ولی یک روز، چند جوان، به اصطلاح طالب، راهش را گرفتند و کشتندش. پس از آن، بسیاری از خانواده های دختران شان را اجازه نمی دهند مکتب بروند. شش ماه پیش، نیروهای امنیتی افغان یک دختر را با گلوله کشتند. حرف اصلی این است که حتا همین نیروهای امنیتی ما تلاش می کنند دختران را از رفتن به مکتب بازدارند.

تعلیم بسیار مهم است. فرزندان ما چیزهای زیادی می آموزند، از اخلاق گرفته تا فیزیک و کیمیا. ما اگر مشکلی داشته باشیم باید نزد داکتر مرد برویم؛ آرزو دارم دخترانم روزی داکتر شوند. خیلی خوب می بود اگر می توانستیم در کشور خودمان نزد داکتران زن مراجعه کنیم بجای اینکه اینجا مجبوراً باید نزد داکتران مرد برویم و برای داکتر زن، باید به پاکستان برویم. تعلیم تأثیر مهم روی درآمد آینده ی اولادهایم دارد. مردمان بی سواد از عهده ی هیچ وظیفه بر نمی آیند و اکثر شان بی کار اند. افراد تحصیل کرده وظیفه خوب دارند و پول بدست می آورند. آنها می توانند داکتر، انجینیر، یا معلم شوند. برای نمونه، یک دختر در همسایگی ما پدرش را از دست داده است و هیچ کسی را بجز مادرش و برادر کوچکش ندارد؛ ولی او یک قابله است و درآمدی خوبی دارد و از طریق آن خانواده اش را تأمین می کند. به همین خاطر است که می گویم تعلیم مفید است.

منابع هزینه ی دیگری نیز در بخش معارف دارد: کسر معاش استادان وقتی مکاتب بسته میشود. در سال ۲۰۱۴، مجموعاً ۲۲۶ واقعه تهدید

http://planipolis.iiep.unesco.org/upload/Afghanistan/Afghanistan_MoE_strategy_English.pdf.

^{۱۲۱} اطلاعات تهیه شده از سوی یونیسف شامل ارقام تثبیت شده و تثبیت نشده.

^{۱۲۲} "استراتژی سکتور معارف برای استراتژی انکشاف ملی افغانستان"، وزارت معارف، جمهوری اسلامی افغانستان، ۲۰۰۷.

تخریب زیربناها و تأثیرات آن بر انکشاف

مورد	هزینه به دالر
تخریب مکاتب	۴,۱۶۰,۰۰۰
تخریب امکانات و سهولت‌های مرتبط با خدمات صحتی	۴,۴۸۰,۰۰۰
تخریب زیربناها	۳۱۲,۲۱۲

یکی از واضح ترین هزینه‌های منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز تخریب و نابودی زیربناها و صدمه زدن انکشاف کشور است.^{۱۲۳} در درگیری‌های معمولاً تجهیزات سیستم ارتباطات و خطوط ارتباطی مثل بخش ارتباطات، میدین هوایی، جاده‌ها و پل‌ها هدف قرار می‌گیرند. اضافه بر آن، خانه‌ها، مکاتب، تجهیزات صحتی معمولاً غارت می‌شود، مورد حمله قرار می‌گیرند یا هم تخریب می‌شوند.^{۱۲۴} تخریب زیربناها تأثیرات ثانوی نیز در پی دارند؛ به عنوان مثال، هزینه‌های سیستم حمل و نقل در اثر تخریب زیربناها و وضعیت امنیتی افزایش می‌یابد.^{۱۲۵} اگر به پایه‌های برق حمله شود باعث قطع برق، قطع شدن آبرسانی و در نهایت بروز مشکلات جدی صحتی خواهد شد.^{۱۲۶} زیربناها بخش تعیین کننده رشد اقتصادی نیز به شمار می‌روند؛ بنابراین، تخریب آنها بصورت وسیع می‌تواند درآمد را کاهش داده و سبب کاهش رشد اقتصادی شود.^{۱۲۷} بازسازی زیربنای فیزیکی اکثراً نسبت به اهداف انکشافی اجتماعی در اولویت قرار می‌گیرند و به همان دلیل منابع موجود را که در غیر آن می‌شود در بخش‌های مثل معارف و صحت به مصرف برسد را متأثر می‌کند.^{۱۲۸} گرچند فرض بر این است که بازسازی و احیای این بخش‌ها صورت می‌گیرد، با در نظر داشت این واقعیت که کشورهای

متأثر از جنگ معمولاً اقتصاد ضعیف دارند و این وظایف از ظرفیت اقتصادی شان افزون تر است و از سویی هم، دوام ناآرامی باعث می‌شود سکتور خصوصی از سرمایه گذاری روی زیربناها منصرف شود.^{۱۲۹}

مسئولین دولتی که بخاطر این تحقیق با آنها مصاحبه شد، اظهار کردند که ناامنی بیشترین تأثیر منفی را روی زیربناها و انکشاف دارد.^{۱۳۰} این دید بطور شایع در میان آنها وجود داشت که منازعه و بی‌ثباتی تصمیم‌های مبتنی بر طرح و تطبیق پروژه‌های انکشافی را تحت الشعاع قرار می‌دهد.^{۱۳۱} بصورت مشخص در مورد پروژه‌های مربوط به تمویل‌کننده‌ها، چندین مصاحبه دهنده‌گان اظهار کردند که مناطق ناامن از پروژه‌های انکشافی باز می‌مانند بخاطری که آن مناطق به عنوان مناطق ناامن برای تمویل‌کننده‌ها شناخته می‌شود و تمویل‌کننده‌ها سرمایه گذاری در آن مناطق را مخاطره آمیز می‌پندارند.^{۱۳۲} این نیز یادآوری شد که منازعه و ناامنی باعث می‌شود پروژه‌ها به تعلیق درآیند یا با تأخیر اجرا شوند.^{۱۳۳} مصاحبه شونده‌ها همچنان توضیح دادند که منازعه و بی‌ثباتی ساحه پوشش پروژه‌ها را متأثر می‌کند زیرا در صورت موجودیت ناامنی، تنها پروژه‌های کوتاه مدت و محدود در آن مناطق تطبیق می‌شوند.^{۱۳۴}

مسئولین وزارت صحت عامه، وزارت احیا و انکشاف دهات و وزارت فواید عامه به این نظر بودند که منازعه هزینه‌ی پروژه‌های انکشافی را متأثر می‌کند.^{۱۳۵} ناامنی ساعات کاری کسانی را که در اجرای پروژه‌ها نقش دارند کاهش می‌دهد.^{۱۳۶} و هزینه‌های بیشتر برای تأمین امنیت پروژه، حمایت لوجستیکی و نظارت از تطبیق پروژه نیز لازم است. منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز همچنان در نظارت و کیفیت تطبیق پروژه^{۱۳۷} دخیل دانسته شد که در نتیجه می‌تواند تعداد پروژه‌ها را در

با پرسونل شفاخانه‌ها در بامیان، فاریاب، هرات، کابل، کندز و ننگرهار؛ با اعضای شورای ولایتی صلح در بامیان، فاریاب، هرات، کندهار، کندز و ننگرهار؛ با مقامات وزارت فواید عامه در بامیان، فاریاب، هرات، کابل، کندهار، کندز و ننگرهار.

^{۱۳۱} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت اقتصاد در ننگرهار؛ وزارت احیا و انکشاف دهات در بامیان، فاریاب، هرات، کندز و ننگرهار؛ با مقامات وزارت صحت عامه در بامیان؛ با مقامات وزارت معارف در هرات و کابل؛ با مقامات فواید عامه در بامیان، فاریاب، هرات، کابل، کندهار و کندز.

^{۱۳۲} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت احیا و انکشاف دهات در بامیان.

^{۱۳۳} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت احیا و انکشاف دهات در بامیان؛ پرسونل شفاخانه در کندز؛ وزارت فواید عامه در بامیان، فاریاب، هرات و ننگرهار.

^{۱۳۴} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت احیا و انکشاف دهات در ننگرهار؛ وزارت فواید عامه در بامیان.

^{۱۳۵} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت فواید عامه در هرات.

^{۱۳۶} همان.

^{۱۳۷} حمید ای. علی، "برآورد هزینه اقتصادی منازعه مسلحانه"، ۲۰۱۲.

^{۱۲۳} آنکه هوفلر و مارتا رینال کوپرول، "محاسبه‌ی هزینه‌های منازعه"، ۲۰۰۳. همان.

^{۱۲۵} پاول کولیر، "در باب پیامدهای اقتصادی جنگ‌های داخلی"، تحقیقات اقتصادی آکسفورد ۵۱ (۱۹۹۹): ۱۶۸-۱۸۳.

^{۱۲۶} همان.

^{۱۲۷} همان.

^{۱۲۸} همان.

^{۱۲۹} آنکه هوفلر، "چالش‌های احیا و بازسازی زیربناها و اقتصادهای متأثر از جنگ" ف بانک انکشاف آفریقا، تحقیقات اقتصادی، شماره ۴۸، ۱۹۹۸.

^{۱۳۰} <http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Publications/۱۵۷۶۳۰-EN-ERP-۴۸.PDF>

^{۱۳۱} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت داخله در کندز و ننگرهار؛ با مقامات وزارت دفاع در فاریاب، هرات، کندهار و کندوز؛ با مقامات وزارت صحت عامه در فاریاب، هرات، کندهار و کندوز؛ با مقامات وزارت اقتصاد در فاریاب، کندهار و ننگرهار؛ با مقامات وزارت احیا و انکشاف دهات در بامیان، فاریاب، هرات، کابل، کندهار، کندز و ننگرهار؛

مناطق ناامنی که در آن امکان نظارت وجود ندارد، کاهش دهد.^{۱۳۸} اضافه بر آن، یکی از مسئولین توضیح داد که حتا وقتی که در مناطق ناامن پروژه‌ها کاملاً تطبیق می‌شوند، در برخی موارد آنها نمی‌توانند برای راه اندازی آن کسی را استخدام کنند. او مثال زد که یک کلینیک اعمار شده بود ولی هیچ داکتری رضایت نداشت در آنجا خدمت کند.^{۱۳۹} مصاحبه دهنده‌ی دیگر اظهار داشت که منازعه و بی‌ثباتی شرایط را برای فساد مهیا می‌کند زیرا کسانی که باید پروژه را تطبیق کنند یا اصلاً نمی‌توانند از عهده‌ی تطبیق آن بر بیایند یا هم پروژه را با معیارهای پایین تطبیق می‌کنند بخاطریکه نظارت وجود ندارد و یا هم ناامنی را بهانه می‌کنند.^{۱۴۰}

تعدادی از مسئولین دولتی تخریب فیزیکی زیربناها و منابع عامه را به عنوان هزینه‌ی منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز شمردند.^{۱۴۱} تخریب مکاتب در مصاحبه با آموزگاران و مسئولین وزارت معارف مکرراً یاد شد و از سوختاندن مکاتب، منفجر کردن یا حمله بر مکاتب از سوی طالبان و مخالفین مسلح پس از تسخیر مکاتب نیز صحبت شد. برخی از مسئولین از تخریب پل‌ها و جاده‌ها، قطع خطوط برق در اثر انفجارها، تخریب منازل در جریان جنگ و تخریب کلینیک‌ها و دیگر سهولت‌های عامه توسط مخالفین مسلح یاد کردند. در صورت تطبیق ضعیف و حفظ و نگهداری ضعیف^{۱۴۲}، دولت نمی‌تواند به تنهایی تخریب‌های متوسط یا شدید را تعمیر کند و برای بازسازی آن بیشتر متکی به تمویل خارجی است.

در سال ۲۰۱۴، ۱۱ مورد مکتب‌سوزی و ۹۳ مورد تخریب مکاتب به ثبت رسیده بود.^{۱۴۳} براساس مرور بودجه ملی سال ۱۳۹۴، یک ساختمان معمولی مکتب دارای هشت صنف درسی ۲۰۰،۰۰۰ دالر تخمین شده

است.^{۱۴۴} در صورتی عدم موجودیت اطلاعات از شدت تخریب، درین جا ما تخریب‌ها را بطور متوسط حدوداً ۲۰ درصد تمام هزینه مکتب فرض می‌کنیم. با تطبیق این رقم روی ۱۰۴ مورد که در سال ۲۰۱۴ اتفاق افتاده است، تخریب مکاتب مجموعاً ۴،۱۶ میلیون دالر هزینه داشته است.

در سال ۲۰۱۴، ۶۴ مورد مرتبط با کارمندان صحتی یا تجهیزات بخش صحتی به ثبت رسیده است.^{۱۴۵} به اساس مرور بودجه ملی سال ۱۳۹۴، بودجه یک کلینیک ۳۰ بستری ۳۵۰،۰۰۰ دالر برآورد شده است.^{۱۴۶} بخاطر عدم موجودیت اطلاعات در مورد شدت تخریب، درین جا ما بصورت تقریبی میزان تخریب را ۲۰ درصد ارزش کلینیک فرض می‌کنیم. با تطبیق این رقم روی ۶۴ موردی که در سال ۲۰۱۴ روی داده است، تخریب کلینیک‌ها در افغانستان درین سال ۴،۴۸ میلیون دالر هزینه داشته است.

اطلاعات و آمار موجود در رابطه به تخریب زیربناها در سال ۲۰۱۴ توسط وزارت احیا و انکشاف دهات فراهم شده است، با وجودیکه این آمار کامل نیست و احتمالاً محافظه‌کارانه هم باشد. تنها تخریب مستند شده در سال ۲۰۱۴ مربوط نهرهای آب در ولایت کاپیسا بود که هزینه تخریب آن ۳۵۰۰ دالر تخمین شده است و تخریب دو نهر آب در ولایت پروان که هر دو تخمیناً ۴۵۰۰ دالر هزینه داشته و تخریب یک پل در ولایت خوست که بصورت تقریبی هزینه‌ی آن ۱۲۰۰۰ دالر بوده است. بخاطر نبود اطلاعات کامل در این مورد، نرخ خطرات مرتبط با منازعات در ولایات از رهنمون یادداشت رهنما برای خطرات بشردوستانه منتشر شده در سال ۲۰۱۵ (که در مورد رویدادهای امنیتی، تلفات ملکی، و بیجا شده گان داخلی در اثر منازعات در سال ۲۰۱۴ است) که از سوی

^{۱۴۵} اطلاعات تهیه شده توسط UNOCHA در مورد افراط‌گرایی خشونت‌آمیز، بی‌جا شدن و مهاجرت، مخصوصاً در افغانستان که پس از سالها منازعه آمارهای مهاجرت بلندترین ریکورد را دارد و تعداد عودت‌کننده‌ن پایین‌ترین ریکورد را. بطور متوسط، از هر چهار مهاجر در دنیا یکی افغان است. با وجودیکه افغانستان یک شکور پسا منازعه است، تعداد بی‌جا شدگان داخلی و مهاجریان هنوز هم بسیار بالا است مثلاً تا سال ۲۰۱۵، تعداد بی‌جا شدگان داخلی ۹۶۴۰۰۰ نفر بوده است. پیامدهای انسانی و اقتصادی بی‌جا شدن و مهاجرت بسیار گسترده است و درین مورد اسناد موثق وجود دارد. بی‌جا شدن با خشونت‌های جنسی و جنسیتی، خشونت‌های خانوادگی، آسیب‌پذیری از مریضی، تأثیرات منفی روانی و صحت دماغی، افزایش مرگ و میر اطفال و زاد ولد، خدمات ضعیف صحت مادر و ولادی، بحران هویت، عدم مصونیت فیزیکی، ناامنی غذایی، کاهش سطح معیشت، و بیکاری مرتبط است. بی‌جا شدن معمولاً با از دست دادن زمین، امته و جایداد همراه است و در نتیجه کاهش سطح معیشت و بی‌ثباتی اقتصادی در پی دارد.

^{۱۴۶} "سند بودجه ملی سال ۱۳۹۴"، وزارت مالیه، ۲۰۱۵.

^{۱۳۸} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت احیا و انکشاف دهات در هرات.

^{۱۳۹} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت احیا و انکشاف دهات در بامیان.

^{۱۴۰} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت فواید عامه در بامیان.

^{۱۴۱} مصاحبه با مقامات ارشد وزارت احیا و انکشاف دهات در بامیان، فاریاب، کندز و ننگرهار؛ آموزگاران در فاریاب، هرات، کابل، کندهار و ننگرهار؛ پرسونل شفاخانه در کندهار؛ وزارت معارف در فاریاب، هرات، کابل، کندز، و ننگرهار؛ اعضای شورای ولایتی صلح در کندز؛ وزارت صحت عامه در هرات و کابل.

^{۱۴۲} ماری اس. هوبر، موریتس راد و شمسیه نوری، "ارزیابی و بررسی مستقلانه پیش نویس بودجه ملی افغانستان ۱۳۹۴"، موسسه‌ی برابری برای صلح و دموکراسی، نومبر ۲۰۱۴.

^{۱۴۳} http://www.epd-afg.org/wp-content/uploads/2014/03/1394-Budget-Snapshot_English.pdf.

^{۱۴۴} اطلاعات تهیه شده توسط یونیسیف، تثبیت شده و تثبیت نشده.

^{۱۴۵} "سند بودجه ملی ۱۳۹۴"، وزارت مالیه، جمهوری اسلامی افغانستان، ۲۰۱۵. http://www.budgetmof.gov.af/images/stories/DGB/BPRD/National/2014/Budget/1394/1394%20National%20Budget_English%20Version.pdf.

سازمان UNOHA^{۱۴۷} به نشر رسیده است مورد استفاده قرار گرفته تا هزینه‌ی تخریب را در هر ولایت بر اساس آماری که از سوی وزارت احیا و انکشاف دهات ارایه شده است، محاسبه کند که در نتیجه هزینه‌ی تخریب زیربناها در سال ۲۰۱۴ در افغانستان ۳۱۲۲۱۲ دالر بوده است.

بی‌جاشده‌گان و مهاجرین در اثر منازعه

مورد	هزینه به دالر
از دست دادن درآمد بیجا شده گان داخلی در اثر درگیری و خشونت	۷۲,۴۴۰,۵۱۱
از دست دادن درآمد مهاجرین در اثر درگیری و خشونت	۳۹۷,۹۲۹,۱۷۹
از دست دادن درآمد بخاطر عدم عودت در اثر ناامنی	۷۴۱,۳۷۰,۴۰۶

یکی از مهم‌ترین هزینه‌ی منازعه گسترش شهر کابل و شهرهای بزرگ افغانستان است که تقاضا را برای ارایه خدمات شهری افزایش داده و سبب افزایش فقر در شهرها شده است.^{۱۴۸}

مطابق گفته‌های افراد و خانواده‌های بی‌جا شده که از سراسر افغانستان برای این تحقیق مصاحبه شدند، ناامنی تأثیرات متعددی روی زندگی آنها داشته است؛ از تأثیرات سوء اقتصادی، فقر و از دست دادن زمین گرفته تا مشکل اسناد، کار شاقه اطفال و تأثیرات ناگوار روانی. تمام مطالعات موردی در باره‌ی بیجا شده‌گان دریافته است که تأثیرات اقتصادی آن ناگوار است. بسیاری از بی‌جا شده‌گان قبل از اینکه بی‌جا شوند وظیفه داشته اند، زمین و جایداد داشته اند و حتا زمین زراعتی برای کشت و کار داشته اند ولی تمام این بی‌جا شده‌ها از کاهش درآمد و کاهش سطح معیشت خانواده شکایت داشتند. بسیاری ازینها خانه‌ی شخصی داشتند ولی حالا مجبورند در خانه‌های کرایه‌ی یا مکان‌ها موقتی زندگی کنند که هیچ

منبعی برای درآمد ناچیز که بتواند نیازهای اولیه‌ی شان مثل سرپناه، غذا و لباس را تکافو کند در اختیار ندارند. برخی از آنها ادعا کردند که آنها نمی‌توانند قرضه بگیرند زیرا شبکه‌ی ارتباط اجتماعی آنها مخدوش شده است. با آنکه دلیل اصلی کوچ کردن شان متفاوت بود، و شامل عوامل مثل عوامل اقتصادی میشد، هر مطالعه موردی به این نتیجه رسیده است که حتا اگر تمام عواملی که سبب شده آنها کوچ کنند موجود می‌بود، در صورت عدم تهدید به زندگی شان حاضر نبودند محل سکونت خود را ترک کنند.^{۱۴۹}

بی‌جا شده‌ها و مهاجرین هزینه‌ی اقتصادی مستقیم و غیر مستقیم دارد. ولی با در نظر داشت دامنه‌ی این تحقیق، درین بخش تنها هزینه‌های اقتصادی مربوط به کاهش درآمد، هم کاهش درآمد فردی و هم کاهش درآمد کل کشور بخاطر از دست رفتن ظرفیت تولید کار انانی که کشور را ترک کرده اند، مورد بررسی و محاسبه قرار می‌گیرد. قابل یادآوری است که تأدیه‌های آنها بخش مهمی ازین هزینه را تشکیل می‌دهد ولی بخاطر نبود اطلاعات در این مورد، از محاسبه‌ی آن صرف نظر شده است.

یک تحقیق از شورای مهاجرین ناروی نشان می‌دهد که معیشت خانواده در صورت بی‌جا شدن بطور متوسط ۲۱ درصد کاهش می‌یابد. تا ماه می سال ۲۰۱۵ میلادی، مجموعاً ۹۶۴۰۰۰ بی‌جا شده در افغانستان به ثبت رسیده بود.^{۱۵۰} اگر تعداد اعضای خانواده را همان طور که شورای مهاجرین ناروی در تحقیق اش استفاده کرده است، ۹٫۵ نفر فرض کنیم، و دوران بی‌جاشدگی را بطور متوسط ۵ سال در نظر بگیریم که در همان تحقیق نیز همین رقم در نظر گرفته شده است،^{۱۵۱} با تطبیق نرخ تخفیف ۵٫۴ درصدی این نتیجه بدست می‌آید که کاهش درآمد بخاطر کاهش درآمد خانواده‌های بی‌جا شده در سال ۲۰۱۴، با در نظر داشت درآمد کنونی و درآمد آینده، برای کشور ۷۲,۴۴۱ دالر هزینه داشته است.

علاوه بر آن، افغانستان ظرفیت تولید اقتصادی خود را از دست می‌دهد زیرا مهاجرینی که کشور را ترک می‌کنند دیگر در اقتصادی سهمی ندارند. مطابق یک گزارش تازه از اداره عالی پناهندگان سازمان ملل متحد، ۵۹۵۰۰ افغان در سال ۲۰۱۴ درخواست پناهندگی کرده است—این رقم افزایش ۶۵ درصدی را نسبت به سال گذشته نشان می‌دهد. بازم، با استفاده از تولید سرانه ملی به عنوان آمار درآمد هر فرد، و با فرض این که ۸۰ درصد مهاجرین قصد عودت به افغانستان را ندارند^{۱۵۲} و با در نظر گرفتن بیست سال درآمد آنها بطور متوسط، اگر نرخ تخفیف اجتماعی ۵٫۴ را نیز تطبیق کنیم، این نتیجه

^{۱۵۰} "تحلیل آمار بی‌جاشده‌گان در افغانستان"، مرکز نبین المللی ظارت بر بی‌جاشده‌گان، ۲۰۱۵.

<http://www.internal-displacement.org/south-and-south-east-asia/afghanistan/figures-analysis>.

^{۱۵۱} "چالش‌های حمایت از بی‌جاشده‌گان: مطالعه تحقیقی در مورد بی‌جاشده‌گان داخلی در افغانستان"، مرکز مشاوره سامویل هال، ۲۰۱۲.

^{۱۵۲} http://www.nrc.no/arch/_img/۹۱۵۴۰۸۶.pdf.

^{۱۵۳} "سروی معلومات در مورد جمعیت، تثبیت آنها و پاسخ به نیازهای افغانها در پاکستان ۲۰۱۱"، UNHCR و دولت پاکستان، مارچ ۲۰۱۲.

<http://unhcrpk.org/wp-content/uploads/۲۰۱۲/۱۱/PPVR-Report.pdf>.

^{۱۴۷} "معلومات خطرات بشردوستانه: بررسی نیازهای بشردوستانه در افغانستان ۲۰۱۵"، UN OCHA، ۲۰۱۵.

http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/risk_profile_guidance_note_-_afghanistan_hrp_۲۰۱۵_-_۲۰۱۵۰۶۰۱.pdf.

^{۱۴۸} نسیم مجیدی، "بازگشت کنندگان شهری و بی‌جا شده‌گان داخلی افغانستان"، انستیتوت خاور میانه، ۲۵ جنوری ۲۰۱۱.

http://www.refugeecooperation.org/publications/afghanistan/pdf/۰۱_majidi.pdf.

^{۱۴۹} مصاحبه‌های مطالعات موردی با بی‌جا شده‌گان در بامیان، فاریاب، هرات، کابل، کندهار، کندز، ننگرهار.

به دست می‌آید که مهاجرینی که در سال ۲۰۱۴ کشور را ترک کرده اند، ۳۹۷،۹۲۹ میلیون دالر به افغانستان صدمه زده اند. یک تحقیق در میان مهاجرین افغان در پاکستان در سال ۲۰۱۱ دریافت شده است که ۴۲،۷۳ درصد آنها ناامنی را مانع اصلی برای عودت می‌پندارند.^{۱۵۳} مطابق آمار اداره عالی پناهندگان سازمان ملل متحد، حدود ۲،۶۹۰،۷۷۵ مهاجر افغان در سراسر دنیا وجود دارد.^{۱۵۴} با استفاده از آمار مهاجرین افغان در پاکستان، تخمین می‌کنیم که تقریباً حدود ۱،۱۴۹،۷۶۸ مهاجر افغان به دلیل ناامنی نمی‌توانند به کشورشان برگردند. با این رقم، تنها اگر یک سال ظرفیت تولید اقتصادی آن را در نظر بگیریم، مهیا نبودن شرایط عودت مهاجرین در سال ۲۰۱۴ حدود ۷۴۱،۳۷۰ میلیون دالر به کشور صدمه رسانده است.

شدگان در اثر منازعه: داستان شاه گل

ما یک سال است که بی‌جا شده ایم و در یک مکان موقتی زندگی می‌کنیم. طالبان منطقه‌ی ما را بمباران می‌کردن و ما مجبور شدیم به شهر بیاییم. اگر مشکل امنیتی نمی بود، ما هیچ گاه کوچ نمی کردیم. آنجا ما زندگی داشتیم، خانواده و دوستان ما آنجا بودند. پنج عضو خانواده ما یکجا کوچ کردند. تمام ما بی‌کاریم و هیچ کمی از دولت، انجوها و کسی دیگر دریافت نمی‌کنیم. قبل از اینکه بی‌جا شویم، خانه و جایدار داشتیم ولی نتوانستیم آن را بفروشیم و هنوز بخاطر ناامنی نمی‌توانیم به آنجا برگردیم. ما در جای قبلی زندگی بهتری داشتیم. ما زمین و باغ داشتیم و فرزندانم وقتی از مکتب بر می‌گشتند، در کنار پدرشان روی زمین و باغ کار می‌کردند. تمام اعضای خانواده ما روی زمین کار می‌کردند. اکنون در موقعیت خیلی بدی قرار داریم؛ آنجا مجبور نبودیم کرای خانه پرداخت کنیم. اینجا هیچ کسی با ما آشنا نیست و فکر نمی‌کنم کسی به ما چیزی قرض بدهد. دو پسر در صنف دهم و ششم درس می‌خواندند ولی حالا بخاطریکه هیچ کسی را نداریم که برای ما کار کند، آنها کار میکنند تا معیشت ما را تأمین کنند و مکتب نمی‌روند. آنها روزانه ۱۰۰-۲۰۰ افغانی درآمد دارند. تنها دخترم حالا در صنف اول درس می‌خواند ولی چون نتوانستیم اسناد مکتب را با خود بیاوریم، فرزندانم نمی‌توانند اینجا شامل مکتب شوند. صحت من و فرزندانم خوب نیست. من افسردگی دارم. آنها چاه عمیق، آب پاک و غذای خوب داشتیم ولی اینجا آب صحتی و غذای خوب نداریم. نه خانه داریم، نه اسباب خانه و نه هیچ چیز دیگر و این وضعیت به لحاظ روانی و عاطفی روی من تأثیر منفی گذاشته است. پس از اینکه بی‌جا شدیم، شوهرم برای شش ماه گلو دردی داشت. هرباری که طرف اولادهایم نگاه می‌کردم، ناامید می‌شدم. اگر امنیت بهتر شود، طالبان از بین بروند و بمباری متوقف شود، ما به خانه‌ی خود بر می‌گردیم. در غیر آن بر نمی‌گردیم. اگر پول می‌داشتیم، به زودی به ایران یا پاکستان می‌رفتیم. دلیلش این است که اینجا زندگی خوب نداریم و فرزندانم نمی‌توانند درس بخوانند. به همین دلیل ترجیح می‌دهم خارج از کشور بروم تا فرزندانم بتوانند درس بخوانند و آینده‌ی راحت داشته باشند.

۳.۳ افراط‌گرایی خشونت‌آمیز و اقتصاد

در متون هیچ توافق نظری در مورد تأثیرات منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز روی فعالیت اقتصادی وجود ندارد. درین مورد توافق نظر وجود دارد که تأثیرات منفی ناشی از منازعه روی اقتصاد نباید از نظر دور داشته شود، ولی مسائلی مثل عاملیت برعکس، عدم موجودیت یا موجودیت ناکافی اطلاعات، تفاوت‌های جیوپولیتیک، محاسبه و مودل سازی، و حتا سود درازمدت مرتبط

با وجود این مسایل که در مورد تحلیل هزینه اقتصادی منازعه وجود دارد، در متون تحقیقی شواهدی ارایه شده است که نشان‌دهنده تأثیرات شدید منازعه روی اقتصاد خورد و اقتصاد کلان می‌باشد. به عنوان مثال، در یکی از تحقیق‌ها که اطلاعات مربوط به چندین کشور در آن استفاده شده بود، دریافت شده است که منازعه—بخصوص جنگ داخلی—رشد اقتصادی کشور درگیر را در پنج سال اول ۸۵٪ کاهش می‌دهد ولی نشانه‌هایی بهبود پس از مراحل اولیه درگیری وجود دارد.^{۱۵۷} لازم به یادآوری است که سرازیر شدن پول به شکل کمک‌های نظامی، انکشافی و بشردوستانه رشد بی‌پیشنه و مستمر را به ثبت

^{۱۵۵} کرسوفر بلتمن و ایدوار مینگویل، "جنگ داخلی"، ۲۰۱۰.

^{۱۵۶} براک بلومبرگ و گریگوری هیس، "رابطه‌ی موقتی میان خشونت و فعالیت اقتصادی"، ۲۰۰۲.

^{۱۵۷} جیمز موردوخ و تاد سندلر، "جنگ‌های داخلی و رشد اقتصادی: پراکندگی فضایی"، ۲۰۰۴.

^{۱۵۳} "سروری معلومات در مورد جمعیت، تثبیت آنها و پاسخ به نیازهای افغانها در پاکستان ۲۰۱۱"، UNHCR و دولت پاکستان، مارچ ۲۰۱۲.

^{۱۵۴} "فعالیت‌های کشورها در ۲۰۱۵ از سوی یونیسف—افغانستان"، UNHCR، <http://www.unhcr.org/pages/49e48feb6.html>، ۲۰۱۵.

رسانده و در سال ۲۰۰۹ به ۲۱٪ رسیده بود که باعث شده اقتصاد به کمک خارجی متکی شود زیرا بهبود اقتصادی بخشی از پول غیر دریافتی کمک خارجی بوده است. با این وجود، با بیرون شدن نیروهای ناتو، نرخ رشد از سال ۲۰۱۳ بدینسو کاهش چشمگیری پیدا کرده و در سال ۲۰۱۴ به ۲٪ تکیه کرده بود.^{۱۵۸} این کاهش نشان می‌دهد که در صورت کاهش پول کمکی، هزینه‌های اقتصادی افراط‌گرایی خشونت‌آمیز ممکن است بیشتر شود زیرا مقدار کمک خارجی که در دوران حضور نیروهای آیساف موجود بود، دیگر وجود ندارد.

اقتصاد خورد و اقتصاد کلان

بسیاری از تحقیقاتی که انجام می‌شوند روی تأثیرات منازعات خشونت‌آمیز بر اقتصاد کلان تمرکز دارند و بیشتر از یک کشور را تحلیل می‌کنند؛ از همین رو تأثیرات آن روی اقتصاد خورد بصورت عموم از دید محققین دور مانده است. در خصوص افغانستان، نه تحقیق روی اقتصاد خورد به نشر رسیده نه هم روی اقتصاد کلان، یا حد اقل در دسترس عامه قرار ندارد. یک تحقیق در مورد تأثیرات منازعه روی اقتصاد خورد استدلال می‌کند که خانواده‌هایی که در معرض درگیری شدید در کشور رواندا قرار دارند میزان مصرف شان کمتر از خانواده‌هایی است که در مناطقی با درگیری خفیف زندگی می‌کنند. تفاوت‌های جغرافیایی و سرشت داخلی بودن منازعه در محاسبات اقتصادی آنها در نظر گرفته شده است ولی عوامل دیگر مثل زیربناها، نهادها و تکنولوژی نادیده گرفته شده‌اند.^{۱۵۹} این تحقیق اولین تلاشی است برای فهمیدن تأثیرات منازعه روی اقتصاد خورد. زمانی که این تحقیق انجام می‌شد، تأثیرات اقتصادی منازعه روی شرکت‌ها هنوز به موضوع هیچ نشریه و تحقیقی نبود (تا جایی که نویسنده آگاهی دارد).

تأثیرات منازعه روی اقتصاد کلان بصورت گسترده مورد تحقیق و بررسی قرار گرفته است و این موضوع بطور روزافزون از اهمیت خاص در متون تحلیل منازعه برخوردار می‌شود. این بررسی شامل تحلیل تأثیرات منازعه روی بازار کالاها، درآمد داخلی، مالیه، سرمایه‌گذاری، رشد و اقتصاد کشورهای همسایه می‌شود. این تحلیل‌ها معمولاً بیشتر از یک کشور را بررسی می‌کند و بجای استفاده از مطالعات موردی مبتنی بر روش‌ها تحقیقی کیفی، از مدل‌سازی اقتصاد محاسبوی استفاده می‌کنند. قبلاً یادآوری شده است که منازعه تأثیرات

قابل ملاحظه روی رشد بجا می‌گذارد،^{۱۶۰} ولی تحقیقات نشان می‌دهد که منازعه در مراحل آغازین تولید را بطور متوسط ۱۸ درصد کاهش می‌دهد.^{۱۶۱} این تحقیقات همچنان واضح می‌سازد که این تأثیرات منفی روی رشد و میزان تولید ناشی از کاهش سرمایه‌گذاری است.^{۱۶۲} دریافت‌های این تحقیقات همچنان نشان می‌دهد که درگیری توانایی دولت را در جمع‌آوری درآمد داخلی ضعیف می‌سازد زیرا جنگ میکانیزم‌های جمع‌آوری درآمد را متضرر می‌سازد.^{۱۶۳} و زمانیکه منازعه بروز می‌کند، سطح درآمد داخلی کاهش پیدا می‌کند.^{۱۶۴} درکنار تأثیرات منفی روی اقتصاد ملی، منازعات تأثیرات منفی روی اقتصاد کشورهای همسایه هم از خود بجا می‌گذارد.^{۱۶۵}

افراط‌گرایی خشونت‌آمیز و اقتصاد افغانستان

با وجودیکه محاسبه تأثیرات افراط‌گرایی خشونت‌آمیز روی شاخص‌های اقتصاد کلان و اقتصاد خورد در افغانستان (مثل مصرف، سرمایه‌گذاری، رشد، استخدام، درآمد داخلی) در حوصله این تحقیق نیست، درین بخش تلاش می‌کنیم ارزیابی کمی در این مورد با استفاده از آماری که از سوی دولت افغانستان، بانک جهانی و دیگر نهادها در اختیار ما قرار گرفته است، ارائه کنیم. شاید این محاسبه بتواند تصویر وسیع‌تر از تأثیرات منازعه روی فعالیت‌های اقتصادی در افغانستان بدست بدهد.

پروژه‌های انکشافی، سرمایه‌گذاری و درآمد داخلی

از مصاحبه‌هایی که با مقامات ارشد، کارمندان بخش خدمات ملکی و دیگر نماینده‌های دولت صورت گرفته است به وضاحت فهمیده می‌شود که تأثیرات سوء منازعه روی زیربناها و پروژه‌های انکشافی نگرانی مشترک همه است زیرا در جریان مصاحبه این موضوع باربار مورد اشاره قرار گرفت.^{۱۶۶} بسیاری از مصاحبه‌دهنده‌ها تأکید کردند که ناامنی تأثیر منفی مستقیم روی اقتصاد محلی دارد زیرا پروژه‌های زیربنایی و انکشافی، از بخش معادن گرفته تا پارک‌های صنعتی، بخاطر محیط کاری ناامن، کاهش سرمایه‌گذاری‌ها و دیگر

^{۱۵۸} دیتابیس بانک جهانی، دسترسی در ۲۲ جولای،

<http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG/countries/AF?display=graph>.

^{۱۵۹} مورجیک ویرپورتن و پیر سرنبلز، "تأثیرات منازعه مسلحانه روی فعالیت اقتصادی: شواهدی از رواندا"، ۲۰۱۲.

^{۱۶۰} دگر تحقیقات در مورد تأثیرات رشد: سولومون پولاپیک و داریا سواستیانووا، "آیا منازعه رشد را مختل می‌کند؟ شواهدی در مورد رابطه‌ی بی‌ثباتی سیاسی و فعالیت اقتصاد ملی"، ۲۰۱۰؛ کواینا جیی ما بریمونگ و مروه کورلی، "جنگ‌های داخلی و رشد اقتصادی در افریقای تحت صحرا"، ۲۰۱۵.

^{۱۶۱} والری سیرا و سوینا ساکسینا، "دینامیک رشد: داستان بهبود اقتصادی"، ۲۰۰۸.

^{۱۶۲} تیم بیزلی و دیگران، "منازعه و سرمایه‌گذاری"، ۲۰۱۱.

^{۱۶۳} OECD، کشورهای شکننده ۲۰۱۴؛ انسجام درآمد داخلی، ۲۰۱۴.

^{۱۶۴} تونی ادیسین و دیگران، "مالیه و اصلاح درآمد داخلی در کشورهای متأثر از جنگ"، ۲۰۰۲.

^{۱۶۵} پاول دون و نان تیان، "منازعه، رشد اقتصادی و تأثیرات فضایی در افریقا"، ۲۰۱۳.

^{۱۶۶} این موضوع در ۱۱ مصاحبه یاد شد؛ مقامات ارشد وزارت اقتصاد در کابل، فاریاب، کندهار؛ مقامات ارشد وزارت فواید عامه در بامیان، ننگرهار، کندهار و هرات؛ اعضای شورای ولایتی صلح در کندهار؛ آموزگاری از کندهار؛ مقامات ارشد وزارت احیا و انکشاف دهات در ننگرهار و فاریاب.

دولت در جمع آوری مالیات همچنان باعث شده دولت نتواند منابع دیگر مالیاتی را مثل مالیات بر ارزش افزوده ایجاد کند که هنوز به اجرا در نیامده است.^{۱۷۵}

استخدام و خورده تجارت‌ها

موضوعی که در تمام مصاحبه‌ها دیده می‌شد، تأثیرات ناگوار منازعه روی استخدام بود که با کاهش سرمایه‌گذاری، کاهش پروژه‌های زیربنایی و انکشافی و محدود شدن فرصت‌های تعلیمی ارتباط مستقیم دارد. به اساس گفته‌های مقامات وزارت صحت عامه و شفاخانه‌ها، تأثیرات مستقیم منازعه روی استخدام را می‌توان به مجروح شدن یک فرد در اثر حمله مخالفین مسلح نسبت داد که در نتیجه باعث کاهش ظرفیت کاری فرد یا از دست دادن وظیفه می‌شود.^{۱۷۶} تأثیرات غیر مستقیم منازعه روی بیکاری عوامل مختلف دارد، از لغوی شدن پروژه‌های انکشافی گرفته تا کاهش مصارف دولت، یا کاهش سرمایه‌گذاری که تقریباً در تمام مصاحبه‌ها به آن اشاره شد. رابطه‌ی مستقیم میان بروز منازعه و بیکاری را نمی‌توانم ثابت کنیم زیرا اطلاعات کافی در این مورد در دسترس نیست. ولی به هر حال، این روشن است که نرخ بیکاری در افغانستان بالا است و احتمالاً در حال افزایش نیز هست. آمارها در مورد بیکاری متفاوت است زیرا بسیاری از افغانها در شغل غیر رسمی دارند، ولی یکی از مقامات ارشد وزارت اقتصاد در کابل اظهار داشت که ۵۱٪ نیروی کار (بالتر از سن ۱۶ سال) بیکار اند و ازین رقم، ۸۰٪ آنرا مردان و ۲۰٪ باقیمانده را زنان تشکیل می‌دهند^{۱۷۷} که در عین حال، مشارکت پایین زنان در بازار کار را نیز نشان می‌دهد.^{۱۷۸}

عوامل مربوط به امنیت، به تعلیق در آمده یا هم لغو شده‌اند.^{۱۶۷} این مشکل در تعهدات مالی دولت افغانستان در سال‌های اخیر نیز مشاهده می‌شود. بودجه‌ای که از سوی دولت به زیربناها و منابع طبیعی اختصاص یافته از ۲۴٪ در سال ۱۳۹۰ به ۱۴٪ در سال ۱۳۹۳ تنزیل یافته در حالیکه بودجه نظامی از ۲۹٫۶٪ در سال ۱۳۹۰ به ۴۴٪ در سال ۱۳۹۳^{۱۶۸} افزایش پیدا کرده است زیرا وضعیت امنیتی بدتر شده و سربازان و افغانهای ملکی تلفات بیشتری را شاهد بوده است.^{۱۶۹}

مطابق یک تعداد از مصاحبه‌ها، تأثیرات منازعه روی سرمایه‌گذاری هم چشم‌گیر بوده است. بسیاری از مقامات دولتی و اعضای شوراهای ولایتی صلح یادآور شدند که سرمایه‌گذاری ملی و بین‌المللی در چند سال اخیر با بدتر شدن اوضاع امنیتی کاهش یافته^{۱۷۰} و رشد اقتصادی را صدمه رسانده است. این نکته از سوی یکی از مقامات ارشد وزارت اقتصاد در کابل نیز با تأکید یادآوری شد. وی اظهار کرد که با افزایش خشونت‌ها از سوی مخالفین مسلح از ۲۰۰۸ بدین سو—که این سال به عنوان نقطه آغاز مجدد خشونت‌ها بحث برانگیز است زیرا در گزارش INSO سال ۲۰۱۱ به عنوان نقطه عطف^{۱۷۱} شناخته شده است— با کاهش روزافزون سرمایه‌گذاری سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی همراه بوده است زیرا فضای امن تر سرمایه‌گذاری در کشورهای همسایه مثل هند و ترکیه توجه آنها را بیشتر جلب کرده است.^{۱۷۲} در بخش سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، تازه‌ترین آمار بانک جهانی این کاهش را تأیید می‌کند و نشان می‌دهد که میزان پولی وارد شده به کشور ۰٫۵ درصد در سال ۲۰۱۰ به ۰٫۳ درصد در سال ۲۰۱۳^{۱۷۳} کاهش یافته است. درآمد داخلی شاخص دیگر اقتصادی است که منازعه روی آن تأثیر منفی داشته است بخاطریکه مالیه‌ستانی وابسته به فعالیت اقتصادی و توانایی دولت در جمع‌آوری آن از نقاط امن و ناامن است. به گفته‌ی یکی از مقامات ارشد وزارت مالیه در کابل، بخاطر افزایش ناامنی، بخش مالیه در افغانستان به درستی فعالیت نمی‌کند. او کندهار را مثال داد که در آن میزان مالیات جمع‌آوری شده کمتر از مقداری است که پیش‌بینی شده است زیرا مأموران مالیه نمی‌توانند به ولسوالی‌ها ناامن بروند و مالیه را جمع‌آوری کنند.^{۱۷۴} ناتوانی

^{۱۷۴} مقام ارشد وزارت مالیه در کابل.

^{۱۷۵} همان.

^{۱۷۶} کارمندان شفاخانه در کابل، کندهار، کندز، هرات؛ مقام ارشد وزارت صحت عامه در کندهار.

^{۱۷۷} مقام ارشد وزارت اقتصاد در کابل.

^{۱۷۸} اتحادیه ملی پیشه‌وران افغانستان یادآوری کرد که نرخ بیکاری در افغانستان سال ۲۰۱۴، ۶۰٪ بوده است:

<http://wadsam.com/afghan-business-news/afghanistans-unemployment-rate-hits-۵۶-۲۳۲/>.

وزارت تجارت و صنایع، در بررسی تجارت افغانستان ۲۰۰۹-۲۰۱۳، نرخ بیکاری را ۳۳٪ در سال ۲۰۱۳ اعلام کرده:

<http://moci.gov.af/Content/files/MoCI-Report-En-۱۲۰۱۱۵.pdf>.

^{۱۶۷} عضو شورای ولایتی صلح کندهار؛ مقام ارشد وزارت اقتصاد در کندهار؛ مقام ارشد وزارت فواید عامه ننگرهار، مقام ارشد وزارت فواید عامه در هرات.

^{۱۶۸} موریتس راد، ماری هوبر و چک تیسن، بودجه‌گذاری بهتر: ارزیابی موثریت بودجه ملی و آرایه خدمات در وزارت معارف و صحت عامه، موسسه برابری برای صلح و دموکراسی، ۲۰۱۴.

^{۱۶۹} "گزارش سالانه در مورد حمایت از مردم ملکی در منازعات مسلحانه"، یوناما، ۲۰۱۵.

^{۱۷۰} مقام ارشد وزارت اقتصاد در کندز؛ مقام ارشد وزارت دفاع در هرات؛ اعضای شورای ولایتی صلح در کندز و هرات.

^{۱۷۱} پریزنتیشن INSO در جریان میزگرد همین نهاد. اطلاعات بخاطر محرمانیت قابل نشر نیست.

^{۱۷۲} مقام ارشد وزارت اقتصاد در کابل.

^{۱۷۳} سایت بانک جهانی، دسترسی به تاریخ ۱۷ جون: <http://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.WD.GD.ZS>.

قبلا ما یک دکان داشتیم و در آن مواد غذایی و کالاهای دیگر را به دیگر دکانداران می‌فروختیم. تمام آنها به دکان ما می‌آمدند و از ما برنج، روغن، شکر، چای و دیگر ضرورت‌های خانه را می‌خریدند. ما چهار سال همین کار را می‌کردیم. شکر کار ما خوب پیش می‌رفت و ماهوار ۲۰۰۰۰ الی ۳۰۰۰۰ افغانی در آمد داشتیم.

وقتی ما تصمیم گرفتیم کار و بار خود را شروع کنیم، امنیت تا جایی خوب بود و ما فکر می‌کردیم که وضعیت هر روز بهتر خواهد شد. ولی اکنون شاهد بدتر شدن اوضاع امنیتی هستیم و نگرانی مردم ازین ناحیه با گذشت هر روز بیشتر می‌شود. بدتر شدن اوضاع امنیتی تأثیر ناگوار روی کار و بار تجار دارد بخاطریکه آنها نمی‌توانند به موقع خرید و فروش کنند. آنها نگران پول شان هستند و نمی‌دانند کجا پول شان را نگهداری کنند. اگر آنها جنس بیشتر برای دکان شان تهیه کنند زیرا آنها نمی‌توانند اجناس شان را به موقع بفروشند و این طوری پول شان را از دست می‌دهند و ضرر می‌کنند. حالا ما دکان نداریم و من با خانواده ام به شهر کوچ کرده ام. ما همه چیز خود را ترک کردیم، خانه، جایداد، زمین؛ بخاطریکه زندگی ما از همه چیز مهم تر است.

وقتی من در دکان کار می‌کردم، گاهی مخالفین مسلح به دکان ما می‌آمدند و به زور از ما پول می‌گرفتند. همه روزه شایعه‌های مختلف در مورد گروه‌های مختلف و فعالیت‌های آنها پخش می‌شد، و این کار روی خرید و فروش ما تأثیر منفی داشت و ما نتوانستیم کار خود را بصورت عادی ادامه بدهیم. آنها مسلح بودند و زور داشتند، به همین دلیل ما نمی‌توانستیم از خواسته‌های نامشروع آنها سر باز بزنیم. آنها ناگهان ظاهر می‌شدند و با سلاح شان ما را تهدید می‌کردند که به آنها پول و جنس بدهیم. ما اکثر از طرف صبح و شام نمی‌توانستیم دکان خود را باز کنیم زیرا امنیت بد بود و دولت نیز کمکی برای بهبود امنیت نمی‌توانست و ما هر روز با این مشکل مواجه بودیم. وقتی درگیری میان نیروهای دولتی و شورشیان و مخالفین مسلح در می‌گرفت نیز کار ما را متوقف می‌کرد. گاهی جاده‌هایی بازار را ماین گذاری می‌کردند. بخاطر فعالیت مخالفین مسلح و ناامنی در منطقه، گاهی برای هفته‌ها بسته می‌ماند. به همین خاطر بسیاری اجناس ما خراب می‌شد. بخاطریکه وضعیت امنیتی هر روز بدتر می‌شد و ما نمی‌توانستیم با امنیت کامل به کار و بار خود ادامه بدهیم، دکان خود را فروختیم و به شهر کوچ کردیم. وقتی دکان خود را با تمام اجناسش فروختم، ۸۰۰،۰۰۰ الی ۹۰۰،۰۰۰ کددار پاکستانی ضرر کردم.

وقتی در یک منطقه امنیت نباشد، زندگی و کار تمام کسانی که در آن منطقه زندگی می‌کنند به هم می‌خورد. زندگی هیچ دکانداری امنیت نداشت و همه خطر را حس می‌کردند. این وضعیت روی تجارت و اقتصاد مردم تأثیر منفی دارد. واضح است که وقتی امنیت در یک جامعه و یک منطقه برقرار باشد، و زندگی و جایداد مردم محفوظ باشد، آنها می‌توانند به تجارت و کارهای زورمهری خود ادامه بدهند و شرایط مالی خود را بهبود بخشیده و معیشت خانواده خود را تأمین کنند

نبود امنیت همه چیز را متأثر می‌کند به شمول تجارت سیستم حمل و نقل. مثلا وقتی من دکانداری می‌کردم، هر راننده راضی می‌شد به شهر بیاید و اجناس مرا انتقال بدهد بخاطریکه امنیت برقرار بود. حالا راننده‌ها این کار را نمی‌کنند بخاطریکه آنها بخاطر امنیت جان شان و امنیت وسیله‌ی شان نگران اند. مخالفین مسلح به هر کار غیر مشروع به شمول دزدی و سرقت دست می‌زنند بخاطریکه آنها نمی‌خواهند افغانستان اقتصاد و سکتورهای دیگر خود را انکشاف بدهد. من با چشمان خودم دیده ام که شورشیان دکانداران را لت و کوب کرده و مال و جنس شان را دزدیده است. روزی من در دکان خود نشسته بودم که ناگهان هفت هشت شورشی آمدند و ۳۵۰۰۰ کددار من را بردند. آنها چندین بوجی آرد، برنج، شکر و روغن را نیز با خود بردند. ما هیچ چیزی گفته نمی‌توانستیم زیرا آنها با سلاح ما را تهدید می‌کردند. به هر حال، حالا من در شهر زندگی می‌کنم و تصمیم دارم کار و بار تازه را شروع کنم. مدتی است دنبال این کار بوده ام. تلاش می‌کنم با پولی که دارم تجارت کوچکی راه بیندازم. هر کسی می‌خواهد برای کسب سود و بهبود وضعیت اقتصادی خود کاری انجام دهد. فکر می‌کنم اگر همان کار و بار قبلی ام را ادامه بدهم خوب است بخاطریکه در آن بخش تجربه دارم.

۴. نتیجه‌گیری

منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز که فعلا در افغانستان جریان دارد، هزینه‌های قابل ملاحظه به افغانستان، منطقه و جامعه بین‌المللی داشته است. درین تحقیق به هزینه‌هایی که دولت افغانستان و در کل کشور افغانستان متقبل شده است، پرداخته است تا هزینه‌های اضافی را که ادامه‌ی منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز بوجود می‌آورد محاسبه و بررسی کند.

برای افغانستان، بدون محاسبه هزینه‌های اقتصاد کلان، هزینه‌ی یک ساله افراط‌گرایی خشونت‌آمیز ۹,۰۹۱ میلیارد دالر محاسبه شده است که تقریباً ۲۴,۹۰۶ میلیون دالر در روز می‌شود. این رقم معادل ۴۴٪ تولید ناخالص داخلی افغانستان است.^{۱۸۴} همچنان، این رقم حدوداً معادل ۱۱۳٪ کل بودجه‌ی ملی سال ۱۳۹۴ افغانستان است و تقریباً چهار برابر مقدار درآمد داخلی پیش بینی شده دولت افغانستان در سال ۲۰۱۴ است.^{۱۸۵}

در افغانستان قیمت متوسط یک کیلو برنج، غذایی که در افغانستان معمول است، ۸۷,۳ افغانی^{۱۸۶} است و هر فرد روزانه به ۴۰۰ گرام برنج نیاز دارد.^{۱۸۷} هزینه‌ای که منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز به افغانستان در یک سال تحمیل می‌کند، برای تغذیه تمام افغانها برای مدت ۱,۳۷ سال کافی است. با در نظر داشت هزینه‌ی متوسط پروژه‌های جاده سازی در افغانستان،^{۱۸۸} هزینه‌ی یک ساله افراط‌گرایی خشونت‌آمیز می‌تواند ۲۵,۹۷۳ کیلو متر جاده جدید را قیر ریزی کند یا هم برای حفر ۱۸ میلیون چاه آب آشامیدنی کفایت می‌کند.^{۱۸۹} با این هزینه می‌شود بیش از ۲ میلیون مکتب جدید ساخت،^{۱۹۰} و یا معاشات تمام معلمین افغانستان را برای ۱۸ سال پرداخت کرد (با فرض بلندترین معاش یک معلم در افغانستان).^{۱۹۱} این هزینه برای اعمار بیش از ۶۰,۰۰۰ ماکز اولیه صحتی،^{۱۹۲} یا واکسناسیون ۲۴۳ میلیون کودک کافی است.^{۱۹۳}

تأثیرات منازعه روی خورده تجارت‌ها نه در افغانستان موضوع تحقیق بوده نه در سایر کشورها. با این حال، مصاحبه‌های انجام شده برای این تحقیق نشان می‌دهند که تجار محلی مثل دکانداران قطعاً از درگیری‌ها در مناطق شان صدمه می‌بینند. مصاحبه‌دهنده‌ها یک تعداد تأثیرات منفی روی بخش اقتصادی را که نتیجه‌ی خشونت‌های مخالفین مسلح است، یادآوری کردند که شامل تخریب جایدادها، کاهش سود، عدم امکان واردات، گم شدن محصولات و توقف کار شان به خاطر ناامنی می‌شد.^{۱۷۹} بعضی‌ها از بی‌جا شده‌گانی یاد کردند که در اثر خشونت‌های مخالفین مسلح مجبور شدند تجارت خود را به جای دیگر در همان ولایت یا ولایت دیگر انتقال دهند که در نتیجه ضررهای زیادی را بخاطر از دست دادن مشتری و جای متقبل شدند.^{۱۸۰} ساعت‌های آغاز کار آنها نیز تغییر کرده^{۱۸۱} و باعث شده بسیاری از مشتری‌ها بخاطر ناامنی راه از مراجعه به آنها منصرف شده‌اند.^{۱۸۲} بنابراین، از دید آنها ناامنی به شیوه‌های مختلف خورده تجارت‌ها را متضرر می‌کند، از واردات کالا گرفته تا مشتری‌یابی.

با ارایه اطلاعات مؤثق که در بالا در مورد آن صحبت شد، و با ملاحظه شاخص‌های مثل پروژه‌های انکشافی، سرمایه‌گذاری، درآمد داخلی، استخدام و خورده تجارت‌ها، این نتیجه به دست می‌آید که رابطه میان منازعه و محرومیت اقتصادی وجود دارد. ولی به این بدان معنا نیست که در صورت نبود جنگ شدید اقتصاد شاهد رونق ناگهانی خواهد بود و مصارف دولتی در بخش‌های غیر نظامی اختصاص خواهد یافت—آنگونه که یکی از مقامات وزارت داخله در یکی از مصاحبه‌ها نیز اظهار کرد.^{۱۸۳} این امر به متغیرهای زیادی مثل تمویل‌کننده‌گان خارجی، سرمایه‌گذاران و نمایندگان سیاسی همان دوره وابسته است.

<http://documents.wfp.org/stellent/groups/public/documents/ena/wfp271447.pdf>.^{۱۸۷}

^{۱۸۸} "دستنامه: فورمول محاسبه‌ی فعالیت‌ها و خدمات دولتی‌های پس از منازعه"، OECD، ۲۰۱۰.

^{۱۸۹} بر اساس هزینه‌ی حفر یک چاه جدید، بودجه ملی ۱۳۹۴.

^{۱۹۰} بر اساس هزینه‌ی اعمار یک مکتب با ۸ صنف درسی، بودجه ملی ۱۳۹۴.

^{۱۹۱} سید طایق مجیدی، "دولت طرح خانه برای معلمین کابل را آغاز کرد"، طلوع نیوز، ۹ جون ۲۰۱۵.

<http://www.tolonews.com/en/afghanistan/19930-govt-launches-housing-scheme-for-kabul-teachers>.

^{۱۹۲} <http://www.swedishcommittee.org/sca-constructs-basic-health-centers-in-remote-areas-of-samangan>.^{۱۹۳} ۵,۹۵۵E+۰۸

^{۱۷۹} این موضوع در ۵ مصاحبه با دکانداران ولایات فاریاب، هرات، بامیان، کندهار و ننگرهار یاد شد.

^{۱۸۰} دکانداران در بامیان، فاریاب، ننگرهار.

^{۱۸۱} دکانداران در بامیان، فاریاب، هرات.

^{۱۸۲} دکانداری در کندهار.

^{۱۸۳} مقام ارشد وزارت دفاع در هرات.

^{۱۸۴} "اطلاعات افغانستان"، بانک جهانی، ۲۰۱۵.

<http://data.worldbank.org/country/afghanistan>.

^{۱۸۵} ماری اس. هوپر، مورتس راد و شمسیه نوری، "بررسی مستقل پیش نویس بودجه ملی افغانستان ۱۳۹۴"، موسسه‌ی برابری برای صلح و دموکراسی، ۲۰۱۴.

^{۱۸۶} برنامه جهانی غذا، تحلیل آسیب‌پذیری و نقشه‌گذاری افغانستان، نشریه

قیمت‌های بازار برای سال ۲۰۱۴، برنامه‌ی جهانی غذا، جنوری ۲۰۱۵.

منابع

"گزارش بودجه ملی سال ۱۳۹۳"، وزارت مالیه جمهوری اسلامی افغانستان، ۲۰۱۴.

"سند بودجه ملی سال ۱۳۹۴"، وزارت مالیه جمهوری اسلامی افغانستان، ۲۰۱۵.

http://www.budgetmof.gov.af/images/stories/DGB/BPRD/National%۲۰Budget/۱۳۹۴/۱۳۹۴%۲۰National%۲۰Budget_English%۲۰Version.pdf.

"معرفی فعالیت‌های کشورها—افغانستان، UNHCR، ۲۰۱۵" اداره عالی پناهندگان ملل متحد،

<http://www.unhcr.org/pages/۴۹e۴۸۶eb۶.html>.

آدیسن، تونی و دیگران. "مالیه و اصلاح درآمد داخلی در کشورهای جنگ زده." ۲۰۰۲.

<http://costsofwar.org/article/afghan-refugees>.، هزینه منازعه، ۲۰۱۵.

"گزارش سالانه افغانستان ۲۰۱۳: محافظت از افراد ملکی در منازعات مسلحانه"، یوناما، فبروری ۲۰۱۴.

http://unama.unmissions.org/Portals/UNAMA/human%۲۰rights/Feb_۸_۲۰۱۴_PoC-report_۲۰۱۳-Full-report-ENG.pdf

گزارش سالانه افغانستان ۲۰۱۴: محافظت از افراد ملکی در منازعات مسلحانه"، یوناما، فبروری ۲۰۱۵.

<http://unama.unmissions.org/Portals/UNAMA/human%۲۰rights/۲۰۱۵/۲۰۱۴-Annual-Report-on-Protection-of-Civilians-Final.pdf>.

"تحلیل آمار بیجا شده‌گان افغانستان"، مرکز نظارت بر بیجا شده‌گان داخلی، ۲۰۱۵.

<http://www.internal-displacement.org/south-and-south-east-asia/afghanistan/figures-analysis>.

"گزارش‌های صحت عامه و گزارش‌های ضمیمه برای صحت زاد و ولد ۲۰۱۱-۲۰۱۲"، وزارت صحت عامه، جمهوری اسلامی افغانستان، اکتوبر ۲۰۱۳.

http://www.healthpolicyproject.com/pubs/۲۶۲_AfghanistanNHARReportFINAL.pdf.

علی، حمید ای. "برآورد هزینه‌ی اقتصادی منازعات مسلحانه: مطالعه موردی از دارفور." مجله Defense and Peace Economics، جلد ۲۴، شماره ۶ (۲۰۱۳): ۵۰۳-۵۱۹.

التیر چیارا؛ "بار منازعه مسلحانه: با رویکرد صحت عامه"، مرکز تحقیقات در مورد سرایت فاجعه، ارایه شده به کنفرانس میکروکون، برایتین، ۳۰ جون ۲۰۱۱.

"گزارش پیشرفت APRP ۲۰۱۴"، UNDP، ۲۰۱۴.

<http://www.af.undp.org/content/dam/afghanistan/docs/crisisprev/APRP/APRP-APR-۲۰۱۴.pdf>.

"سند برنامه‌ی APRP"، شورای امنیت ملی، جولای ۲۰۱۰.

آرتور فلیپ و انجوگونا اموانیکا. "ادغام مجدد و بازسازی سودان جنوبی." مرکز آموزشی بین المللی حمایت از صلح، ۲۰۱۲.

http://www.ipstc.org/media/documents/Occasional_Paper_۰۴_۲۰۱۳.pdf

بارفیلد، توماس. "افغانستان: تاریخ فرهنگی و سیاسی." پرستون، نیوجرسی: انتشارات دانشگاه پرستون، ۲۰۱۰.

بیزلی، تیم و دیگران. "منارعه و سرمایه‌گذاری." ۲۰۱۱.

بلت من، کریستوفر و ایدوارد مینگویل. "جنگ داخلی." ۲۰۱۰.

بلومبرگ، براک و گریگوری هیس. "وابستگی موقتی میان منارعه و فعالیت اقتصادی." ۲۰۰۲.

برید، ویلیام. "درس‌هایی از تاریخ افغانستان برای دوران گذار و پس از آن." انستیتوت صلح ایالات متحده آمریکا. ۲۰۱۲.

<http://www.usip.org/sites/default/files/SR۲۱۴.pdf>

"مراقبت از خود: پاسخ قویتر افغانها به آسیب‌های ملکی"، مرکز مطالعات مردم ملکی در جریان منارعه، ۲۰۱۳.

http://civiliansinconflict.org/uploads/files/publications/Afghan_Report_۲۰۱۳_smaller_final.pdf.

سیرا، والبری و سویتا ساکسینا. "دینامیک رشد: اسطوره‌ی بهبود اقتصادی." ۲۰۰۸.

"چالش‌های محافظت از بی‌جا شده گان داخلی: مطالعه تحقیقی در مورد بی‌جاشده‌گان داخلی در افغانستان"، گروه مشاوره سامویل هال، ۲۰۱۲.

<http://www.nrc.no/arch/img/۹۱۵۴۰۸۶.pdf>.

کولیر، پاول. "در باب پیامدهای اقتصادی جنگ داخلی." گزارش‌های تحقیقی آکسفورد شماره ۵۱ (۱۹۹۹): ۱۶۸-۱۸۳.

"تحقیق در مورد هزینه‌ی جنگ نشان می‌دهد که تلفات مربوط به جنگ در افغانستان و پاکستان بیش از ۱۴۹,۰۰۰ است"، انستیتوت امور خارجی و بین‌المللی

واتسون، دانشگاه برون، ۲ جون ۲۰۱۵.

[http://watson.brown.edu/news/۲۰۱۵/costs-war-research-shows-war-related-deaths-afghanistan-and-](http://watson.brown.edu/news/۲۰۱۵/costs-war-research-shows-war-related-deaths-afghanistan-and-pakistan-۱۴۹۰۰۰)

[pakistan-۱۴۹۰۰۰](http://watson.brown.edu/news/۲۰۱۵/costs-war-research-shows-war-related-deaths-afghanistan-and-pakistan-۱۴۹۰۰۰).

کرامر، کرسٹوفر. "اقتصاد ملی و جنگ: فردگرایی روش‌گرا، گزینش عقلانی و اقتصاد سیاسی جنگ." ۲۰۰۲.

کرافورد، نیتا سی. "تلفات، جراحت‌ها و بی‌جاشدن ناشی از جنگ در افغانستان و پاکستان ۲۰۰۱-۲۰۱۴." هزینه‌های جنگ، انستیتوت امور خارجی و بین‌المللی

واتسون، دانشگاه برون، ۲۲ می ۲۰۱۵.

<http://costsofwar.org/sites/default/files/articles/۱۴/attachments/War%۲۰Related%۲۰Casualties%۲۰Afghani>

[stan%۲۰and%۲۰Pakistan%۲۰۲۰۰۱-۲۰۱۴%۲۰FIN.pdf](http://costsofwar.org/sites/default/files/articles/۱۴/attachments/War%۲۰Related%۲۰Casualties%۲۰Afghani%۲۰and%۲۰Pakistan%۲۰۲۰۰۱-۲۰۱۴%۲۰FIN.pdf)

دولت زی، انیلا. "بعد از آن چه خواهد شد؟ یادداشت‌هایی در مورد افغانستان پس از جنگ"، مجله Cultural Anthropology، ۲۴ مارچ

۲۰۱۴.

[http://www.culanth.org/fieldsights/۵۰۳-what-comes-after-the-after-notes-on-a-post-conflict-](http://www.culanth.org/fieldsights/۵۰۳-what-comes-after-the-after-notes-on-a-post-conflict-afghanistan)

[afghanistan](http://www.culanth.org/fieldsights/۵۰۳-what-comes-after-the-after-notes-on-a-post-conflict-afghanistan).

دای، داکتر تانیس، داکتر کتریس مک‌کینا و داکتر آدرا بولوس. "هزینه‌های اقتصادی خشونت علیه زنان: ارزیابی کتابخانه‌ای." ۲۰۰۵.

<http://www.un.org/womenwatch/daw/vaw/expert%۲۰brief%۲۰costs.pdf>.

دو گروت، اولاف. "روش محاسبه‌ی هزینه‌های اقتصادی جهانی ناشی از منازعه." انستیتون DIW. ۲۰۰۹.

دون، پاول و نان تیان. "منازعه، رشد اقتصادی و تأثیرات فضایی در آفریقا: ۲۰۱۳.

"استراتژی سکتور معارف برای استراتژی انکشاف ملی افغانستان"، وزارت معارف جمهوری اسلامی افغانستان، ۲۰۰۷.

http://planipolis.iiep.unesco.org/upload/Afghanistan/Afghanistan_MoE_strategy_English.pdf

گاردیازبال، جاویر و البرتو عبادی. "هزینه‌های اقتصادی منازعه: مطالعه موردی کشور بایک." ۲۰۰۳.

شاخص صلح جهانی ۲۰۱۴: ارزیابی صلح و بررسی خطرات کشورها، "انستیتوت اقتصاد و صلح، ۲۰۱۴.

<http://www.visionofhumanity.org/sites/default/files/2014/20Global%20Peace%20Index%20REPORT.pdf>.

گوپتا، سانجیو، بنیدیکت سیلیمنتس، رینا باتاچاریا و سامت چکراواری. "پیامدهای مالی منازعه مسلحانه در کشورهای با درآمد پایین و متوسط." مجله اروپایی

اقتصاد سیاسی جلد ۲۰، شماره ۲، (۲۰۰۴): ۴۰۳-۴۲۱.

"دستنامه فرماندهان پرسونل اردو برای تطبیق مقررہ تقاعدی برای ترتیب مبلغ تقاعدی افسران، سائمن‌ها و بریدملان،" وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و

معلولین، جمهوری اسلامی افغانستان، می ۲۰۱۱.

<http://molsamd.gov.af/Content/files/retirement/July,%202011%20Military%20Handbook%20FINAL.pdf>.

هوفلر، انکله. "چالش‌های بازسازی و احیای زیربنای در کشورهای متأثر از جنگ،" بانک توسعه آفریقا، مجله تحقیقات اقتصادی شماره ۴۸، ۱۹۹۸.

<http://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Publications/0157630-EN-ERP-48.PDF>.

هوفلر، انکله و مارتا رینال کوپرول. "محاسبه هزینه‌های منازعه." ۲۰۰۳.

هولمر، جورجیا. "مبارزه با افراط‌گرایی خشونت‌آمیز: یک دیدگاه صلح پرورانه." انستیتوت صلح ایالات متحده. سپتامبر ۲۰۱۳.

<http://www.usip.org/sites/default/files/SR336-Countering%20Violent%20Extremism->

[A%20Peacebuilding%20Perspective.pdf](http://www.usip.org/sites/default/files/SR336-Countering%20Violent%20Extremism-A%20Peacebuilding%20Perspective.pdf).

"گزارش شفاخانه‌ها، فصل اول سال ۱۳۹۳"، وزارت صحت عامه، جمهوری اسلامی افغانستان، ۲۰۱۴.

<http://moph.gov.af/Content/Media/Documents/HospitalReportQ1-13936122014102412997553325325.pdf>.

هوبر، ماری اس، مواریتس راد و شمسیه نوری. "ارزیابی مستقلانه پیش نویس بودجه ملی سال ۱۳۹۴ افغانستان." موسسه‌ی برابری برای صلح و دموکراسی.

نومبر ۲۰۱۴.

http://www.epd-afg.org/wp-content/uploads/2014/03/1394-Budget-Snapshot_English.pdf

"معرفی خطرات بشردوستانه: دورنمای نیازهای بشردوستانه در افغانستان ۲۰۱۵، UN OCHA، ۲۰۱۵.

[http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/risk_profile_guidance_note -](http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/risk_profile_guidance_note_-_afghanistan_hrp_2015_-_20150601.pdf)

[afghanistan_hrp_2015_-_20150601.pdf](http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/risk_profile_guidance_note_-_afghanistan_hrp_2015_-_20150601.pdf).

"تأثیرات منازعه،" بانک جهانی، پرزنتیشن، فبروری ۲۰۰۷.

<http://siteresources.worldbank.org/PSGLP/Resources/ImpactofConflict.pdf>.

"ارزیابی خط و آسیب پذیری ملی ۲۰۱۱-۲۰۱۲: بخش معارف"، اداره احصائیه مرکزی، ۲۰۱۳.

<http://cso.gov.af/Content/files/Chapter%۲۰EDUCATION.pdf>.

کاپرداس، استرجیوس و دیگران. هزینه‌های خشونت. بانک جهانی. ۲۰۰۹.

کورتز، لیستر آر. دایره المعارف خشونت، صلح و منازعه. امستردام و لندن: ایلزویور، ۲۰۰۸.

لیندگرین، گوران. "هزینه‌های اقتصادی جنگ‌های داخلی." گزارش برای نهمین کنفرانس بین المللی سالانه در مورد اقتصاد و امنیت، ۲۳-۲۵ جون ۲۰۰۵، مرکز بوروالز، کلیفتن، بریستول.

<http://carecon.org.uk/Conferences/Conf۲۰۰۵/Papers/Lindgren.pdf>.

لیفنگ استون، ایان اس. و میشل اوهانلان. "شاخص افغانستان: بروکینگز. ۲۰ می ۲۰۱۵.

<http://www.brookings.edu/~media/Programs/foreign-policy/afghanistan-index/index۲۰۱۵۰۵۲۰.pdf?la=en>.

مجیدی، نسیم. "عودت کننده‌گان شهری و بی‌جا شده‌گان داخلی در افغانستان." انستیتوت خاورمیانه. ۲۵ جنوری ۲۰۱۱.

http://www.refugeecooperation.org/publications/afghanistan/pdf/۰۱_majidi.pdf.

موردوخ، جیمز و تاد سندلر. "جنگ‌های داخلی و رشد اقتصادی: پراکندگی فضایی." ۲۰۰۴.

"مذاکره روی آشتی در افغانستان"، گروه حقوق بین الملل عمومی و پالیسی، دسامبر ۲۰۱۱.

<http://publicinternationallawandpolicygroup.org/wp-content/uploads/۲۰۱۱/۱۰/Background-Briefing.pdf>.

"معلومات در مورد جمعیت، سروی برای تثبیت و پاسخدهی افغانها در پاکستان ۲۰۱۱"، اداره عالی پناهندگان ملل متحد و دولت پاکستان، مارچ ۲۰۱۲.

<http://unhcrpk.org/wp-content/uploads/۲۰۱۲/۱۱/PPVR-Report.pdf>.

راد، موریتس، ماری هوبر و داکتر چک تی سین. "بودجه گذاری بهتر: ارزیابی موثریت و کافی بودن بودجه ملی و آرایه خدمات در وزارت‌های معارف و صحت عامه،" موسسه‌ی برابری برای صلح و دموکراسی. ۲۰۱۴.

"گزارش در مورد پیشرفت‌ها به سوی امنیت و ثبات در افغانستان." وزارت دفاع ایالات متحده، گزارش به کنگره، دسامبر ۲۰۱۲.

http://www.defense.gov/news/۱۲۳۰_Report_final.pdf.

سیدرا، مارک. "تحول سکتور امنیتی در افغانستان." مرکز ژنیو برای کنترل دموکراتیک نیروهای امنیتی. N.G.

اسمیت، ران. "هزینه‌های اقتصادی منازعه نظامی." ۲۰۱۳.

استیگلنیز، جوزیف و لیندا بیلمز. برآورد هزینه‌های جنگ: مسایل روش‌شناسانه و تطبیق آن به عراق و افغانستان. ۲۰۱۲.

"دورنمای ده ساله برای پولیس ملی افغانستان: ۱۳۹۲-۱۴۰۲"، وزارت امور داخله، جمهوری اسلامی افغانستان، ۲۰۱۳.

<https://ipcb.files.wordpress.com/۲۰۱۳/۰۶/۱۳-۰۴-۰۲-ten-year-vision-english-final-version.pdf>.

"هزینه‌های اقتصادی مهار خشونت: ارزیابی جامع هزینه‌های جهانی منازعه،" انستیتوت اقتصاد و صلح، ۲۰۱۴.

<http://www.visionofhumanity.org/sites/default/files/The%20Economic%20Cost%20of%20Violence%20Contai>
[nment.pdf.](#)

OECD، کشورهای ضعیف ۲۰۱۴: انسجام درآمد داخلی، ۲۰۱۴.

"تأثیرات کمی منازعه روی معارف،" انستیتوت یونسکو برای احصائیه، سپتامبر ۲۰۱۰.

<http://www.uis.unesco.org/Library/Documents/QuantImp.pdf>.

تورجیسن، استینا. "به سوی یک تیوری در مورد ادغام مجدد جنگ‌جویان پیشین." مجله بین‌المللی امنیت و توسعه، ۱۱ سپتامبر ۲۰۱۳.

<http://www.stabilityjournal.org/articles/۱۰.۵۳۳۴/sta.cx/>.

"تلاش‌های آمریکا برای بازسازی افغانستان از استراتیژی جامع مبارزه با فساد ایالات متحده استفاده می‌کند،" اداره اداره نظارت ویژه عمومی بر بازسازی در افغانستان (سیگار)، ۵ آگست ۲۰۱۰.

ویرپورتن، ماریکی و پیت سرنیلز. "تأثیرات منازعه مسلحانه روی فعالیت اقتصادی: مدارکی از رواندا." ۲۰۱۲.

"مجسم کردن افغانستان،" بنیاد آسیا، ۲۰۱۵، www.afghansurvey.asiafoundation.org.

"جلد دوم: مطالعات تأثیرات و هزینه‌های بی‌جا شدن—مرور متن به روز شده،" مرکز مطالعات مهاجرین دانشگاه آکسفورد، جون ۲۰۱۱.

<http://siteresources.worldbank.org/EXTSOCIALDEVELOPMENT/Resources/۲۴۴۳۶۲-۱۲۶۵۲۹۹۹۴۹۰۴۱/۶۷۶۶۳۲۸-۱۲۶۵۲۹۹۹۶۰۳۶۳/VolumellLiterature.pdf>.

دالمن، مات. "تسلیم شدن طالبانی؟ خطرات، چالش‌ها و تأثیرات ادغام مجدد در افغانستان." شبکه‌ی تحلیل‌گران افغانستان، ۲۰۱۰.

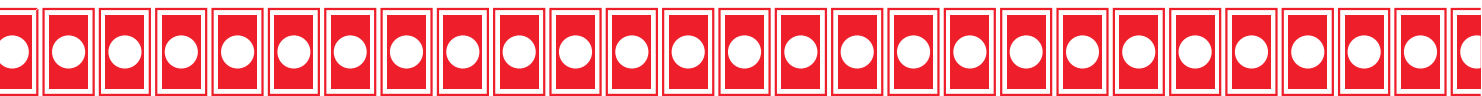
http://www.afghanistan-analysts.org/wp-content/uploads/downloads/۲۰۱۲/۱۰/۲۰۱۰_AAN_Golden_Surrender.pdf.

"جنگ تعداد بی‌جاشده‌گان را به ۱۸ سال بلند برده است،" مرکز اخبار ملل متحد، ۱۹ جون ۲۰۱۳.

<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=۴۵۲۱۷>.

ویلیس، رابرت جی. "بازتعریف معادلات درآمدهای نیروی انسانی." در دست‌نامه اقتصاد کار، جلد اول. ویراستار: او. اشین فیلتر و آر. لیارد. انتشارات علمی السیویرز، ۱۹۸۶.

ضمیمه‌ی الف: محاسبه‌ی هزینه‌ها

هزینه‌های مستقیم ملموس

مصارف نظامی

بودجه اضافی وزارت دفاع

مصارف نظامی بخش اساسی محاسبه هزینه‌های افراط‌گرایی خشونت‌آمیز را تشکیل می‌دهد. ولی باید در نظر داشته باشیم که عدم ناامنی به معنای عدم مصارف نظامی نیست. به همین دلیل، این محاسبه نشان می‌دهد چه مقدار بودجه اضافی به مصرف می‌رسد که اگر افغانستان امنیت بهتر می‌داشت، به مصرف نمی‌رسید. به منظور برآورد میزان مصارف لازم در بخش نظامی، این تحقیق به میزان استقرار صلح و فیصدی مصارف نظامی در کشورهای دیگر منطقه نظر انداخته که با افغانستان تا جایی از نظر توسعه‌ی اقتصادی، جغرافیا، جمعیت، توسعه‌ی بشری و امنیت مشابهت داشته است.

با استفاده از دیتابیس مصارف نظامی SPRI و نمرات شاخص‌های جهانی صلح در سال ۲۰۱۴ (بدون کشورهای تاجیکستان، ازبکستان و ترکمنستان که اطلاعات در مورد مصارف نظامی شان در دسترس نبود)، یک دیتابیس برای کشورهای آسیای جنوبی و آسیای مرکز ایجاد شد.^{۱۹۴} یک مدل برگشت‌کننده با استفاده از ارقام و قیمت‌های شاخص‌های جهانی صلح در سال ۲۰۱۴ برای تخمین مصارف نظامی سال مالی ۲۰۱۳ این نتیجه را بدست داد: $R^2 = 0.733$, $F(6, 106) = 4.34$, $p < 0.01$. مدل MilexPeace به عنوان فیصدی مصارف دولت بر اساس قیمت ۲۰۱۴ که در شاخص صلح جهانی ۲۰۱۴ آمده است بوجود آمده و این رقم شاخص کشوری با میزان بالای صلح را نشان می‌دهد. این فرومول مدل ذیل را به دست داد:

$$\text{MilExPeace} = - (14.165) + ((\text{PeaceIndex}) (10.615))$$

بنابراین، اگر $\text{PeaceIndex} = 2.01$ باید تقریباً ۷.۱۷٪ مصارف دولت را شامل شود.

مجموع بودجه ملی سال مالی ۱۳۹۳ ۷,۶۴۹,۱۴۲,۷۷۰ دالر بود،^{۱۹۵} بنابراین اگر در افغانستان صلح حاکم می‌بود، مصارف نظامی شاید تخمیناً حدود ۲۸۰,۲۷۸,۰۰۰ دالر می‌شد. تمام بودجه عملیاتی و انکشافی وزارت دفاع در سال ۱۳۹۳، ۱,۸۷۸,۱۴۲,۲۵۰ دالر بود.

بودجه‌ی اضافی وزارت داخله

پولیس معمولاً مسؤولیت تطبیق قانون، حفظ نظم و قانون و حفاظت از مصونیت و امنیت افراد را به عهده دارد، در افغانستان پولیس ملی بخش مهم از آجندای امنیتی را تشکیل داده و بخشی از نیروهای ملی امنیت این کشور بوده است. وزارت داخله نیز اعتراف کرده است که از پولیس در مبارزه با هراس‌افگنی استفاده شده است و در عملیات‌ها نیز حضور داشته‌اند.^{۱۹۶} به همین دلیل، بنا بر عدم موجودیت اطلاعات برای محاسبه‌ی مصارف پولیس در وضعیت شبیه ذهنی، و با در نظر داشت نقش پولیس ملی در تأمین امنیت در افغانستان، درین تحقیق همان مبلغ مصارفی را که دولت در وضعیت صلح‌آمیز به مصرف می‌رساند، برای وزارت داخله و وزارت دفاع در نظر گرفته است. در سال ۱۳۹۳، بودجه وزارت داخله ۱۵.۶٪ مصارف دولت را تشکیل می‌داد. به همین دلیل، مقدار بودجه وزارت داخله که در اثر ناامنی افزایش یافته از تفریق ۱۵.۶٪ بودجه مصرفی دولت و ۷,۱۷۵ رقم زمان صلح بدست آمده.

^{۱۹۴} به شمول افغانستان، بنگله دیش، هند، قزاقستان، نپال، پاکستان و سری لانکا، بر اساس اطلاعاتی از دیتابیس مصارف نظامی SIPRI، و حوزه‌های جغرافیای آنها.

^{۱۹۵} <http://data.worldbank.org/country/afghanistan>

^{۱۹۶} "دورنمای ده ساله برای پولیس ملی افغانستان: ۱۳۹۲-۱۴۰۲"، وزارت داخله، جمهوری اسلامی افغانستان، ۲۰۱۳.

<https://ipcb.files.wordpress.com/2013/06/13-04-02-ten-year-vision-english-final-version.pdf>.

بودجه‌ی شورای امنیت ملی

شورای امنیت ملی افغانستان به فرمان رییس جمهور ایجاد شد تا به رییس جمهور در مورد مسایل امنیتی مشوره داده، پالیسی امنیتی را طرح و هماهنگ کند، میان وزارت‌های بخش امنیتی و سکتور اجراییه ارتباط ایجاد کند و از تطبیق پالیسی امنیتی نظارت کند در عین حالیکه به عنوان واحد هماهنگ کننده برای اطلاعات در بخش امنیت نیز نقش بازی می‌کند.^{۱۹۷} از زمان تأسیس این نهاد در سال ۲۰۰۲، شورای امنیت ملی از طریق دیپلماتیک با گروه‌های شورشی ارتباط برقرار کرده و با نماینده‌های طالبان بصورت انفرادی دیدار کرده اند تا آنها را به پروسه صلح دعوت کند.^{۱۹۸} با این ملاحظه و با در نظرداشت صلاحیت امنیتی این ارگان، درین تحقیق تمام بودجه عملیاتی این ارگان در سال ۱۳۹۳ را به عنوان هزینه‌ی منازعه و افراط‌گرایی خشونت‌آمیز محاسبه کرده است.^{۱۹۹}

ادغام مجدد

برنامه‌ی صلح و ادغام مجدد افغانستان طریق کمک رسانی، ادغام مجدد، و بهبود اجتماعی برای تقویت صلح، آشتی و امنیت در مناطق مختلف افغانستان فعالیت می‌کند. بودجه‌ی این برنامه از طریق صندوق صلح و ادغام مجدد تمویل می‌شود که شامل سه مجرا می‌شود: از طریق مجرای اول، سهم‌گیرندگان می‌توانند به حساب ویژه وزارت مالیه و صندوق بازسازی افغانستان کمک خود را واریز کنند. مجرای دوم منابع را از طریق برنامه‌ی انکشافی ایالات متحده تنظیم می‌کند. مجرای سوم از سوی هیأت خصوصی اداره می‌شود و پرداخت‌های آن به بانک مرکزی، بانک‌های تجاری و دیگر دریافت‌کننده‌ها به اساس اهداف این برنامه صورت می‌گیرد.^{۲۰۰} پرداخت‌ها از طریق هر کدام ازین مجراها تحت هدایت مدیریت مالی و نظارت کمیته نظارت مالی صورت می‌گیرد.^{۲۰۱}

از آنجایی که برنامه‌ی صلح و ادغام مجدد با کسانی که قبلاً با گروه‌های مخالفین مسلح هم‌کاری داشتند کار می‌کند،^{۲۰۲} تمام بودجه صندوق به عنوان هزینه‌ی افراط‌گرایی خشونت‌آمیز محاسبه شده است. رقمی که درین تحقیق استفاده شده، مبلغ مجموعی مصارف این صندوق در سال ۲۰۱۴ است که مطابق مقدار بودجه تعیین شده از هر سه مجرا توسط کمیسیون نظارت مالی می‌باشد.^{۲۰۳} این رقم شامل هیچ یک از مصارفی هزینه شده برای خلع سلاح یا برنامه‌ی خلع سلاح، انحلال و ادغام مجدد نمی‌شود زیرا این برنامه‌ها قبل از ۲۰۱۴ در افغانستان بسته شده اند.

استخبارات

ریاست امنیت ملی امنیت داخلی و استخبارات این کشور است که بصورت مستقل عمل فعالیت میکند و فعالانه از حملات جلوگیری میکند؛ در عین حال شبکه‌های شورشیان و بخش‌های لوجیستیکی آنها را نیز مورد حمله قرار میدهد.^{۲۰۴} ریاست امنیت ملی در حیطه صلاحیتی که آن تفویض شده است، مسؤولیت‌های دیگر نیز دارد که شامل مبارزه با جرایم و فساد سازمان یافته میشود.^{۲۰۵} از آنجاییکه ریاست امنیت ملی در حال حاضر

^{۱۹۷} مارک سیدرا، "تحول بخش امنیت در افغانستان"، مرکز جنیوا برای کنترل دموکراتیک نیروهای مسلح، n.g.

^{۱۹۸} "مذاکره در مورد آشتی در افغانستان"، گروه حقوق بین الملل عمومی و پالیسی، دسامبر ۲۰۱۱،

<http://publicinternationalallawandpolicygroup.org/wp-content/uploads/2011/10/Background-Briefing.pdf>.

^{۱۹۹} "گزارش بودجه ملی ۱۳۹۳"، وزارت مالیه، جمهور اسلامی افغانستان، ۲۰۱۴.

^{۲۰۰} <http://www.af.undp.org/content/dam/afghanistan/docs/crisisprev/APRP/APRP-APR-2014.pdf>.

^{۲۰۱} همان.

^{۲۰۲} استیفن ای. زیگ، "صلح و ادغام مجدد در افغانستان".

^{۲۰۳} <http://www.af.undp.org/content/dam/afghanistan/docs/crisisprev/APRP/APRP-APR-2014.pdf>.

^{۲۰۴} "گزارشی در مورد پیشرفتها بسوی ثبات و امنیت در افغانستان"، وزارت دفاع ایالات متحده، گزارش به گنگره، دسامبر ۲۰۱۲،

http://www.defense.gov/news/1230_Report_final.pdf.

^{۲۰۵} "تلاش‌های ایالات متحده برای بازسازی در افغانستان از استراتژی نهایی ایالات متحده برای مبارزه با فساد پیروی می‌کند"، اداره «سیگار»، ۵ اگست ۲۰۱۵.

بیشتر روی جلوگیری از حملات و مبارزه با تروریسم تمرکز دارد، تمام مصارف این بخش (عملیاتی و انکشافی) می‌تواند به عنوان هزینه‌ی افراط‌گرایی خشونت‌آمیز محسوب شود.^{۲۰۶}

جبران خساره

تقاعدی برای تلفات نیروهای امنیتی

آمارهای تلفات نیروهای امنیتی در سال ۲۰۱۴ دقیق نیست ولی حکومت افغانستان تأیید میکند که در سال ۲۰۱۴ تلفات نیروهای داخل خدمت بیش از ۵۰۰۰ بوده است. به همین دلیل، این محاسبه بر اساس تلفات ۵۰۰۰ نفری نیروهای امنیتی صورت گرفته و کمترین معاش نیروهای امنیتی که ۱۶۵ دالر در ماه می‌شود^{۲۰۷} را ضرب عدد ۷۸ کرده است که قیمت مبلغ تقاعدی تلفات داخل خدمت می‌باشد.

جبران خساره به تلفات ملکی

آمار تلفات ملکی از اطلاعات و ارقام تهیه شده از سوی یوناما گرفته شده است. مصارف «کود ۹۹» از طریق تعداد تلفات ضرب در ۲۰۰۰ دالر که از سوی این بخش پرداخت می‌شود محاسبه شده است. مصارف وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین نیز با استفاده از تعداد تلفات ضرب در ۳۵۰ دالر در سال که از سوی این ارگان پرداخت می‌شود، محاسبه شده است. با در نظر داشت شرایط پرداخت این مبلغ از سوی این وزارت، و با توجه به اینکه اطلاعات دموگرافیک مثل سن، وضعیت مدنی، و تعداد اطفال در دست نیست، این محاسبه ده سال را برآورد کرده است. جبران خساره به تلفات ملکی در سال ۲۰۱۴، حدود ۱،۲۹۴،۶۵۰ هزینه داشته و نرخ تخفیف ۵،۴٪ برای ده سال به این رقم تطبیق شده است.

جبران خساره به معلولین

آمار تلفات ملکی از اطلاعات و ارقام تهیه شده از سوی یوناما گرفته شده است. مصارف «کود ۹۹» از طریق تعداد تلفات ضرب در ۲۰۰۰ دالر که از سوی این بخش پرداخت می‌شود محاسبه شده است. مصارف وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین نیز با استفاده از تعداد تلفات ضرب در ۲۷۰ (حد وسط کمترین پرداخت که ۱۵ دالر است و بیشترین پرداخت که ۳۰ دالر است بصورت ماهوار) دالر در سال که از سوی این ارگان پرداخت می‌شود، محاسبه شده است. این محاسبه ۲۰ سال را برآورد کرده است. جبران خساره به معلولین در سال ۲۰۱۴، حدود ۱،۸۴۹،۳۳۰ هزینه داشته و نرخ تخفیف ۵،۴٪ برای ۲۰ سال به این رقم تطبیق شده است.

^{۲۰۶} گزارش بودجه ملی ۱۳۹۳، وزارت مالیه، جمهور اسلامی افغانستان، ۲۰۱۴.

http://www.budgetmof.gov.af/images/stories/DGB/BPRD/National%۲۰Budget/۱۳۹۴/۱۳۹۴%۲۰National%۲۰Budget_English%۲۰Version.pdf

^{۲۰۷} <http://www.brookings.edu/~media/Programs/foreign-policy/afghanistan-index/index۲۰۱۵۰۵۲۰.pdf?la=en>

هزینه‌های غیر مستقیم ملموس

سرمایه انسانی و احتمال درآمد

از دست دادن درآمد برای همیشه

تلفات نیروهای امنیتی و مردمان ملکی (۸,۶۹۹) X درآمد سرانه ملی ۶۴۴,۸^{۲۰۸} X ۲۰ سال درآمد بصورت تخمینی.^{۲۰۹}

با در نظر داشت هدف این تحقیق، از دست دادن درآمد برای همیشه در یک فورمول ساده با سه متغیر تعداد تلفات، درآمد سرانه ملی و ۲۰ سال درآمد تخمینی محاسبه شده است. درآمد سرانه ۶۴۴,۸ دالر در سال احتمالاً دقیق‌تری درآمد سرانه است زیرا درآمد هر خانواده افغان در سروی مردم افغانستان در سال ۲۰۱۴، ۱۱۲۸۰ افغانی (۱۹۰ دالر) در ماه برآورد شده بود که در یک سال ۲۲۸۰ دالر می‌شود؛ تعداد اعضای خانواده بصورت متوسط درین گزارش ۱۰,۳۲ نفر بود که شامل اطفال هم میشد.^{۲۱۰} از دست دادن درآمد در سال ۲۰۱۴ ۵۶۰۹,۱۱۵ دالر برآورد شده بود و نرخ تخفیف ۵,۴٪ برای مدت بیست سال بر آن تطبیق شد. تطبیق از دست دادن درآمد برای همیشه به تمام موارد تلفات شاید مورد انتقاد قرار بگیرد زیرا زنان در افغانستان در اقتصاد رسمی و تولید درآمد کمتر سهم دارند؛^{۲۱۱} ولی این فرض که زنان در تولید اقتصادی سهم ندارند اشتباه است بنابراین این محاسبه بدون در نظر داشت جندر صورت گرفته است.

جراحت و معلولیت

مصارف شخصی، دولتی و دونه‌ها در بخش تداوی آسیب‌دیده‌های خشونت

گزارش شفاخانه‌ها در فصل اول سال ۱۳۹۳ فیصدی بستری شدن را مطابق به نوع جراحت برآورد کرده است—که از مجموع آن، ۱۳٪ به وسیله‌ی سلاح مجروح شده بودند.^{۲۱۲} طبق یک گزارش از سال ۲۰۱۱-۲۰۱۲، مجموع مصارف بخش صحت در افغانستان ۱,۵۰۰,۹۷۵,۹۴۵ دالر برآورد شده بود که از مجموع این مبلغ، منابع شخصی (خانواده‌ها و بخش‌های غیر انتفاعی) ۷۳,۶٪ آنرا متقبل شدند و دولت و دونه‌ها ۲۶,۴ درصد باقیمانده را متقبل شدند. مطابق همین گزارش، ۵۸٪ مصارف صحتی به معالجه مریضان و ۰,۹ درصد به بازپروری آنها به مصرف رسیده است.^{۲۱۳} از آنجاییکه معلومات لازم و به روز شده از گزارش شفاخانه‌ها (HMIS) و آمار مصارف شخصی در دسترس نیست، به عنوان بهترین اطلاعات قابل استفاده، از همین آمار برای تخمین مقدار مصارف شخصی و هزینه‌های پرداخت شده از سوی دولت/دونه‌ها استفاده شده تا هزینه‌ی کلی افراط‌گرایی خشونت‌آمیز در بخش صحت عامه محاسبه شود. این برآورد از طریق فیصدی مصارف بخش معالجه مریضان ضرب در فیصدی مریض‌هایی که در اثر زخمی شدن توسط اسلحه بستری شده‌اند (بر اساس فیصدی مجروحین فصل اول سال ۱۳۹۳ و با فرض اینکه در جریان سه فصل دیگر به همان میزان باقی خواهد ماند)، و نتیجه‌ی آن جمع فیصدی مقدار هزینه‌ی که روی بازپروری مریضان به مصرف رسیده است، محاسبه شده است. نتیجه‌ی نهایی در اخیر به مصارف شخصی و مصارف دولتی/دونه‌ها تقسیم شد و این تقسیم بر اساس مسؤولیت کلی هزینه‌ی صحتی صورت گرفت.

^{۲۰۸} <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD/countries/AF?display=default>

^{۲۰۹} <http://www.tandfonline.com.elib.tcd.ie/doi/pdf/10.1080/10242694.2012.723154>

^{۲۱۰} "محشم کرده افغانستان"، بنیاد آسیا، ۲۰۱۵.

^{۲۱۱} موریتس اس. هوپر، "کارت گزارش‌دهی برابری جنسیتی"، موسسه برابری برای صلح و دموکراسی، ۲۰۱۵.

^{۲۱۲} <http://moph.gov.af/Content/Media/Documents/HospitalReportQ1-13936122014102412997553325325.pdf>

^{۲۱۳} http://www.healthpolicyproject.com/pubs/262_AfghanistanNHAReportFINAL.pdf

از دست دادن درآمد سالانه بخاطر جراحتهای غیر مرگبار

با فرض اینکه افراد مجروح در مراحل تداوی ابتدایی پس از زخم برداشتن قادر به کار کردن نیستند، درین محاسبه مقدار از دست دادن درآمد از طریق روزهای کاری از دست رفته در اثر همین جراحات صورت گرفته است؛ تعداد مجروحین سال ۲۰۱۴، ۶۸۴۹ نفر بوده^{۲۱۴} و در آمد سرانه‌ی آنها به ۳۶۵ روز در سال تقسیم شده و در عدد ۱۷ ضرب شده است.

بخش معارف

از دست دادن درآمد در آینده در نتیجه‌ی از دست دادن درس برای اطفالی که بنا به دلایل امنیتی از مکتب باز مانده اند

سطح تعلیم و درآمد متوسط کاری با هم رابطه‌ی مستقیم دارند.^{۲۱۵} با وجودیکه این دلیل طبیعی بصورت واضح قابل تبیین نیست، بر اساس مطالعات مشابه^{۲۱۶} معقول است بپذیریم که افزایش سطح تعلیم با افزایش سطح درآمد رابطه‌ی مستقیم دارد. جهت محاسبه‌ی تخمینی مقدار درآمد از دست رفته بخاطر بازماندن از تعلیم، از آمار NRVA استفاده شده است که تعداد شاگردانی که بخاطر ناامنی از مکتب در سطوح ابتدائیه، متوسطه و لیسه بازمانده اند، خودشان اطلاع داده بودند. همان طور که در این گزارش توضیح داده شده است، این آمار ۳۰ بخاطر شاگردانی که احتمالاً مجدداً شامل مکتب شوند، کم شد. برای دریافتن درآمد متوسط آنها، از اطلاعات TAF ۲۰۱۴ استفاده شد تا میزان درآمد آنانی را که مکتب ابتدائیه را تمام نکرده اند و آنانی که مکتب ابتدائیه، متوسطه و لیسه را تمام کرده اند، بدست بیاید. مقدار از دست دادن درآمد از با این فرض که اگر شاگرد همان سطحی را که ترک کرده بود تکمیل می‌کرد، و سالی که به عنوان سال تقاعد در نظر گرفته شده منفی سنی که شاگردان معمولاً همان مقطع تعلیمی را تمام می‌کنند محاسبه شد. سپس نرخ تخفیف ۵٫۴ درصد روی آن تطبیق شد.^{۲۱۷} مطابق گزارش در مورد مردم افغانستان که از سوی بنیاد آسیا در سال ۲۰۱۴ منتشر شده است، درآمد متوسط فردیکه تعلیم ابتدایی داشته باشد ۲۱۵۷ دالر در سال است؛ کسی که در سطح متوسطه سواد داشته باشد در آمدش بطور متوسط ۲۲۸۹ دالر است؛ کسی که دوره متوسطه را تمام کرده و وارد دوره لیسه شده، درآمدش ۲۹۷۴ دالر است و کسیکه دوره لیسه را به اتمام رسانده درآمدش ۴۹۵۷ دالر در یک سال برآورد شده است. سن تقاعد، همان طوریکه در قانون کار نیز آمده است، ۶۵ سال در نظر گرفته شده است.

از دست دادن درآمد در اثر بسته شدن مکاتب نیز با استفاده از همین آمار و ارقام محاسبه شده است. در سال ۲۰۱۴، ۵۴۳ مکتب به دلیل ناامنی بسته بود^{۲۱۸}. ۲۷۹ مکتب ازین میان مکاتب ابتدائیه بودند، یک مدرسه، ۴۹ مکتب متوسطه، ۱۱۴ مکتب لیسه و ۶۱ مکتب دیگر مشخص نشده است. ۵۸۴۷۰ دانش آموز در سطح ابتدائیه بخاطر بسته بودن مکاتب نتوانستند به دروس خود ادامه بدهند، ۲۱۸۳۰ دانش آموز در سطح متوسطه و ۲۷۳۲۸ دانش آموز هم در سطح لیسه. بازهم تعداد شاگردانی که نتوانستند به دروس خود ادامه بدهند، ۳۰ درصد بخاطر امکان شدن دوباره کم شد. برای ۶۱ مکتبی که سطح مشخص نشده بود، بر اساس تعداد شاگردان در تمام ۲۷۹ مکتب ابتدائیه که در مورد آن آمار وجود داشت، کمترین میزان از دست دادن (سطح ابتدائیه) در نظر گرفته شد.

مدل‌های خوبی برای محاسبه درآمد وجود دارد که معمولاً یک تابع چند مجهوله است که در تمام موارد سطح تعلیم را نیز به عنوان یک متغیر محاسبه می‌کند ولی تنها به سطح تعلیم محدود نمی‌شود. معمولاً برای انجام چنین محاسبات، از توابع درآمد سرمایه‌ی انسانی استفاده می‌شود که در آن عوامل مثل سالیانه‌ی تحصیلی، سن،^{۲۱۹} و سایر عوامل فردی، بازار و متغیرهای محیطی و مقدار درآمد را متاثر کند، در نظر گرفته می‌شود.^{۲۲۰} ولی، با وجود در دسترس بودن اطلاعات درین رابطه، درین تحقیق ازین روش‌ها استفاده نشده است. همچنان لازم به یادآوری است که برای محاسبه‌ی مقدار از دست دادن درآمد محدودیت نیز وجود دارد بخاطر آنکه آمار سروی بنیاد آسیا درآمد خانواده را معیار قرار داده نه

^{۲۱۴} <http://unama.unmissions.org/Portals/UNAMA/human%20rights/2015/2014-Annual-Report-on-Protection-of-Civilians-Final.pdf>

^{۲۱۵} $r(۶۷۷۷)=۰.۱۳۳, p<۰.۰۰۱$

^{۲۱۶} http://www.unicef.org/publications/files/Investment_Case_for_Education_and_Equity_FINAL.pdf

^{۲۱۷} <http://www.classbase.com/countries/Afghanistan/Education-System>

^{۲۱۸} اطلاعات تهیه شده از سوی یونیسف در مورد تعداد مکاتب بسته شده تا دسامبر ۲۰۱۴.

^{۲۱۹} توماس لامیوکس، "معادله مینرس، ۳۰ سال پس از فراغت از مکتب، تجربه و درآمد"، مرکز اقتصاد کار، دانشگاه برکلی کالیفرنیا، گزارش کاری شماره ۶۲،۲۰۰۳

^{۲۲۰} <http://eml.berkeley.edu/~cle/wp/wp۶۲.pdf>.

^{۲۲۰} رابرت جی. ویلیس، "عوامل مشخص کننده درآمد: بررسی و بازتعریف فورمول‌های سرمایه انسانی و درآمد"، در دستنامه اقتصاد کار، جلد اول، ویراسته‌ی او. آشن فیلر و آر. لیارد، انتشارات علمی ایلزویور، ۱۹۸۶.

در آمد فرد را. به هر حال، از آنجایی که آمار در تمام موارد درآمد خانواده را در نظر گرفته و میان میزان درآمد خانواده و سطح سواد رابطه قوی وجود دارد، این آمار همچنان بطور معقولی میزان از دست دادن درآمد را به دلیل بازماندن از تعلیم نشان می‌دهد.

از دست رفتن روزهای کاری معلمان

درین مورد مقدار معاشی که معلمان در اثر بسته شدن مکاتب از دست داده اند، محاسبه شده است. درین محاسبه از آماری که یونسیف در مورد تعداد مجموعی حملات بر مکاتب و معلمان به نشر سپرده، استفاده شده است. از آنجایی که مدت بسته ماندن مکاتب پس از یک رویداد وسیعاً متفاوت است، درین تحقیق بطور متوسط یک هفته در نظر گرفته شده است. تعداد معلمینی که از بسته شدن مکاتب متضرر شده اند از تقسیم تعداد مجموعی معلمان کشور (۱۹۵،۰۰۰)^{۲۲۱} بر تعداد مجموعی مکاتب آموزشی (۱۶،۱۵۰) مکتب در سال ۲۰۱۴)^{۲۲۲} بدست آمده است که بطور متوسط ۱۲ معلم در هر مکتب می‌شود.

از دست دادن زیربناها

آمار مربوط به تعداد حملات بر مکاتب و میزان تخریب مکاتب و تسهیلات صحنی از منابع ملل متحد گرفته شده است. ولی این آمار میزان شدت تخریب را نشان نمی‌دهند. این محاسبات روی این فرض استوار است که حملاتی که به اندازه کافی شدید بوده اند تا گزارش شده اند، بصورت قطعی میزان تخریب اش نیز تا جایی شدید بوده است؛ به همین دلیل، ۱۵ درصد ارزش زیربنای مربوطه از روی پروژه‌های گزارش شده در سال ۱۳۹۴ و بودجه انکشافی مورد استفاده قرار گرفته است. لازم به یادآوری است که آمارهای مربوط به تخریب کلینیک‌های صحنی که مورد حمله قرار گرفته اند، حمله به کارمندان صحنی را نیز شامل می‌شوند. به هر صورت، به همین دلیل مواردی که مربوط به تخریب تجهیزات می‌شوند احتمالاً گزارش نشده اند بنابراین آمارهای کلی مورد استفاده قرار گرفته است.

آمارهای مربوط به تخریب تخمینی زیربناها در مورد سه ولایت—کاپیسا، پروان، خوست—از سوی وزارت احیا و انکشاف دهات در اختیار ما قرار گرفت، گرچند این آمار بخاطر موارد گزارش نشده و نبود اسناد و مدارک کافی مرتبط با تخریب زیربناها در اثر درگیری، ناقص به نظر می‌رسد. نرخ خطرات ناشی از منازعه برای ولایات که از سوی سازمان OCHA ملل متحد^{۲۲۳} ایجاد شده بود، برای محاسبه و برآورد میزان تخریب زیربناها که از سوی وزارت احیا و انکشاف دهات برای هر ولایت ارایه شده بود، مورد استفاده قرار گرفت. یک نرخ ثابت (بر اساس قیمت خطرات ناشی از منازعه که ۱ در نظر گرفته شد) بر اساس هزینه‌های تخریب که برای سه ولایت در اختیار ما قرار گرفته بود، محاسبه شد و سپس به هر ولایت بر اساس نرخ خطرات ناشی از منازعه تطبیق و محاسبه شد. میزان مجموعی هزینه‌های تخریب زیربناها به عنوان مجموعه هزینه‌ی وارد آمده بر تمام ۳۴ ولایت افغانستان محاسبه گردید.

بی‌جاشده‌گان و مهاجرین ناشی از منازعه

از دست دادن درآمد ناشی از بی‌جاشدگی در اثر منازعه

مطالعه‌ای که از سوی شورای مهاجرت کشور ناروی نشان می‌دهد که درآمد بطور متوسط در اثر بی‌جاشدگی ۲۱٪ کاهش می‌یابد. این آمار قابل اعتمادترین آماری است که می‌توان براساس آن میزان از دست دادن درآمد ناشی از بی‌جاشدگی را برآورد کرد. تخمین میزان مجموعی هزینه از طریق تقسیم تعداد مجموعی بی‌جاشده‌گان ناشی از منازعه بر میزان متوسط درآمد خانواده‌های بی‌جا شده، ضرب در درآمد سرانه منفی ۲۱٪ بدست آمد. این محاسبه برای مدت ۵ سال بی‌جاشدگی محاسبه شد و نتیجه‌ی نهایی در ۵،۳٪ نرخ تخفیف اجتماعی ضرب شد و همه بر اساس یافته‌های گزارش شورای مهاجرت ناروی صورت گرفت.^{۲۲۴}

^{۲۲۱} <http://www.worldbank.org/en/country/afghanistan/overview>

^{۲۲۲} بودجه ملی ۱۳۹۳.

^{۲۲۳} "معلومات خطرهای بشردوستانه: بررسی نیازهای بشردوستانه در افغانستان ۲۰۱۵"، UN OCHA، ۲۰۱۵.

^{۲۲۴} مدت متوسط بی‌جاشدگی بر اساس اطلاعات شورای مهاجر ناروی/سامویل هال.

از دست دادن درآمد ناشی از مهاجرت در اثر منازعه

هزینه‌ی این بخش از ضرب تعداد مهاجرین سال ۲۰۱۴ که از سوی اداره عالی پناهندگان سازمان ملل متحد ارایه شده است، در مبلغ درآمد سرانه بدست آمده است. مهاجر از سوی کنوانسیون مهاجرین سال ۱۹۵۱ چنین تعریف شده است: کسی که ترس قوی دارد از اینکه در کشورشان مورد اذیت و آزار قرار می‌گیرند و به همین دلیل کشور خود را ترک می‌کنند؛ با این وصف، تمام این مهاجرین درین تحقیق به عنوان مهاجرین ناشی از منازعه محسوب شده است. این محاسبه از ضرب ۸۰٪ مهاجرین سال ۲۰۱۴ در درآمد سرانه برای ۲۰ سال و تطبیق نرخ تخفیف اجتماعی ۵,۳٪ بدست آمده است.

از دست دادن درآمد بخاطر عدم امکان عودت ناشی از ادامه منازعه

یک تحقیق در میان مهاجرین افغان در پاکستان در سال ۲۰۱۱ دریافته است که ۴۲,۷۳ درصد آنها ناامنی را مانع اصلی برای عودت می‌پندارند.^{۲۲۵} مطابق آمار اداره عالی پناهندگان سازمان ملل متحد، حدود ۲,۶۹۰,۷۷۵ مهاجر افغان در سراسر دنیا وجود دارد.^{۲۲۶} با استفاده از آمار مهاجرین افغان در پاکستان، تخمین می‌کنیم که تقریباً حدود ۱,۱۴۹,۷۶۸ مهاجر افغان به دلیل ناامنی نمی‌توانند به کشورشان برگردند. از آنجایی که محاسبه هزینه درین بخش تنها سال ۲۰۱۴ را در بر می‌گیرد، از دست دادن ظرفیت تولید اقتصادی تنها از ضرب تعداد مهاجرینی که در سال ۲۰۱۴ نتوانستند بنا به مشکلات امنیتی به کشورشان عودت کنند، در درآمد سرانه بدست آمده است. اگرچه از دست دادن درآمد آینده نیز محتمل است، درین محاسبه تنها سال ۲۰۱۴ در نظر گرفته شده است زیرا هزینه‌های آینده قطعی نیست و مهاجرین ممکن است در آینده، اگر وضعیت امنیتی بهبود پیدا کند، تصمیم به عودت بگیرند.

^{۲۲۵} <http://unhcrpk.org/wp-content/uploads/۲۰۱۲/۱۱/PPVR-Report.pdf>